

Stap 6

2. Koningsaanval – Koning in het midden: A

1. ♖e5 (1. ♙xf5 ♜xf5 2. ♙a3 ♚f8) 1. ... ♗e5 (1. ... ♜c8 2. ♗xc6 bxc6 3. ♙xf5 ♜xf5 4. ♙a3) 2. ♙xf5 ♜xf5 3. ♜xe5 ♜d7 4. ♙a3
1. ♙b6 ♙h6+ 2. ♗d2 (na 2. ♚b1 ♜xb6 3. ♜e1+ ♙e3 4. ♜b8+ ♚d7 5. ♜xh8 ♜e6 en zwart kan verder spelen) 2. ... ♜xb6 3. ♜e1+ ♙e3 4. ♜xb6 axb6 5. ♜xe3 ♚f8 6. ♗xc4
1. ♜xe4 (1. g4 ♜h4 2. ♜xe4 0-0 3. ♗f3 ♜h3 4. ♜e3 ♙f4) 1. ... dxe4 2. g4
1. ♜xe7+ ♚xe7 2. ♜d7+ ♚f8 3. ♙h6+ ♚g8 4. ♜d8+ ♗f8 5. ♜xa8
1. ♗f6+ ♜xf6 2. ♜fe1+ ♙e6 3. ♙a4+ ♗xa4 4. ♜d7#
1. ♗e4 ♜xc4 (1. ... ♜a7 2. ♗xf6+ ♚d8 3. exd6) 2. ♗xf6+ ♚d8 3. ♜a5+
1. ♜he1+ ♚f8 (1. ... ♙e6 2. ♜xe6+ fxe6 3. ♙g6+) 2. ♙h7 ♜b6 3. ♜d8+ (3. ♜c5+ ♜xc5+) 3. ... ♜xd8 4. ♜c5+
1. e6 fxe6 2. ♗d6+ ♙xd6 3. ♜xe6+
1. ... ♗xc2+ 2. ♚f1 ♜d1+! 3. ♙xd1 ♗g3+! 4. fxg3 ♜e1# (*Petersson-Ortiz cr 1973*)
1. ♙b5+ ♗d7 (1. ... ♙d7 2. ♙xb6 axb6 3. e6) 2. e6 ♙g7 3. exd7+ ♙xd7 4. 0-0-0
1. ♗xf6+ exf6 2. ♜e6+ ♙e7 3. ♗d6+ ♚d8 4. ♜c8#
1. ♜xd7+ ♙xd7 2. ♗d6+ ♚d8 3. ♗f7+ ♚c8 4. ♜e8+ ♙xe8 5. ♜d8#

3. Koningsaanval – Koning in het midden: B

1. ♜c5 cxb5 2. ♙xb5+ ♙d7 3. ♗e5 ♗c6 4. ♜xd5
1. ♗e3 (1. ♜a7? ♙e7 2. ♗xd6+? ♙xd6 3. ♙xb5+ ♚f8) 1. ... ♜xc2 (1. ... ♙h6 2. ♜b3) 2. ♙xb5+ ♚e7 (2. ... ♜d7 3. ♜a8+ ♚e7 4. ♗f5+ ♜xf5 5. ♜e8#) 3. ♗f5#
1. ... ♜xe3 2. fxe3 ♗e4 3. fxe4 ♙xc3+ 4. ♚f2 ♜h4+ 5. ♚g1 ♜g5+ (5. ... ♜xe4)
1. ♜xe6+ ♙xe6 2. ♙xb5+ ♙d7 3. ♜e1+
1. ♜d7+ ♚f8 2. ♙d6+ ♗ge7 3. ♙xe7+ ♗xe7 (3. ... ♚g8 4. ♙e2) 4. ♜d8+
1. ... ♗d5 2. ♜b3 ♜xe3+ 3. fxe3 ♙h4+
1. ♗c7+ ♗xc7 2. ♜xe7+ ♚xe7 3. ♜f6+ ♚e8 4. ♜d8#
1. ♙xc5 ♜xc5 (1. ... bxc5 2. ♜xd7 ♜xd7 3. ♙a4) 2. ♜xd7 ♚xd7 3. ♜xf7+ ♜e7 4. ♜d1+
1. ... ♗d5 2. exd5 ♙h4+ 3. g3 ♙xg3+ 4. hxg3 ♜xg3#
1. ♗xf5 exf5 2. ♗f6+ ♜xf6 3. ♜d8+ (3. ♙b5+? ♗d7) 3. ... ♙xd8 4. ♙b5#
1. ♜fe1 ♙e6 2. ♗f6+ ♜xf6 3. ♙a4+
1. e6 ♙xe6 2. ♗e5 ♜c8 (2. ... ♜d6 3. ♙a3) 3. ♜xc6+ ♚d8 4. ♜c5 ♗e7 5. ♙a3 ♜e8 6. ♜fe1 f6 7. ♗f7+ ♚d7 8. ♗d6

4. Eindspel – Vrijpion: A

1. ♜xc8+ ♜xc8 2. ♙g4 ♜a8+ 3. ♚h3
1. ♗d7 ♜xd7 2. ♜h6+ (2. ♜a5+? ♚g4) 2. ... ♚g5 3. ♜g6+ ♚xg6 (3. ... ♚h5 4. f8♜ ♜d1+ 5. ♜g1) 4. f8♗+ ♚f7 5. ♗xd7
1. ♙d5 ♚h7 (1. ... ♜xd5 2. g8♜+) 2. ♙xg8+ ♚xg8 3. ♙xc5 ♙d8 4. a7
1. ♜d8+ ♚h7 2. ♜d1 ♜xd1 3. c8♜ ♜xa7 4. ♜c2+
1. ... ♙e6 2. ♜c7 ♗c4
1. d7 ♜d8 2. ♜e8+ ♜xe8 3. ♜g8+ ♚xg8 4. dxe8♜
1. ♜d7 ♜xd7 2. c8♗+ ♚c6 3. ♗a7#
1. ... ♙d3+ (1. ... d1♜+ 2. ♜xd1 ♙xd1 3. ♗d7+ ♚e7 4. ♗dxc5) 2. ♚a1 ♙xe4 3. ♗xe4 (3. ♜d1 ♜c4) 3. ... ♜xe4
1. ... ♜e1+ 2. ♜xe1 ♗f3+ 3. ♚f1 ♗xe1 4. ♗xc2 ♗xc2
1. ♜e2+ ♚d7 2. ♜e7+ ♚xe7 (2. ... ♚c8 3. ♜e8+ ♚xc7 4. ♜e7+) 3. c8♗+ ♚e6+ 4. ♗xa7 ♚d5 5. ♗b5
1. ♙d8 ♚xd8 2. a5 ♚c7 3. a6
1. ♜xc8 (1. d7? ♜xc7 2. ♙d6+ ♚g8 3. ♜e8+ ♚f7 4. ♜e7+ ♚f8) 1. ... ♜xc8 2. d7 ♜d8 3. ♙d6+ ♚f7 4. ♜e7+ ♚g6 5. ♙c7

5. Eindspel – Vrijpion: B

1. ♗g5+ ♚h4 2. ♚g2 ♚xg5 (2. ... ♗c8 3. ♗f3#) 3. ♗e4+ ♗xe4 4. c8♜
1. d6! (1. c6? bxc6 2. d6 ♗d3 3. d7 ♗c5 4. d8♜ ♙a5+ 5. ♚xa5 ♗b7+) 1. ... ♗c2 2. c6 (2. d7? ♗d4 3. d8♜ ♙a5+ 4. ♚xa5 ♗c6+) 2. ... bxc6 3. d7 ♗d4 4. d8♜ ♙a5+ 5. ♚xa5
1. ♜h3 ♜xc6 (1. ... ♚f8 2. ♜c8+ ♚e7 3. c7 ♜e6 (3. ... ♜f5 4. ♜d8+ ♚e6 5. c8♜+) 4. ♜d8#) 2. ♜d7
- tekening
1. d7 ♙e7 2. ♙d4+ ♚xd4 3. ♚xe7 ♗e5 4. d8♜+
1. ♜f1 (1. ♜e5? ♜e2) 1. ... h6 2. e7 ♜e2 3. ♜f8+ ♚h7 4. e8♜ ♜xe8 5. ♜xe8
1. ♙g6 ♜e8 2. ♜d1+ ♚xe7 3. ♜e1+
1. f7 (1. fxe7? ♜e1 2. e8♜+ (2. ♗e2 ♜xe2+!) 2. ... ♜xe8 3. ♜xe8 h2) 1. ... ♜f1 2. ♗f3 ♜xf3 3. f8♜ ♜xf8 4. ♜xf8

(Stavrietsky, 2015)

- 9) 1. c6 bxc6 2. ♖e6 ♜d8 3. bxc6
- 10) 1. ♜xd8 ♜xd8 2. h6 ♜e1+ 3. ♜h2 ♜e5 4. ♜c6+ ♜e8 5. ♜xe5
- 11) 1. ♜c1 ♜xc1 (1. ... ♜bc2 2. ♜xc2 ♜xc2 3. e8♜+) 2. e8♜+ ♜g7 3. ♜e5+ (Rustemov-Gagarin RUS, 1995)
- 12) 1. ♜d7! (1. ♜d8? ♜a3 3. ♖e6 ♜a8+ 4. ♖c8 ♜a7) 1. ... ♜d3+ 2. ♖d5! (2. ♜c8? ♜a3 3. ♜b7 ♜a1! 4. e8♜ ♜b1+ 5. ♜c8 ♜b8+) 2. ... ♜xd5+ 4. ♜c8 (De Feijter, 1935)

6. Middenspel – Vrijpion: A

- 1) 1. ♜b1 g6 2. ♜b5 ♜xb8 3. ♜xb8+ 3. ... ♜g7 4. e8♜
- 2) 1. ... e3 2. ♜xf3 (2. ♜xa6 ♜g3) 2. ... e2
- 3) 1. ... ♜b1 2. ♜xb1 c1♜+ 3. ♜xc1 ♜xc1+
- 4) 1. d7 ♜xd7 2. ♜e8
- 5) 1. ♜e7+ ♜xe7 2. d7
- 6) 1. ... ♜xb3 2. axb3 ♜xe4 3. dxe4 c2
- 7) 1. ♖f7+ ♜g7 2. ♜xh6+ ♜xh6 3. ♖xe8
- 8) 1. ♖d6 ♜xd6 (1. ... ♜xd6 2. ♜xb7) 2. ♜xb7 ♜xb7 3. e7
- 9) 1. ♜xa4 bxa4 2. ♜xb8 ♜xb8 3. a6
- 10) 1. ♜e8+ ♖f8 2. ♜b8 1-0; 2. ... ♜xb8 3. ♜xb8 (Hebden-Hanley Torquay, 2002)
- 11) 1. ♜c8 ♜xc8 2. ♜e7
- 12) 1. ♜f8+ ♜xf8 2. ♜f1+ ♜g8 3. e7+ ♜h8

7. Eindspel – Pion tegen paard: A

- 1) 1. h7 (1. b6? ♜f4+ 2. ♜g4 ♜d3 3. b7 ♜e5+) 1. ... ♜g7 2. h8♜+! ♜xh8 3. b6 ♜f4+ 4. ♜h6!
(Klinkov 1965)
- 2) 1. c6 ♜f5+ 2. ♜f2! (2. ♜f4? ♜d6 3. cxb7 ♜xb7 4. a6 ♜c5; 2. ♜d3? ♜d6 3. cxb7 ♜xb7 4. a6 ♜c5+) 2. ... ♜d6 3. cxb7 ♜xb7 4. a6 (Grin 1990)
- 3) 1. ♜h8! (1. ♜f6? ♜f4!; 1. ♜f8? ♜f4!; 1. ♜f7? ♜h4! 2. g7 ♜f5; 1. ♜h7? ♜f4! 2. g7 ♜h5) 1. ... ♜f4 2. g7 ♜g6+ 3. ♜g8 ♜e7+ 4. ♜f8! ♜g6+ 5. ♜e8 (Heuäcker 1937)
- 4) 1. e6 ♜e2+ 2. ♜h2! (2. ♜g4 ♜c3 3. e7 ♜d5 4. e8♜ ♜f6+; 2. ♜f2 ♜c3 3. e7 ♜e4+ 4. ♜e3 ♜d6) (Marwitz 1937)
- 5) 1. c6 bxc6 2. e7 ♜xe7 3. d6 ♜f8 4. d7 (Gunst 1923)
- 6) 1. ♜e5! (1. ♜f7 ♜f2 2. ♜e8 ♜e3 3. ♜d8 ♜d4 4. ♜c7 ♜c5) 1. ... ♜f2 2. ♜d4 ♜f3 3. ♜c5 ♜a8 4. ♜c6
- 7) 1. c6 ♜e6 2. ♜b5 (2. ♜c5? ♜f3 3. ♜b6 ♜e5 4. c7 ♜c4+) 2. ... ♜f3 3. ♜a6 ♜d6 4. ♜b7 ♜d4 5. c7 ♜b5 6. c8♜ (Mees 1946)
- 8) 1. ♜g1! (1. h6? ♜f2+ 2. ♜g2 ♜d3 3. h7 ♜f4+) (De Feijter 1940)
- 9) 1. e5 fxe5 2. f6 gxf6 3. b6 f5+ 4. ♜h3 (Kok 1935)
- 10) 1. ♜b8 ♜d7+ 2. ♜c8 ♜b6+ 3. ♜c7
- 11) 1. e6 (1. g6 fxg6 2. e6 ♜d5 3. e7 ♜xe7 4. f6 ♜d5) 1. ... fxe6 2. g6 ♜h5 3. g7 ♜xg7 4. f6 (Tavarini 1983)
- 12) 1. a6 (1. f7? ♜d7! 2. a6 ♜b6 3. c5+ ♜xa6 4. c6 ♜f8!) 1. ... ♜b6 2. c5+ ♜xa6 3. c6 ♜b6 4. f7 (Ratz 1926)

8. Eindspel – Pion tegen loper: A

- 1) 1. b6+ ♜xb6 (1. ... ♜b8 2. c5 ♖b7 3. h5 (3. ♜c3? d5) 3. ... ♖a6 4. ♜c3) 2. c5+ ♜xc5 3. h5 (Roberts 1927)
- 2) 1. a5 ♖f8 2. ♜d5 ♖h6 3. g5+ ♖xg5 4. ♜e4 ♖h4 5. ♜f3 (Otten 1892)
- 3) 1. ♜d5 ♖e5 2. g3+ ♜f5 3. g4+ ♜f6 (3. ... ♜f4 4. g5 ♜f5 5. g6 ♜f6 6. g7) 4. g5+ ♜f5 5. g6 ♜f6 6. g7 (Rinck 1937)
- 4) 1. f4! exf4 2. e4 fxe3 3. ♜e2 (Timchenko 1953)
- 5) 1. f5 exf5 (1. ... ♖xf5 2. a6) 2. ♜f4 ♖h3 3. ♜g3 (Moravec 1913)
- 6) 1. ♜d5! ♖a5 (1. ... ♖d8 2. b6! axb6 3. ♜e6) 2. b6 axb6 3. ♜d4! ♖d2 4. h7 ♖c1 5. ♜c3 (Leenhouts 1919)
- 7) 1. f5 ♜g3 (1. ... ♜f3 2. g5 hxg5 3. h6 ♖g8 4. f6 g4 5. h7 ♖xh7 6. f7) 2. g5 hxg5 (2. ... ♜g4 3. g6 ♖d5 4. f6 ♜xh5 5. f7) 3. h6 ♖g8 4. f6 ♜f4 5. h7 ♖xh7 6. f7 (Horwitz 1880)
- 8) 1. ♜d5 ♖f1 2. ♜e6 ♖g2 3. ♜f7! (3. ♜f6? ♖d5) 3. ... ♖d5+ 4. ♜f6 (Dall-Ava 1965)
- 9) 1. b4 axb3 (1. ... ♖c4 2. b5 ♖e6 3. b6 ♖d5 4. b7 ♖xb7 5. f7+) 2. f7+ ♜xf7 3. ♜h7 ♖b1+ 4. ♜h8 (De Feijter)
- 10) 1. h6 ♖d4 2. ♜d5 ♖xb2 3. c4! (3. h7? f5 4. c4 f4 5. ♜e4 ♜g4 6. c5 f3 7. c6 f2 8. c7 f1♜) 3. ... bxc3 (3. ... f5 4. c5 f4 5. ♜e4 ♜g4 6. c6) 4. h7 c2 5. h8♜+ (naar Troitzky 1928)
- 11) 1. d5 (1. c4? c5; 1. ♜e3? ♖h1 2. c4 c5) 1. ... cxd5 2. ♜e3 ♖g2 3. ♜d4 (Troitzky 1924)
- 12) 1. f6 (1. e6 ♜xc6 2. ♜e5 ♜c7 3. f6 ♜d8 4. ♜d6 ♜e8) 1. ... ♖b3 2. e6 ♖xe6 3. ♜e5 ♖a2 4. ♜d6 (Destefani 1981)

9. Strategie – Klein plan: A

- 1) 1. ... exf5
Zwart slaat uit het centrum (de regel is: sla naar het centrum!) maar het paard krijgt een goed veld op e6.
- 2) 1. ♖a3
Op een andere zet komt 1. ... d5.
1. ... ♜e8 2. ♖d6 ♜d8 3. ♜e2 e5 4. ♜g3
Met groot voordeel voor wit. (Weisgerber-Van den Bosch, Bad Nauheim 1936)
- 3) Wit verzwakt de zwarte pionstructuur: 1. a5 cxb4 2. ♜xb4 ♜f6 3. ♜c6 ♜b7 4. f3 bxa5 5. ♜xa5 en wit staat goed.
(Hemingway-Wade, Huddersfield 1953)

4) 1. f3

Niet goed is 1. c5 dxc5 2. ♖a3 b6. Na f3 komen de witte lopers tot leven. De rest van de partij is leerzaam.

1. ... h5

Na 1. ... exf3 speelt wit 2. ♗xf3.

2. ♗xe4 ♗xe4 3. fxe4 ♗xe4 4. ♗d3 ♗e7 5. e4 ♗g7 6. ♗f4 f6 7. ♗d2 g5 8. ♗e3 h4 9. e5 dxe5 10. dxe5 ♗xe5 11. ♗d4 ♗a5 12. c5 ♗h6 13. ♗xf6 ♗xc5+ 14. ♗d4 ♗d6 15. ♗xf8 ♗xf8 16. ♗f1 ♗e7 17. ♗f6+ ♗h5 18. ♗e2+ en zwart gaf het op. (*Glorig-Rabar, Zagreb 1939*)

5) 1. g5

Allereerst om te verhinderen dat zwart met h6 de koningsvleugel dichthoudt. Wit bereidt niet alleen h4-h5 voor om lijnen te openen, maar ook wordt de weg vrijgemaakt voor de witte loper. Veld e6 wacht. 1. ... ♗g8 2. h4.

6) 1. ... ♗xc4

Zwart moet een witte loper onschadelijk maken. De zet kost geen stuk! Op 2. ♗d3 volgt 2. ... ♗h4. In de partij *Van Dongen-Van Beek, Leiden 1997* volgde minder sterk 1. ... ♗c7 2. ♗d3 g6 3. ♗e3 ♗c5 4. ♗g4! f6 5. ♗d4. Het matbeeld ♗♗ blijft ook na 5. ♗xf6! in de stelling.

2. ♗xh7+ ♗xh7 3. ♗d3+ ♗g8 4. ♗xc4 ♗f6 en zwart staat eerder beter.

7) 1. ... e6

Deze zet slaat de spijker op de kop. De witte druk is ineens schijn, pion c4 is moeilijk te dekken.

2. f5?

Ook na het betere 2. ♗a2 exd5 3. cxd5 ♗f7 heeft zwart voordeel.

2. ... exd5 3. fxe6 ♗xc4. Wit geeft het op. (*De Gorter-Frank Erwich, Wijk aan Zee 1998*)

8) Het paard op f6 staat centraal maar doet te weinig, vandaar 1. ... ♗h5, op weg naar f4. In de partij *Harinck-Marc Erwich, Leiden 1996* sloeg zwart op d2 en gaf een deel van zijn voordeel weg.

9) 1. ♗h4!

Spanning handhaven. Wit hoeft 1. ... g5 2. ♗xg5 hxg5 3. ♗xg5 niet te vrezen. Wit wint dankzij 4. e5 het stuk met voordeel terug. Na 1. ♗xf6 ♗xf6 2. ♗e5 ♗e7 heeft onvoldoende compensatie voor de pion.

1. ... ♗e8

Op andere zetten volgt 2. e5.

2. ♗xf6 gxf6 3. ♗d2 ♗h7 4. ♗f1 b5 5. ♗f3 f5 6. ♗f4 ♗b3 7. ♗xb3 cxb3 8. ♗d3 en wit staat beter dankzij de zwakke zwarte pionnen. (*Romanishin-Savon, Erevan 1976*)

10) tekening

11) tekening

12) Zwart verzwakt de zwarte pionstructuur:

1. ♗xc8 ♗xc8 2. ♗f5 exf5 3. ♗xd5 ♗c5

Op 3. ... ♗c2 komt 4. ♗xg7.

4. ♗c4 ♗e6 5. ♗xe6 ♗xe6 6. ♗d1 met beter spel voor wit. (*Flohr-Veltmander, Tartu 1950*)

10. Strategie – Klein plan: B

1) 1. ... e5

Verhindert niet alleen e5 maar creëert ook een sterk veld voor het paard op e5. Wit kan de pion f4 niet handhaven.

2. fxe5

Na 2. g3 komt 2. ... ♗h6 3. ♗g2 exf4 4. gxf4 ♗h5.

2. ... ♗xe5 3. d3 ♗fg4 4. ♗e2

Ook na 4. ♗xg4 ♗xg4 5. ♗c1 (5. ♗e2 ♗ce8) 5. ... ♗e3 staat zwart beter.

4. ... ♗e3 5. ♗e1 f5 6. exf5 ♗xf3+ 7. gxf3 ♗xf5. (*Pickard-Lein, Dallas 1996*)

2) 1. a4

Logisch, van de zwarte pionstructuur blijft niet veel over. (*Pogrebyssky-Levenfish 1939*)

3) 1. ... ♗c8

Zwart moet zijn paard activeren. Vanaf f5 valt het een pion aan.

2. ♗f1 ♗e7 3. ♗g3 ♗xg3 4. ♗xg3 ♗f5 5. ♗h3 c5 met voordeel. Zwart speelt op een tweede witte zwakte. (*Lein-Jansa, Borgarnes 1985*)

4) 1. d5

Een logische zet, wit activeert zijn stukken. In de partij weigerde zwart het pionoffer. De stelling na 1. ... exd5 2. ♗d4 g6 3. e6 ♗c8 4. ♗e5 lijkt prima voor wit. Dat is ook zo al moet wit ook op zijn e-pion passen. Na 4. ... ♗c7 5. ♗xf5 ♗a6 6. ♗b1 gxf5 7. ♗e1 f4 8. ♗xf4 heeft wit meer dan genoeg voor zijn stuk.

1. ... ♗b6 2. d6 nu is het witte voordeel onmiskenbaar.

5) Zwart staat na elke zet beter. De witte stukken staan elkaar in de weg. De 9-jarige Jankiel Ferrol koos voor het sterke 1. ... a5 waarbij de grootste kwetsbaarheid (de witte dame) wordt uitgebuit. Er dreigt damewinst. Na 2. a4 b5 3. axb5 ♗xb5 dreigt weer a4.

6) 1. ... ♗h4+!

Zwart gaf een stuk weg in *Reisinger-Hoy, Duitsland 1992* met 1. ... ♗xd4 2. ♗xd4 ♗h4+ 3. ♗f2

2. g3 ♗f6.

Zwart heeft de f-pion verzwakt. De loper op b7 is daardoor veel actiever geworden.

7) 1. ... g5

Zwart moet f4 tegengaan. Na 1. ... ♗ce8 2. f4 ♗e7 3. ♗cd1 moet zwart steeds rekenen met f5.

2. f4

Wit heeft geen tijd voor 2. ♖d1 ♗xd5 3. exd5 ♞d4!

2. ... gxf4 3. ♞xf4 ♜ce8 4. ♞f1 ♞5e7 5. e5

Anders komt ♗d7-e5. Zwart sloeg de pion en de rest was kinderspel. (*Ligterink-Psakhis, Plovdiv 1983*)

8) 1. b4

Wit houdt het paard op a6 op non-actief.

1. ... ♞c8 2. ♙b2 ♜e6 3. ♗b5 met voordeel dankzij de beperkte mobiliteit van de zwarte stukken.

(*Marjanovic-Forintos, Bär 1980*).

9) 1. ... ♙c8

Zwaktes van je tegenstander niet te snel ruilen. Pion b4 kan zwart altijd nog slaan. De loper komt op b7 ook nog beter te

staan. 2. g5 hxg5 3. ♙xg5 ♙b7 4. ♗h2 ♞xb4 5. b3 ♞c8 6. ♞e3 en zwart won simpel. (*Stolz-Boleslavsky, Groningen 1946*)

10) 1. ... b5!

Het zou zonde zijn het paard uit het centrum weg te moeten spelen (na 2. ♙d3 zou dat moeten). Zwart creëert met b5 een sterk veld op d5. De gedekte vrijpion kan geblokkeerd worden.

2. c5 a6

11) 1. ♗d1

Op weg naar f5, waarna de witte aanval niet te stoppen is.

1. ... ♞c8 2. ♗e3 ♞c7 3. ♗f5 ♞f8 4. ♞d1 f6 5. f4 exf4 6. ♞h5 ♗e5 7. ♞h7+ (*Benko-Najdorf, Los Angeles 1963*)

12) 1. ♗d3

Met een pionoffer dwingt wit een ijzersterk centrum af.

1. ... exf4 2. e5 fxg3 3. hxg3 ♞g5 4. ♗f4

Zwart gaf een stuk op c4, maar hij zou de partij sowieso niet kunnen redden.

(*Polugaevsky-Geller, Riga 1958*)

11. Strategie – Klein plan: C

1) 1. ♞g3

Wit moet veld d5 voor zijn paard veroveren. Daarvoor is 1. b3 niet handig vanwege 1. ... ♙xb3!

1. ... ♞g8

Armoede, maar de koning moet d6 blijven dekken. Weinig helpt 1. ... ♙b5 2. c3.

2. f6+ en wit wint materiaal.

2) 1. ... ♗xe4

Het witte pionoffer is wel correct na 1. ... dxe4 2. ♗g5 of 1. ... ♞e7 2. e5.

2. ♗xe4 ♞e7!

Slaan is niet verplicht. Op 2. ... dxe4 volgt 3. ♙c4 ♞e7 4. ♗g5 en wit staat beter. Na de damezet is er van het witte pionoffer weinig terecht gekomen.

3) 1. b4

Wit wil d4 veroveren voor zijn paard.

1. ... ♙e7

De loper moet terug: 1. ... ♙d4 2. ♞b1 00 3. ♗xd4 ♞xd4 4. ♙e3

2. a3

In de vorige eeuw werd veel geofferd, maar een positioneel pionoffer was er niet bij. Zwart kan nu met 2. ... d4 voldoende tegenspel ontwikkelen. Misschien daarom 2. ♞f2! In de partij kreeg wit gelijk.

2. ... f5 3. ♞c1 ♙b7 4. ♙e3 ♞d8 5. ♗d4 ♗f8 6. 0-0 met goed stukpenspel. Het paard op d1 gaat naar a5. (*Steinitz-Sellman, Baltimore 1885*).

4) 1. e5

Wit moet meer lijnen openen. Na 1. ♗h2 c6 2. f4 d5 sluit zwart de belangrijke aanvalsloper op b3 af.

1. ... ♞e7 2. ♞fe1 ♞be8 3. ♞d2 dxe5 4. ♞xe5 ♞d6 5. ♞g5 ♞xe5 6. ♗xe5 ♞b6 7. g4 ♙d6 8. ♗xf7 ♞xf7 9. ♞f5 g6 10. ♞c6 ♗g7 11. ♞xf7+ ♗h6 12. ♙e6 (*Aljechin-Duras, Sint Petersburg 1913*)

5) 1. ♞xc5

Wit speelt op veld d6. Moeilijke opgave, maar nu je het witte plan kent, voortaan een fluitje van een cent. De volgorde met 1. e5 is ook goed.

1. ... dxc5 2. e5 ♙xf3 3. ♞xf3 ♗d7 4. ♗e4 ♗e7 5. ♞g3 ♞hg8 6. ♞d6 met groot voordeel (*Polugaevsky-Kotov, Moskou 1961*)

6) 1. ♙c4

Dit bescheiden zetje is het beste. Slaan op e6 versterkt het zwarte centrum en geeft de positie van het paard f5 op. Op c2 staat de loper te passief. De eventuele dubbele c-pion is niet zwak.

(*Keres-Tarnovski, Helsinki 1952*)

7) 1. ♞e3

Kwetsbare punten bij de tegenstander aanvallen. Pion h6 is niet te dekken.

1. ... ♗h8 2. ♞xg7 ♗xg7 3. ♞g1+ (*Bellon-Alonso, Cienfuegos 1996*)

8) 1. a4

Wit gaat aanvallen (en winnen) op de koningsvleugel, behalve als hij teveel gestoord wordt aan de andere kant.

Daarom sluit wit de damevleugel op het moment dat zwart niet en passant kan slaan (pion a5 is dan ongeneeslijk zwak)

(*Gurgenidze-Polugaevsky, Tbilisi 1956*).

9) 1. f4

Pion f5 is zwak maar moeilijk aan te vallen. Wit dreigt op e5 te nemen. Ook goed is 1. ♖b2. Zwart kan niet 1. ... f4 antwoorden vanwege 2. ♙g4.

1. ... e4

Of 1. ... ♗gf8 2. ♙b2 met de dreiging 3. ♙d3 en op 1. ... exf4 komt 2. ♙xf4

2. ♙b2 ♗g6 3. ♙h5

10) Weer lastig, maar eenmaal gezien simpel. Wit staat in dergelijke stellingen altijd beter (meer bewegingsvrijheid voor zijn stukken), maar verder komen is een ander verhaal. Dat lukt hier met:

1. c5!

In de partij *Frank Erwich-Havelaar, Wijk aan Zee 1998* volgde minder sterk 1. ♗cd1.

1. ... ♗d8 2. cxd6 ♗xd6 3. ♗xd6 exd6 4. ♖b4 en de zwarte pionstructuur is kwetsbaar.

11) Activiteit verhogen is het motto. Het paard op f6 is kwetsbaar als het gepend kan worden over de lange diagonaal.

1. ♖ce2

Zoals uit de volgende zetten blijkt heeft het paard op g3 nog een aanvallende taak.

1. ... ♗d7 2. ♗b2 ♗e7 3. ♖d4 ♖g8 4. ♖xc6 met winststelling. (*Smyslov-Suetin, Moskou 1952*)

12) 1. ... ♖e8

Dit moet je weten. Een gedekte vrijpion moet door een paard geblokkeerd worden. Het paard op d6 staat heel goed. Het ondersteunt de opmars f5 (en soms b5). (*Jezeek-Uhlmann, Praag 1956*)

12. Strategie – Klein plan: D

1) 1. ... ♖e6

Dwingt de pion naar voren zodat de lopers aan mobiliteit inboeten. Na 1. ... cxd4 2. cxd4 exd4 3. ♙xd4 ♖e6 4. ♙e3 ♖c5 5. ♙xc5 bxc5 heeft zwart een beter lopereindspel, maar het voordeel is veel minder groot dan in de partij.

2. d5 ♖d8!

Op weg naar a5 om c4 aan te vallen. Die pion is niet meer afdoende te dekken.

3. ♖f2 ♙a6 4. ♙e3 ♖b7 met beslissend voordeel. (*Shipman-Fine New York 1945*)

2) 1. ♙f1

Zwart dreigde met 1. ... a5 het paard te ondermijnen. Wit blijft beter staan vanwege de actievere lichte stukken al is het voordeel na 1. ... ♖b7! niet groot. Zwart speelde 1. ... ♖e6? en verloor één van zijn 36 partijen. (*Eliskases Capablanca, Semmering 1937*)

3) 1. f4

De pionstructuur moet gebroken voordat zwart met ♖d5 en e4 toeslaat.

1. ... ♙f7 2. fxe5+ ♖xe5 3. ♖c5 met winnend voordeel. (*Ludden-De Vreugt, Hoogeveen 1997*)

4) 1. ... h5

Zwart creëert een verre vrijpion.

2. ♖e3 g5 3. f4 exf4+ 4. gxf4 g4 5. f5 f6 6. ♙f1 ♙a4 7. ♖c5 ♙c1+ 8. ♖d4 ♙d1. Wit geeft het op.

(*VisierGligoric, Montilla 1978*)

5) 1. ... a6

Lijnen openen om het paard op c4 te helpen. Alleen kan een stuk op een sterk veld niets uitrichten. Onnodig is 1. ... h6 2. a4 a6 3. ♙e3

2. bxa6 ♗xa6 3. ♙g5 ♗fa8 4. ♖c1

Zwart staat goed. De witte pionnen zijn zwak en aan te vallen.

6) 1. ... g5

Verdedig het sterke veld. Ook 1. ... ♙h6 kan. De pionzet is minder flexibel maar de loper kan nu actief blijven op de lange diagonaal.

(*PodgornyPachman, kampioenschap Tsjechoslovakije 1954*)

7) 1. ♖h1!

De witte torens doen niets in deze stelling en zwart is kwetsbaar over de f-lijn. Het veld voor de dubbelpion bezetten is een goed plan alleen komt het paard er niet: 1. ♖e2 f5! 2. exf5 (of 2. ♖g3 f4 3. ♖e2 d6) 2. ... d5.

1. ... d6 2. f4 ♙e6 3. ♙xe6 fxe6

Dit is een opgave bij hoofdstuk 9. Wit staat goed, maar hoe verder?

(*Larsen-Zuidema, Havanna 1964*)

8) tekening

9) 1. c4

Zwart krijgt een mobiele meerderheid als hij c4 kan spelen.

(*Lasker-Tarrasch, Duitsland 1908*)

10) 1. ♖h4

Naar de rand, maar op weg naar het sterke veld f5.

1. ... ♗e5 2. g4 ♖b4 3. ♖f5.

Wit won in *Didishko-Kasparov, Minsk 1978*. De zwartspeler was toen 15 jaar.

11) 1. ♗a1

Andere zetten behouden minder voordeel: 1. e5 ♗d8 of 1. ♗d1 ♖a6 2. ♗d7? (beter 2. b5 ♖b8 3. ♗a1 a6 4. ♗c1 axb5 5. ♙xb5+ ♖b7) 2. ... ♖b8!

1. ... a6 2. ♗d1 ♗f8 3. ♗d7 ♖b8 4. e5 met gewonnen stelling. (*Smyslov-Matanovic, Monaco 1967*)

12) 1. ... ♖c5

Dankzij het paard op a5 kan zwart zijn paard naar d3 spelen. Een enorme verbetering van zijn activiteit.

2. ♗e2

In het toreneindspel na 2. bxc5 ♜xc5 3. ♗xc4 ♜xc4 heeft wit zwakke pionnen.

In de partij *Aaron-Botwinnik, Leipzig 1960* kwam het zwarte paard op bezoek met 2. ... ♗d3 en zwart won.

13. Mobiliteit – Insluiten: A

- 1) 1. ... ♗xe4 2. ♗xe4 f5 3. ♗d3 f4
- 2) 1. e5 ♗xe5 (1. ... ♗xe5 2. ♜xg6) 2. f4 ♗g6 (2. ... ♗g4 3. hxg4 ♗xg4 4. ♜de1) 3. ♜xg6
- 3) 1. ♜xc8 ♜xc8 2. ♗d7 ♜c3 3. ♗g4
- 4) 1. d5 ♗f5 2. g4 ♗xc3 3. bxc3 ♗e4 4. f3
- 5) 1. ... b5 2. ♜xb5 ♗a6 3. ♜a4 ♗b6
- 6) 1. ... a5 2. ♜xb5 (2. ♜xc5 ♗xc5 3. ♗xa8 ♗d3+) 2. ... ♗a6 3. ♜c6 ♜c8
- 7) 1. ♜d8+ (1. ♗d6 ♜b8 *Van Putten-Mostertman Schagen 2004*) 1. ... ♗h7 2. ♗d6 ♜d7 3. ♗xb7
- 8) 1. ♗b5 ♗xb5 2. cxb5 axb4 3. axb4
- 9) 1. ... ♜c5+ 2. ♗h1 ♜h6 3. ♜g5 f6 4. ♜xh6+ ♗xh6
- 10) 1. ... ♗d4+ 2. cxd4 ♜e8
- 11) 1. ♗e5 ♗f8 2. ♜d6+ ♗g8 3. ♜e7 (3. ♜e6+? ♗f8) 3. ... ♗g6 (3. ... ♗d7 4. ♜f7+) 4. ♗xg6
- 12) 1. ♗xg7 ♗xg7 2. ♜c3 (2. ♜b2 ♗f6 3. ♜a1 ♜b5) 2. ... ♗f6 3. ♜a1 ♜b5 4. ♗xb5

14. Mobiliteit – Insluiten: B

- 1) 1. ♜xf7 ♗xf7 2. ♗g5 ♜h5 3. g4
- 2) 1. g4 ♜h6 2. g5 ♜h5 3. ♗f4
- 3) 1. ♗xf6 gxf6 2. ♗b3 ♜xc5 3. ♗b4
- 4) 1. ... ♗xc6 2. ♗xb7 ♜d7 (2. ... ♜xd3? 3. ♗xd3 ♗d7 4. ♗c4 ♗c7 5. ♗xc5) 3. ♜xd7+ ♗xd7 4. a5 ♗c7
- 5) 1. ♜c4 ♜b5 2. ♜b4 ♜e2 (2. ... ♜c5 3. ♜xc5) 3. ♗f3 (3. ♜e1 ♜h5)
- 6) 1. ♗xc4 ♜xc4 2. ♗b1 ♜a2 3. ♜f2
- 7) 1. ♜xg4 (1. ♗c1 ♗d4+ 2. ♗xd4 (2. ♗h1 ♗e3) 2. ... ♜xd4+) 1. ... ♜xg4 2. fxg4 ♗xb2 3. c3
- 8) 1. ... ♗b4 2. ♗xb4 b6 3. ♜xa6 ♗xb4
- 9) 1. ♗b5+ ♗d7 2. ♗c4 ♜b4 3. ♗xd7+ ♗bxd7 4. a3
- 10) 1. ... ♜g5+ 2. ♗f1 ♜g6 3. ♜h5 (3. ♜f4 ♜xh3+) 3. ... ♜e5
- 11) 1. ... g5 (1. ... ♜e5? 2. ♜g3) 2. ♜xh6 ♜e5 3. g3 (3. f4 exf3 4. ♗xf3 ♜xe3+ 5. ♗h1 ♗e4) 3. ... ♗f8
- 12) 1. ♗c4 ♜b4+ 2. ♗d2

15. Mobiliteit – Insluiten: C

- 1) 1. ♗c4 ♜b4+ 2. ♗d2
- 2) 1. ... a5 2. ♗a3 ♜cb8
- 3) 1. ♜eb1 ♜c2 2. ♗e1
- 4) 1. ♗c3 ♗e5 2. ♜b1
- 5) 1. a3 ♜b6 2. ♗xc6
- 6) 1. h7+ ♗h8 2. ♜d4+ ♗xh7 3. ♜fb1
- 7) 1. a4 ♜b6 2. ♜fb1 ♜c6 3. ♗b5
- 8) 1. ♗a4 ♜b4 2. ♗d2 ♜a3 3. ♜f3
- 9) 1. ... ♜d6 2. ♗g5 f6 3. ♗e3 ♜fb8
- 10) 1. ♗xc5 ♜xc3 (1. ... dxc5 2. ♗a4) 2. ♗b4
- 11) 1. ♗a4 (1. ♗db5 ♗b4 2. ♜c1 ♗d8) 1. ... ♜a3 2. ♗c1 ♜b4+ 3. ♗d2 ♜a3 4. ♗b5
- 12) tekening

16. Mobiliteit – Insluiten: D

- 1) 1. ♗f7 ♜b6 (1. ... ♜f6 2. ♗e5+ ♗c5 (2. ... ♗b4 3. ♗d5+) 3. ♗d7+ ; 1. ... ♜d4 2. ♗e5+ ♗c5 3. ♗e6+) 2. ♗e5+ ♗b4 (2. ... ♗c5 3. ♗d7+) 3. ♗d5+ (*Prokes 1950*)
- 2) 1. ♗d6 ♜f3 2. ♗g2 ♜f4 (2. ... ♜f8 3. ♗e6+ ; 2. ... ♜f6 3. ♗e8+) 3. ♗e6+ (*Troitzky 1916*)
- 3) 1. ♗b5! ♜e8 2. c4+ ♗e4 (2. ... ♗e6 3. ♗g7+) 3. ♗d6+ (*Mandil 1933*)
- 4) 1. ♗d5+ ♗b8 (1. ... ♗d6 2. ♗c4+ ♗xd5 3. ♗b6+ ; 1. ... ♗d8 2. ♗b6) 2. ♗b6 ♜a7 3. ♗c6+ (*Rinck 1944*)
- 5) 1. ♗c2 ♜g3 2. ♗c7+ ♗e7 (2. ... ♗f6 3. ♗e4+) 3. ♗f5+ (*De Barbieri 1924*)
- 6) 1. ♗f3+ ♗e4 2. ♗g4 ♜a6 (2. ... ♜a5 3. ♗f6#) 3. ♗c5+ (*Bent 1980*)
- 7) 1. ♗f7 ♜h4 (1. ... ♜f8 2. ♗f4+ ♗h4 3. ♗g6+ ; 1. ... ♜e8 2. ♗f6+ ; 1. ... ♜g8 2. ♗f6+) 2. ♗f4+ ♜xf4 3. exf4 (*Becker 1921*)
- 8) 1. ♗d6 ♜a7 2. b6+ ♗xb6 (2. ... ♜xb6 3. ♗d5+) 3. ♗c8+
- 9) 1. h4 ♜e6 2. ♗cb6+ ♗d3 (2. ... ♗b5 3. ♗c7+) 3. ♗f4+ (*Rinck 1933*)
- 10) 1. h4 ♜e6 2. ♗cb6+ ♗d3 3. ♗f4+ (*Rinck 1933*)
- 11) 1. ♗d1 c3 2. b3 c2+ 3. ♗c1 (3. ♗xc2? ♜c7) (*Lamoss 1968*)
- 12) 1. ♗d6 ♜a7 2. b6+ ♗xb6 (2. ... ♜xb6 3. ♗d5+) 3. ♗c8+

17. Remise – Eeuwig schaak: A

1. ... ♖a2+ 2. ♗g1 ♗f3+ (2. ... ♖d2) 3. ♗f1 ♖d2 4. c7 ♗h2+
1. ♖e6+ ♗h8 2. ♗g6+ hxg6 3. ♖h3+
1. ... ♗g4 2. hxg4 ♖f2+ 3. ♗h2 ♖h4+ 4. ♗g1 ♖f2+
1. ♖xf8+ ♗xf8 2. ♖g8+ (2. ♗f6 ♖xc1#) 2. ... ♗xg8 3. ♗h6+ ♗h8 4. ♗f7+
- tekening
1. ♗e3 ♗e6 2. ♗c2+ ♗d5 3. ♗b4+ ♗d4 4. ♗c2+
1. e7 h2 2. e8 ♗ h1 ♖ 3. ♗c7+ ♗a7 4. ♗xb5+
1. ♖b8+ ♗b6 2. ♖a7+ ♗c7 3. ♖b8+
1. ♖xg7+ ♖xg7 2. ♖xf8+ ♖g8 3. ♖ff7 ♖a8 4. ♖xh7+
1. ... ♖f3+ 2. ♖g2 ♖f1+ 3. ♖g1 ♖f3+ 4. ♖g2 ♗g3+ 5. hxg3 ♖h5+ 6. ♖h2 ♖f3+ 7. ♖g2 ♖d1+
1. f4+ gxf4 2. ♖b8+ ♗f5 3. ♖xf4+ ♗g6 4. ♖f7+ ♗g5 5. ♖f4+
1. ♖g8+ ♗g6 2. ♖e6+ ♗h7

18. Remise – Pat: A

1. ♖e3+ ♗xe3+ 2. ♖g3+ ♗e4 pat.
1. ... ♗xe4+ 2. ♖xe4 ♖h2+ 3. ♗xh2 ♖a2+ 4. ♗h1 ♖h2+ 5. ♗xh2 pat.
1. ♖a8+ ♗h7 2. ♖h8+ ♗xh8 3. ♖h6+ ♖xh6 pat.
1. ... ♖h1+ 2. ♗xh1 ♗g3+ 3. fxg3 (3. ♗h2 ♗xf5) 3. ... ♖xg2+ 4. ♗xg2 pat.
1. ♖d8+ ♗g7 2. ♗h5+ gxh5 3. ♖g5+ ♖xg5
1. ♖c2+ ♗h6 2. ♖h7+ ♖xh7 3. ♗f7+ ♗g6 4. ♗e5+ pat (*Bent 1988*).
1. ... ♖d3+ 2. ♖xd3 ♖e3+ 3. ♖xe3 pat.
1. ♖g8+ ♖xg8 2. ♗f7+ ♗xf7 3. ♗h6 g5 pat. (*Dehler, 1908*)
1. d7 ♖d6+ (1. ... ♖xe2 2. d8 ♖+) 2. ♗c5 ♖xd7 (2. ... ♖d2 3. b4+ ♗a6 4. ♗xb5+ ♗xb5 5. d8 ♖ ♖xd8 pat) 3. b4+ ♗a6 4. ♗xb5+ ♗xb5 pat.
1. ♗e3+ c5 2. ♖d6+ (2. ♗xc5+? ♗c6 3. ♖d6+ ♖xd6 4. ♗xd6 ♗xd6) 2. ... ♖xd6 3. bxc5+ ♖xc5 4. b4 ♖xe3 pat.
1. g4+ ♗g5 2. f4+ ♗xf4 (2. ... ♗f6 3. g5+ ♗e7 4. gxh6 ♖d2+ 5. ♗g3 ♖xa2 6. h7) 3. ♖d2+ ♖xd2 pat. (*Cohn, 1959*)
1. a7 ♗g4! (1. ... ♗h3+ 2. ♗h1 ♗f2 3. ♗g2 ♗xa7 4. ♗xh3 ♗xh3 pat) 2. ♗h1! ♗f2+ 3. ♗g2 ♗xa7 pat.

19. Remise – Verdedig tegen vrijpion: A

1. ♖b3 ♗f2+ 2. ♗a8 e1 ♖ 3. ♖b1 ♖xb1 pat.
1. ♖b4 a1 ♖ 2. ♗b6+ ♗xb6 3. ♖a4+ ♖xa4 (*Schade van Westrum 1941*)
1. ♗b5 ♗xb5 2. ♗h6 ♗f6 3. ♗d2 a1 ♖ 4. ♗c3+ ♖xc3.
1. ♗b2 a1 ♖+ (1. ... e2 2. ♖f4+ ♗b5 3. ♖f5+ ♗b6 4. ♖e5) 2. ♗xa1 e2 3. ♖f4+ ♗a3 4. ♖e4 ♗xc4 pat.
1. ♖e3+ ♗xe3 2. ♗c3 b1 ♖ pat.
1. ♗f3 g1 ♖ 2. ♖h5+ ♗g6 3. ♖g5+ ♖xg5
1. d6 ♗xd6 2. ♗a8 ♗c5 (2. ... ♗xc7) 3. ♖a7+ ♗xa7 (*Tutlayants 1963*)
1. ♗e3 e1 ♖ 2. ♗c2+ dxc2 pat.
1. a4+! (1. ♖xc5+ ♗xc5 2. ♗g5 ♗c4 3. ♗f3 ♗b3 4. ♗c1 a4 5. ♗e4 ♗a2 6. ♗d3 ♗b1 7. ♗h6 c1 ♖ 8. ♗xc1 ♗xc1) 1. ... ♗b6 (1. ... ♗b4 2. ♗e1+) 2. ♗f2 c1 ♖ 3. ♖xc5 ♖xc5 4. ♗h1! ♖xf2 (*Mattison 1913*)
1. ♖g5+ ♗f8! 2. ♗g6+ (2. ♗e6+? ♗e7) 2. ... ♗xg6! (2. ... ♗g8 3. ♖h5) 3. ♖g1 hxg1 ♖ (3. ... hxg1 ♖) (*Rinck 1906*)
1. ♖b4+ ♗a5 (1. ... ♗xb4 of 1. ... ♖xb4 pat) 2. ♖xb3 ♗xb3+ 3. ♗xa3 b1 ♖ pat (*Heuacker, 1932*)
1. ♖d3 ♗f5 2. ♖d2 e1 ♖ 3. ♖e2+ ♖xe2 4. f4+ ♗d6 pat (*Fedorov, 2015*)

20. Remise – Vesting: A

- 1) Ja: Wit komt niet verder vanwege pat.
- 2) Ja: Wit speelt steeds ♖h4 en ♖f4.
- 3) Ja: Wit komt niet verder vanwege pat.
- 4) Nee: Wit wint met 1. ♗d7 c4 2. ♗d6 ♗c8 3. ♗d5
- 5) Ja: Wit speelt ♗e2 en ♗d1
- 6) Nee: Wit wint met 1. ♗d7 ♗g8 2. ♗e7 ♗h8 3. ♗f6 gxf6 4. ♗f7
- 7) Nee: Wit wint met 1. ♖h1 (met zwart aan zet: ja! 1. ... h3)
- 8) Nee: Wit wint met 1. ♗e7! ♗xe7 2. ♗c7 ♗f8 3. d6+ ♗f7 4. d7 ♗c7 5. d8 ♖ ♗xd8+ 6. ♗xd8
- 9) Ja: Wit speelt ♖h3 en ♖h1. Op 1. ... ♖c4 komt 2. ♗d2
- 10) Nee: Wit wint met 1. ♗e7 ♗c6 2. ♗d8 ♗b5 3. ♗b8
- 11) Ja: De loper moet op de lange diagonaal blijven. Op 1. ♖f7+ ♗g8 2. ♖f6 neemt zwart niet maar speelt 2. ... ♗g7!
- 12) tekening

21. Remise – Onvoldoende materiaal: A

1. ♗d2 ♗b6 (1. ... ♗a2 2. c3 b3 3. ♗c1) 2. ♗c1 ♗a2 3. c3! bxc3 (3. ... b3 4. ♗b2) 4. ♗c2 (*De Feijter 1941*)
1. ♗f4 (1. ♗h6? ♗e4 2. ♗g5 ♗xa5) 1. ... ♗h1 2. ♗g5 ♗b7 3. ♗h5 ♗xa5 4. ♗h6 ♗e4 5. b7 ♗xb7 6. ♗xh7
1. ♗f5+ ♗f8 (1. ... ♗xg6 2. ♗e7+) 2. g7+ ♗xg7 3. ♗e7 ♖h8 4. ♗g6+ (*Prokes 1941*)
1. ♖b1 ♗c2 2. ♖g1! ♗f2 3. ♖a1! ♗b2 4. ♗g2! ♗xa1 5. ♗xf2 (*Fritz 1931*)

- 5) 1. d6! (1. ♗e8? d6 2. ♗d7 ♗g2 3. ♗c6 ♗f3! 4. ♗b7 ♗e4 5. ♗xa6 ♗xd5) 1. ... ♗xd6 2. ♗e8 ♗b4 3. ♗xd7 ♗xa5 4. ♗c6 (4. ♗c8) 4. ... ♗e1 5. a5! ♗xa5 6. ♗b7 ♗d2 7. ♗xa6 (Havel 1944)
- 6) 1. ♖a1 ♗e5+ 2. ♗b4 ♗xa1 3. ♗a3 ♗xc1 4. ♗xa2 ♗b2 (Pogosjants 1978)
- 7) 1. ♗g5+ ♗h7+ 2. ♗h6 ♖xh8 3. g7 (Kuznetsov 2015)
- 8) 1. ♗e5 ♗b3 2. g8♗! f6+ 3. ♗xf6 exf6+ 4. ♗xf6 (Richter 1960)
- 9) 1. ♗e4+ ♗gxe4 (1. ... ♗cxe4 2. ♗xe5+ ♖xe5 (2. ... ♗xe5 3. ♗c4+) 3. ♗g4+) 2. ♗xe5+ ♖xe5 (2. ... ♗xe5 3. ♗c4+) 3. ♗g4+ (Von Holzhausen 1912)
- 10) 1. ♗c6 ♗xd7 2. ♗e5
- 11) 1. ♗a5! ♗xa5 2. d8♗! (Comay 1990)
- 12) 1. ♗c6! (1. ♗d5? ♖xa7+ 2. ♗xa7 ♗xd5) 1. ... ♖xa7+ (1. ... ♗xc6; 1. ... ♖b1) 2. ♗xa7 ♗xc6 3. ♗b8 (Dankiewicz 1978)

22. Remise – Verkeerde loper: A

- 1) 1. a4! (1. g8♖? ♗xc8 2. b4 (2. a4 b4!) 2. ... ♗b3!) 1. ... bxa4! 2. g8♖ ♗xc8 3. b4 axb3 (Lewitt 1919)
- 2) 1. bxa5 bxa5 2. ♗f2 ♗xf3 3. ♗e3 en de koning bereikt de hoek.
- 3) 1. g3 h3 2. ♗f3 (2. ♗f4? ♗g1 3. ♗f3 ♗f6 4. g4 ♗h2) 2. ... ♗g1 3. g4 ♗h2 4. g5
- 4) 1. ♗f4! (1. ♗f5 ♗g3 ; 1. c7 ♗xc7+ 2. ♗f5 h6) 1. ... ♗h3 2. c7 ♗xc7+ 3. ♗g5 ♗f4+ 4. ♗xf4 h5 5. ♗f3
- 5) 1. c6! ♗xc6 (1. ... ♗e7 2. c7 ♗d7 3. ♗a4!) 2. ♗a4! bxa4 3. ♗d2! (3. ♗d1? ♗e4! 4. ♗c1 a3) 3. ... a3 (3. ... ♗e4 4. ♗c3!) (Ojanen 1957)
- 6) 1. ♗g7! (1. ♗a6? bxa6 2. ♗g7 a5) 1. ... ♗xe4 (1. ... ♗xb8 2. ♗xh7 b5 3. e5 ♗c7 4. ♗g7; 1. ... b5 2. ♗xh7 b4 3. ♗c6 b3 4. ♗a7+ ♗d7 5. ♗b5 b2 6. ♗c3 ♗e6) 2. ♗a6! bxa6 (2. ... b6 3. ♗f6 ♗b7 4. ♗b4 b5 5. ♗e5 ♗h7 6. ♗d4 ♗b6 7. ♗c3; 2. ... b5 3. ♗f6 ♗b7 4. ♗b4 ♗c7 5. ♗e5 ♗b6 6. ♗d4 ♗a5 7. ♗c3) 3. ♗f6 a5 4. ♗e5 a4 5. ♗d4 a3 6. ♗c3 ♗d5 7. ♗c2 ♗a2 8. ♗c3! (8. ♗c1? ♗c7) 8. ... ♗c4 9. ♗c2 ♗a2 10. ♗c3 ♗b1 11. ♗b3 a2 12. ♗b2
- 7) 1. ♖b4 cxb4 2. ♗xd4 b3
- 8) 1. ... ♖g3+ 2. ♗xf4 ♖g4+
- 9) 1. ♖h6+ ♗b5 2. ♖h5+ ♗b4 3. ♖a5 ♗xa5 4. b4+ ♗xb4 5. ♗b2 (Kivi 1979)
- 10) 1. d7! ♗h4 2. ♗c7! ♗d4 3. ♗d6! ♗xc4 4. ♗e5 ♗d8 5. ♗f4
- 11) 1. a6 (1. c8♖+ ♖xc8 2. ♗d6+ ♗d7 3. ♗xc8 ♗xc8 4. ♗c5 ♗e2) 1. ... bxa6 2. c8♖+ ♖xc8 3. ♗d6+ ♗d7 4. ♗xc8
- 12) 1. f8♖+ ♗xf8 2. ♗f7+ ♗g8 3. ♗h6+ gxf6 4. ♗e3

23. Opening – Welke zet?: A

- 1) a) 1. ♖d6 Geen slechte zet. Wit staat beter omdat de dame van d6 moeilijk te verjagen is.
b) 1. ♗d3 Een ontwikkelingszet, die het zwart niet moeilijk maakt.
c) 1. ♗a4!
Tweemaal met hetzelfde stuk spelen is hier heel goed. Wit dreigt met 2. ♗b6 en 3. ♗xc8 materiaal te veroveren. Zwart verdedigde zich tegen deze dreiging: 1. ... ♗bc6? 2. ♗b6 met damewinst. (Hector-Vidarsson, Reykjavik 1996)
- 2) a) 1. ♗f3 Slecht, zwart wint met 1. ... ♗e4 2. ♗h4 ♖xh4.
b) 1. e3
De juiste zet. Wit pareert beide dreigingen (... ♗e4 en ... ♗xf2).
c) 1. ♗c3 Verhindert 2. ... ♗e4 maar nu wint 2. ... ♗xf2+.
- 3) a) 1. ... ♗e6
Deze zet wordt door de theorie aanbevolen. Wit kan zijn pion terugwinnen met 2. ♗xe6 fxe6 3. ♖b3 maar na 3. ... ♖d7 heeft zwart behoorlijk spel.
b) 1. ... ♗c5 Zwart moet rekening houden met 2. ♗g5 ♗h6 3. ♗xf7 ♗xf7 4. ♗xf7 ♗xf7 5. ♖h5+ waarna wit met beter spel zijn pion terugkrijgt.
c) 1. ... ♗g4? De slechtste van de drie. Na 2. ♖b3 ♖d7 3. ♗xf7+ (maar niet 3. ♖xb7? ♖b8 4. ♗xf7+ ♗d8 5. ♖a6 ♗xf3 6. gxf3 ♖b6 7. ♖c4 ♗e5) 3. ... ♖xf7 4. ♖xb7 ♖c8 5. ♖xc6+ ♗d7 6. ♖a6 ♗f6 7. e5 ♗e4 8. ♖e1 ♗c5 9. e6 ♗xe6 10. ♗g5 gaf zwart het op. (Pytel-Castro, Dortmund 1977)
- 4) a) 1. ... e6
De beste. De actie van b) levert nu niets op: 2. ♗g6 ffg6 3. ♖xg6+ ♗e7.
b) 1. ... e5 Goede zet, behalve na 2. ♗g6 ffg6? (beter is 2. ... ♗b4+ al staat wit na 3. c3 ffg6 4. ♖xg6+ ♗f8 5. cxb4 exd4 6. 0-0 goed) 3. ♖xg6+ ♗e7 4. ♗f5#
c) 1. ... ♗fg6 Wit krijgt voordeel met 2. ♗g6 ♖g8 (2. ... ♗c5 3. ♖c4 ffg6 4. ♖xc5 is ook beter voor wit) 3. ♗f4.
- 5) a) 1. ♗f3? Na 1. ... ♗b4 is wit in grote problemen.
b) 1. a3? Wit loste na 1. ... ♗d4 de problemen op door op te geven. (Kox-Welling, Eindhoven 1973)
c) 1. e3 Zwart heeft wel compensatie voor de pion na 1 ... ♗b4 2. ♗b5+ ♗e7
- 6) a) 1. ... dxe4 Gevaarlijk na 2. ♗g5! (niet 2. ♗xe5 ♖a5+).
b) 1. ... ♗d6
De beste zet. Zwart handhaaft zijn centrum.
c) 1. ... ♗g4 Te actief. Zwart moet namelijk na 2. exd5 cxd5 3. h3 op f3 slaan en dat is zonde van de tijd en de loper.
- 7) a) 1. ... ♗xd2+
De winnaar. Zwart heeft na 2. ♖xd2 ♗c6 3. ♖d1 e5! het beste van het spel.
b) 1. ... ♖xd4 Te inhalig. Zwart is verloren na 2. ♗xb4! ♖e4+ 3. ♗e2 ♖xh1 4. ♖d6! ♗c6 5. ♗f3! ♗xb4 (5. ... ♖xg1+ 6. ♗e2 ♗d4+ 7. ♖xd4) 6. 0-0-0! (Griffith-Brainin 1943)
c) 1. ... ♗c6 Bereidt wit niet te veel zorgen na 2. ♗xb4 ♗xb4 3. ♗f3 ♗c2+ 4. ♖xc2 ♖xf3 5. ♖g1 0-0 6. ♗g2.

8) a) 1. ... h5

Zwart staat altijd minder, maar dit is speelbaar. Zwart vervolgt met ♖e7, g6 en ♗f5.

b) 1. ... ♜c7 Valt e5 aan, maar na 2. ♙d4 staat de dame alleen maar kwetsbaar op de open c-lijn.

c) 1. ... f5 De stelling openen met een ontwikkelingsachterstand is geen goede strategie: 2. exf6 ♗xf6 (beter 2. ... ♜xf6 3. ♙d4 ♗h6 4. ♜h5+ ♜f7 5. ♜g5 en wit beter) 3. ♜g6+ en mat. (*Pulnikov-Oserov, Togliatti 1984*)

9) a) 1. ... ♗b4

Een juiste beslissing. Na 2. ♙c2 (2. ♜a4+ ♙d7 3. ♜b3 ♙e6 4. ♜a4+ ♜d7 of 2. ♙b5+ c6) 2. ... ♜xd1+ heeft zwart beslissend voordeel. (*Guinari-Rastrelli Bologna 1925*)

b) 1. ... f6 Wit neemt het pionoffer niet aan en speelt 2. 0-0 ♗gxe5 3. ♙xe5 fxe5 4. ♙b5.

c) 1. ... ♙e6 Een passieve ontwikkelingszet. Zwart moet maar zien dat hij zijn pion terugkrijgt na 2. 0-0.

10) a) 1. ♜e1 Zwart kan rokeren.

b) 1. ♙xf6!

De pointe van deze zet is dat na 1. ... ♜xf6 2. ♗xe6 volgt. Wit staat in alle gevallen beter: 2. ... ♙xe6 3. ♙xe6 fxe6 (3. ... ♜xe6 4. ♜e1 of 3. ... 0-0 4. ♙d5) 4. ♜h5+. Zwart moet met de g-pion slaan en dat bleek in de partij *Sutovsky-Bykhovskiy, Tel Aviv 1995* goed voor wit: 1. ... gxf6 2. ♜g4 (Zwart kan nu moeilijk ontwikkelen.) 2. ... ♙xd4 3. cxd4 h5 4. ♜g7 ♗e7 5. d5! ♜g8 (5. ... exd5 6. ♙xd5! ♜xd5 7. ♜xh8 ♙h3 8. ♜g7) 6. d6+ ♗xd6 7. ♜xf6 ♙d7 8. ♜fd1+ ♗c7 9. ♙e2

c) 1. ♜e2 Zwart kan rokeren.

11) a) 1. ... a6 Jaagt de looper naar een beter veld.

b) 1. ... ♗e4

De beste zet. Wit is nog niet volledig ontwikkeld. Verder staan er twee stukken ongedekt en er dreigt dus al winnend 2. ... ♜a5. Na 2. ♜a4 (2. ♙e3 ♜a5) 2. ... ♙c5 3. ♙e3 ♙xe3 4. ♜xe3 ♜f6 heeft zwart groot voordeel.

c) 1. ... ♙e6 Passieve verdediging is niet nodig.

12) a) 1. c3

De beste. Na 1. ... ♙e7 2. ♜a4 ♗h6 3. ♗e4 0-0 (3. ... ♗f5 4. ♜d1 b5 5. ♜c2) 4. ♙xh6 gxh6 5. ♜fd1 ♜e8 6. ♜xd7 ♙xe4 7. ♜xc7 ♙c5 8. b4 ♙e7 9. ♗d4 ♙xg2 10. ♗xg2 ♜d8? 11. ♗xe6 verkreeg wit beslissend voordeel. (*Quiteros-Miana, ARG 1975*)

b) 1. ♜e1 Verzwakt punt f2 zodat zwart met ♙c5 altijd een tempo wint.

c) 1. ♜e2 Een normale zet in zulke stellingen. De dame staat niet altijd gelukkig op e2 in verband met a5 en ♙a6.

24. Dubbele aanval: A

1) tekening

2) 1. ♙xg7 ♜xg7 2. ♗f6+ ♗f8 3. ♜xg7 ♗xg7 4. ♗h5+

3) 1. ... ♙xe4 2. fxe4 ♜xe3 3. ♜xe3 ♗g4+

4) 1. ... ♜g2 2. ♜d4 ♗f4+ 3. ♜xf4 gxf4 4. ♗xg2 e5

5) 1. ... ♗e2+ 2. ♗f1 ♜xe3 3. fxe3 (3. ♗f3 ♜d3) 3. ... ♗g3+

6) 1. ♜e1+ ♙xe1 2. ♜xe1+ ♗d7 3. ♗f6+

7) 1. ... ♜h3 2. ♜xh3 ♗f4 3. ♜g3 ♗e2+

8) 1. ... ♙xf3 2. ♙xf3 (2. ♗f4 ♙xg2 3. ♗xg2 ♙xf4 4. gxf4 ♗d7) 2. ... ♙d2 (*Epishin-Kveinys Wenen, 1996*)

9) 1. ♜xc4+ ♗xc4 2. ♗d2+ ♗c5 3. ♗b3+

10) 1. ... ♜xf4+ 2. ♗xf4 g5+ 3. ♗g4 ♗e3+

11) 1. ... ♜d6 2. b4 ♜a6+ 3. ♗b3 ♗c5+

12) 1. ♗f6+ ♗h8 2. ♜g7 ♜f4+ 3. ♗b1 ♗xg7 4. ♗h5+

25. Uitschakelen verdediging: A

1) 1. ... ♜xf4 2. ♜xf4 ♜xe2 3. ♜xe2 ♜b1+

2) 1. ... ♜f2 (1. ... ♜a6 2. ♗g3)

3) 1. ... ♗f2+ 2. ♜xf2 (2. ♗g1 ♗e4+) 2. ... ♙d4 3. ♜xd4 ♜e1+

4) 1. ♗f5 exf5 2. ♜xc8+ ♗xc8 3. ♜e8#

5) 1. ♜xe8 ♜xe8 2. ♜a4 ♜c1+ (2. ... ♜xa4 3. ♜b8+) 3. ♗h2

6) 1. ♗e7+ ♜xe7 2. ♜xf6 ♜xf6 3. ♜d8+

7) 1. ... ♜xa3 2. bxa3 ♜xa1+ 3. ♜b1 ♜e1+ 4. ♜f1 ♜xf1+

8) 1. ... ♜xd2 2. ♜xd2 ♜xg3 3. ♜xg3 ♜c1+

9) 1. ♗b3 ♜e7 2. ♜xe5 ♜xe5 3. ♜xe5 ♜xe5 4. ♜d8+

10) 1. ... ♗e3 2. ♜xe3 (2. ♜xe3 ♜xb2) 2. ... ♜xb2 3. ♜xb2 (3. ♜g3 ♜d1+) 3. ... ♜d1+

11) 1. ... ♜dx8 2. ♜xe8 h6 3. ♜e2 ♜xe2

12) 1. ... ♜d1+ 2. ♜xd1 ♜xc3

26. Afrekaanval: A

1) 1. ♜xd6 ♜xd6 2. ♜xf8+ ♗xf8 3. ♙h6+

2) 1. ... ♜g1+ 2. ♗xg1 d1♜+ 3. ♜xd1 e2+

3) 1. ♜c8+ ♗e7 2. ♜e8+ ♗xe8 (2. ... ♗f7 3. ♙g6+ ♜xg6 4. ♜e7#) 3. ♙c6+ (3. ♙g6+? ♜xg6 4. ♜xd4 ♜xg2+) 3. ... bxc6 4. ♜xd4

4) 1. ... ♜xg2+ 2. ♗xg2 ♙xd5+ 3. ♗h3 ♙g2+ 4. ♗xg2 ♜xd4

- 5) 1. ♖xe7+ ♗xe7 2. ♜e4+ ♗f8 3. ♘e6+
- 6) 1. ... ♘f3+ 2. gxf3 ♜g6+ 3. ♗h1 ♘g3+
- 7) 1. ♖a1 ♖xa1 2. ♜f8+ ♗b7 3. c6+ ♗xc6 4. ♜xb4
- 8) 1. ♘f7+ ♖xf7 2. ♘e5
- 9) 1. ♙xg7 ♙xg7 2. ♜h5 h6 3. ♙h7+
- 10) 1. ♘g6 hxg6 2. ♜xd6
- 11) 1. ... ♖f7 2. ♙h3 ♙g5 (2. ... ♙c5? 3. ♖d8+) 3. ♙xg5 ♖xd7
- 12) tekening

27. Dubbele aanval: B

- 1) 1. ♙xh7+ ♗xh7 2. ♜c2+ ♗g8 3. ♙c7
- 2) 1. ♖d8+ ♗g7 2. f5 ♙xf5 3. ♜c5
- 3) 1. ♘fd5 ♘xd5 2. ♜h5 ♘f6 3. ♜b5+
- 4) 1. ... ♖c1+ 2. ♘f1 ♖xf1+ 3. ♗xf1 ♜b5+
- 5) 1. ♘xf5 ♙xf5 2. ♙xf5 ♖xf5 3. ♜d5+
- 6) 1. ... ♜e6 (1. ... ♖xh3+ 2. ♗xh3 ♜f7) 2. ♖f2 ♖xh3+ 3. ♗xh3 ♜h6#
- 7) 1. ♜h5 ♜h6 (1. ... h6 2. ♜f7+ ♗h8 3. ♜f5) 2. ♜f7+ ♗h8 3. ♜xb7
- 8) 1. ♘d5 exd5 2. ♖xe7 ♜xe7 3. ♜xf5+
- 9) 1. ... d3 2. hxg4 dxe2 3. ♜xe2 ♜d4+
- 10) 1. ♜f6+ ♜xf6 2. ♖xg8+ ♗xg8 3. e8♜+
- 11) 1. ... ♜h3 2. gxh3 ♘f2++ 3. ♗g1 ♘h3#
- 12) 1. ♙e4 ♜a6 2. ♖xe7 ♖xe7 3. ♜b8+

28. Uitschakelen verdediging: B

- 1) 1. h6+ ♗h8 2. ♙e6 d5 3. ♜e5+
- 2) 1. ♖e6 ♙xe6 (1. ... ♜xe6 2. ♙xe6; 1. ... fxe6 2. ♙xf6) 2. ♙xf6
- 3) 1. ... ♖c1+ 2. ♙xc1 ♜h3+ 3. ♖h2 ♜f1#
- 4) 1. ♘xf5+ gxf5 2. ♖e6+ fxe6 3. ♜f6#
- 5) 1. ♖e5 ♙xe5 2. f6 ♖g8 3. ♙g7+
- 6) 1. ♖g5 hxg5 2. ♜c7 (2. ♜d7? ♜f1+ 3. ♗a2 ♜c4+; 2. ♜b7? ♜f1+ 3. ♗a2 ♜c4+)
- 7) 1. ♖e7 ♘xe7 (1. ... ♘xc3+ 2. bxc3 ♜c4 3. ♜xf8+ ♗xf8 4. ♖d8#) 2. ♜xf8+! ♗xf8 3. ♖d8#
- 8) 1. ♜b3+ ♗h8 2. ♘f7+ ♗g8 3. ♖d7 ♘xd7 (3. ... ♜xd7 4. ♘e5+) 4. ♘h6+ ♗h8 5. ♜g8+ ♖xg8 6. ♘f7#
- 9) 1. ♙c7 ♜xc7 2. ♖xc5+ ♜xc5 3. ♜b7+ ♗xa5 4. ♖a1#
- 10) 1. ♙e5 ♖xe5 2. ♘e8 ♘f5 3. ♘f6+ ♗h8 4. ♜g8#
- 11) 1. ... ♙f2 2. ♙xf2 (2. ♜xf2 ♖xe1 3. ♖g1 (3. ♖xe1 ♖xe1+) 3. ... ♖le2) 2. ... ♜xg2#
- 12) 1. ♘d7! (1. ♘f7+ ♖xf7 2. gxf7 g5 3. ♖xf6 ♗g7) 1. ... ♙xd7 2. ♖f3 ♙e6 3. ♖fxh3+ ♙xh3 (3. ... ♗g8 4. ♖h8#) 4. ♖xh3#

29. Uitschakelen verdediging: C

- 1) 1. ... ♙d2 2. ♜xd2 ♜g2+ 3. ♗e1 ♜g1#
- 2) 1. ... a3 2. ♜xa3 ♖h1+ 3. ♗b2 ♖b1#
- 3) 1. ... ♖e3 2. fxe3 ♘h3
- 4) 1. ♖h7 ♙xh7 2. ♜h8+ ♙g8 3. ♜h6#
- 5) 1. f5+ ♜xf5 2. ♜g7+ ♗h5 3. g4+ ♜xg4 4. ♜h7#
- 6) 1. ♜e5+ ♗f8 2. ♜f6 ♜xe7 3. ♜h8#
- 7) 1. ... f6+ 2. exf6 ♖e5+ 3. ♗h4 ♖h5+ 4. ♗g3 ♖h3#
- 8) 1. ♜g8+ ♙f7 2. ♜d8 ♖xg4 3. ♜d7#
- 9) 1. ♖g6 ♘g3 2. ♖g4+ ♖xg4 3. ♘h3#
- 10) 1. ♖d7 ♙xd7 2. ♜d6+ ♖e7 3. ♜h6+ ♗e8 4. ♖g8#
- 11) 1. ... ♖e4+ 2. dxe4 ♙a6
- 12) 1. ♙d7+ ♙xd7 2. ♘d5

30. Penning: A

- 1) 1. ... ♙xe5 2. dxe5 ♖d7 3. ♖c3 ♙e4
- 2) 1. ♘xe6+ ♙xe6 2. ♜b4
- 3) 1. ♘c6 ♜f6 2. ♘e7+ ♜xe7 3. ♜xf5.
- 4) 1. ... ♜d8+ 2. ♖g5 ♗h7 3. ♜f4 ♗h6
- 5) 1. ♜a4+ ♜c6 2. ♖d8+ ♗xd8 3. ♜xc6
- 6) 1. ... ♘xg5 2. fxg5 ♖xe3
- 7) tekening
- 8) tekening
- 9) 1. ♖xc8+ ♖xc8 2. ♜a4+ ♗d8 3. ♙a5
- 10) 1. ♙b5 ♘c6 2. ♘e2 ♖c8 3. ♘xd4

- 11) 1. ♖xd6 ♗xd6 2. ♜xe5 (2. ♘h7+ ♙g7 3. ♜xe5 ♗xe5 4. ♘c3) 2. ... ♗xe5 3. ♘h7+ ♙g7 4. ♘c3
 12) 1. ... ♘d5 2. ♗e2 ♗b1

31. Pionneindspel – Sleutelvelden: A

- 1) 1. ♔d7! (1. ♔c7? a3 2. ♔d6 ♔d4!) 1. ... a3 2. ♔e6! ♔d4 (2. ... ♔e4 3. ♔f6!) 3. ♔f5 ♔c3 4. ♔e4 ♔b2 5. ♔d3 ♔xa2 6. ♔c2 (*Grigoriev 1925*)
 2) 1. ♔g7 h5 2. ♔f6! (2. ♔g6? h4 3. ♔g5 h3) 2. ... h4 3. ♔e5 h3 4. ♔d4 ♔g2 5. ♔e3 ♔xh2 6. ♔f2
 3) 1. ♔f4 ♔d5 2. ♔e3 ♔c4 3. a4! (3. ♔d2 ♔b3 4. a4 ♔xa4) 3. ... bxa4 4. ♔d2 ♔b3 5. ♔c1 (*De Feijter 1932*)
 4) 1. ♔h8! (1. ♔f8 ♔f6 2. ♔g8 ♔e5 3. ♔f7 ♔d4 4. ♔e6 ♔c3 5. ♔d5 ♔b2 6. ♔c4 ♔xa2) 1. ... ♔f6 2. ♔h7! ♔e5 3. ♔g6 ♔d4 4. ♔f5 ♔c3 5. ♔e4 ♔b2 6. ♔d3 ♔xa2 7. ♔c2 (*Kovalenko 1977*)
 5) 1. ♔f8 (1. ♔h7? ♔f5 2. ♔g7 ♔e4 3. ♔f6 ♔d3 4. ♔e5 ♔c2 5. ♔d4 ♔xb2) 1. ... ♔e6 2. ♔e8 ♔d6 3. ♔d8
 6) 1. ♔f4! (1. ♔e3 ♔c4 2. ♔d2 (2. a4 ♔b4 3. ♔d4 ♔xa4 4. ♔c3 b5 5. ♔b2 ♔b4) 2. ... ♔b3) 1. ... b5 (1. ... ♔c4 2. ♔e5 ♔b3 3. ♔d6 ♔xa3 4. ♔c6=) 2. ♔e3 ♔c4 3. a4 bxa4 4. ♔d2 (*Iriarte 1975*)
 7) 1. ♔c4 ♔b2 ((1. ... ♔a4 2. ♔d4 ♔b5 3. ♔e4 ♔c6 4. ♔f5! – 4. ♔f4? h3=) ♔d3 ♔c1 3. ♔e2 ♔c2 4. ♔f3 (*Moravec 1952*)
 8) 1. ♔b5 ♔c3 2. ♔c5 ♔d3 3. ♔d5 ♔e3 4. ♔e5 ♔f3 5. ♔f5 ♔g3 6. h6! (*Selesniev 1914*)
 9) 1. ♔g7! h5 (1. ... ♔d3 2. ♔xh7) 2. ♔g6 h4 3. ♔g5 h3 4. ♔g4 ♔d3 5. ♔xh3 ♔e4 6. ♔g4 (*Grigoriev 1938*)
 10) 1. ♔g5 (1. ♔g7? h5 2. ♔g6 h4 3. ♔g5 ♔c6 4. ♔xh4 ♔d7 5. ♔g5 ♔e8 6. ♔g6 ♔f8=) 1. ... ♔c4 2. ♔h6 ♔d5 3. ♔xh7 ♔e6 4. ♔g6 (4. ♔g7? ♔f5=) 4. ... ♔e7 5. ♔g7 ♔e6 6. h4 ♔f5 7. h5
 11) 1. ♔c6! (1. ♔c5? ♔b7 2. ♔d6 ♔c8! 3. ♔e7 ♔c7 4. ♔f6 ♔d6 5. ♔g5 h3 6. gxx3 ♔e7=) 1. ... ♔b8 (1. ... ♔a6 2. ♔d6 ♔b6 3. ♔e6 ♔c6 4. ♔f5 h3 5. gxx3 ♔d7 6. ♔f6 ♔e8 7. ♔g7) 2. ♔d7! (2. ♔d6? ♔c8=) 2. ... ♔b7 3. ♔e6 ♔c7 4. ♔f5 h3 5. gxx3 ♔d7 6. ♔f6 ♔e8 7. ♔g7 (*Moravec 1952*)
 12) 1. ♔d2 (1. ♔xd3? ♔e1 2. ♔c2 (2. a4 ♔d1) 2. ... ♔e2 3. a4 ♔e1!) 1. ... ♔f2 2. a4 ♔f3 3. ♔xd3

32. Pionneindspel – Sleutelvelden: B

- 1) 1. ♔e6! (1. ♔xd5 ♔f7 ; 1. ♔xf5 ♔d7) 1. ... ♔d8 2. ♔xd5 f4 3. ♔e4 ♔e7 4. ♔xf4 ♔f6 5. ♔e4 ♔e6 6. e3 (*Glaser 1939*)
 2) 1. a3 (1. a4? ♔a8 2. a5 ♔b8 3. b6 axb6 4. axb6 ♔a8 5. b7+ ♔b8 6. ♔b6 pat.) 1. ... ♔a8 2. a4 ♔b8 3. a5 ♔a8 4. b6 axb6 5. axb6 ♔b8 6. b7 (*Fahrni*)
 3) 1. ♔b5! (1. ♔b6? ♔b8 2. ♔a5 ♔c7 3. ♔b5 ♔c8=. Ook goed is 1. ♔a5! ♔a7 2. ♔b5 ♔b8 3. ♔b6 ♔a8 4. ♔c7) 1. ... ♔a7 2. ♔a5 ♔a8 3. ♔a6 ♔b8 4. ♔b6 ♔a8 5. ♔c7 (*Verburg 1985*)
 4) 1. ♔h4 ♔g7 2. ♔g5! (2. e5? ♔xh7= ; 2. h8♗+? ♔xh8 3. ♔xh5 ♔h7=) 2. ... ♔xh7 (2. ... h4 3. ♔xh4 ♔xh7 4. ♔h5 ; 2. ... ♔h8 3. ♔g6 h4 4. e5 en mat op e8.) 3. ♔xh5 ♔g7 4. ♔g5 ♔f7 5. ♔f5 ♔e7 6. ♔e5 ♔f7 7. ♔d6 (*Herberg 1941*)
 5) 1. g8♗+ ♔h7 2. ♔c2 (2. ♔f6+? ♔g6 3. ♔c2 ♔xf6 4. ♔xd2 ♔f5=) 2. ... ♔xg8 3. ♔xd2 ♔f7 4. ♔e3 ♔e6 5. ♔e4
 6) 1. ♔f2! (1. b4? ♔g4 2. ♔e3 ♔f5 3. ♔d4 ♔e6 4. ♔c5 a5 5. bxa5 ♔d7 ; 1. ♔f3? ♔h2! 2. b4 ♔g1=) 1. ... ♔g4 2. ♔e3 ♔f5 3. ♔d4 ♔e6 4. ♔c5 ♔d7 5. ♔b6 ♔c8 6. ♔xa6 ♔c7 7. b4 (*Leick 1948*)
 7) 1. ♔c2! (1. b3? ♔e7 2. ♔b2 a4! 3. b4 ♔d6 4. ♔a3 ♔c6 5. ♔xa4 ♔b6= ; 1. ♔b1? ♔e7 2. ♔a2 ♔d6 3. ♔a3 ♔c6 4. ♔a4 ♔b6=) 1. ... a4! (1. ... ♔e7 2. ♔b3 ♔d6 3. ♔a4) 2. ♔b1! (2. ♔c3? a3! 3. b3 ♔e7=) 2. ... a3 3. b3! (3. b4? ♔e7 4. ♔a2 ♔d6 5. ♔xa3 ♔c6 6. ♔a4 ♔b6=) 3. ... ♔e7 4. ♔a2 ♔d6 5. ♔xa3 ♔c6 6. ♔a4 ♔b6 7. ♔b4 (*Dedrlé 1921*)
 8) 1. e3 (1. e4? g5 2. e5 ♔g8 3. ♔e7 g4 4. e6 g3=) 1. ... g5 2. ♔xg5 ♔g7 3. ♔f5 ♔f7 4. e4 ♔e7 5. ♔e5
 9) 1. a5! (1. ♔h5? a5 2. ♔g5 ♔g8 3. ♔f6 ♔h7 4. ♔e6 ♔xh6 5. ♔d6
 10) 1. ♔b4! ♔g5 2. ♔c5 ♔f4 3. ♔d4! ♔f5 4. ♔xd5 (*Moravec 1940*)
 11) 1. a3 (1. a4? ♔b7 2. b3 ♔c7! 3. a5 bxa5 4. ♔xc5 a4 5. bxa4=) 1. ... ♔b7 2. a4 ♔c7 3. a5 bxa5 4. ♔xc5 a4 5. ♔b4 a3 6. ♔xa3
 12) 1. ♔b4 (1. c4? ♔b6 2. ♔b4 bxc4 3. ♔xc4 e3! 4. fxe3 ♔c6=) 1. ... ♔b6 2. c3 ♔c6 3. c4 bxc4 4. ♔xc4 ♔d6 5. ♔d4 e3 6. fxe3! (*naar Herberg 1956*)

33. Pionneindspel – Sleutelvelden: C

- 1) 1. ♔f4 (1. ♔e4 ♔g4 2. ♔e3 ♔f5 3. ♔d2 ♔e4 4. ♔c3 ♔d5) 1. ... c3 (1. ... ♔h4 2. ♔e3 ♔g4 3. ♔d2 ♔f4 4. ♔c3) 2. ♔e3 c4 3. ♔e2 ♔g4 4. ♔d1 (1955)
 2) 1. ♔g2 (of ineens 1. b6 cxb6 2. ♔g2 ♔g6 3. ♔f2 ♔f6) 1. ... ♔g6 2. ♔f2 ♔f6 3. ♔e2 ♔e6 4. ♔d2 ♔d6 5. b6 cxb6 6. ♔c2 ♔c6 7. ♔b2 (*Guy 1941*)
 3) 1. ♔f5 ♔g7 2. e7! (2. ♔e4? ♔f8 3. ♔d4 ♔e7 4. ♔d5 f5) 2. ... ♔f7 3. e8♗+ ♔xe8 4. ♔e6 (4. ♔xf6? ♔d7 5. ♔f5 ♔c6 6. ♔e4 ♔c5 7. ♔d3 ♔d5)
 4) 1. ♔b2 ♔c4 2. ♔a3 b2 3. ♔a2
 5) 1. ♔h8! (*Moravec 1952*)
 6) 1. ♔c2 ♔d6 2. f6 gxf6 3. ♔d2
 7) 1. ♜xb6 ♜xf3+ 2. ♔g2 axb6 3. ♔xf3
 8) 1. ♔e6 ♔e8 2. d3 ♔f8 3. d4 ♔e8 4. d5 ♔f8 5. d6 exd6 6. ♔xf6
 9) 1. ♔f2 b4 2. ♔e2! (2. ♜xe4+ ♔xe4 3. ♔e2 b3 4. ♔d2 ♔d4 5. ♔d1 ♔d3 6. ♔c1 ♔c3 7. ♔b1 b2) 2. ... b3 3. ♔d1! (3. ♜xe4+ ♔xe4 4. ♔d2 ♔d4 5. ♔d1 ♔d3)
 10) 1. ♔g3! (1. ♔g4? ♔c2! 2. ♔f4 (2. ♔f3 ♔d3) 2. ... ♔d3 3. ♔e5 ♔c4) 1. ... ♔c2 2. ♔f2! ♔d3 (2. ... ♔d2 3. ♔f1) 3. ♔e1 (*Grigoriev 1931*)
 11) 1. g6 (1. ♔g2 ♔g4) 1. ... fxx6 2. f5 gxf5 3. ♔g1 ♔g5 4. ♔f1 ♔g4 5. ♔g2 ♔f4 6. ♔f2 (*Mattisson 1918*)
 12) 1. ♔f2! c5 (1. ... ♔d2 2. c5 ♔d3 3. ♔e1 ♔d4 4. ♔d2 ♔xc5 5. ♔c3) 2. ♔e3 ♔c2 3. ♔e2 ♔c3 4. ♔d1 ♔xc4 5. ♔c2 (*Mandler 1949*)

34. Pionneneindspel – Wedren: A

1. ♔f7 (1. e4? ♔g8=) 1. ... g5 2. e4 g4 3. e5 g3 4. e6 g2 5. e7 g1 ♖ 6. e8 ♗+ ♔h7 7. ♗e4+ ♔h6 8. ♗h4# (Pogosjants 1976)
1. ♔e2 (1. e5? b3 2. e6 b2 3. e7 b1 ♗ 4. e8 ♗ ♗f1+; 1. ♔e3? ♔c3 2. e5 b3 3. e6 b2 4. e7 b1 ♗) ½-½
1. h6 (1. d6 a3 2. h6 a2 3. d7 a1 ♗=) 1. ... gxh6 2. d6 a3 3. d7 a2 4. d8 ♗ a1 ♗ 5. ♗f6+ (Kok 1992)
1. c8 ♗ h1 ♗ 2. ♗c2+ ♔f1 3. ♗d1+ ♔g2 4. ♗e2+ ♔g1 5. ♔g3 (Wayte 1881)
1. f6 b3 2. ♔d1! (2. ♔d2? e4 3. f7 e3+=) 2. ... e4 3. f7 e3 4. f8 ♗ (Zinar 1986)
1. d7 (1. ♔c8? f3 2. d7 f2 3. d8 ♗ f1 ♗=; 1. ♔c7? g3 2. d7 g2 3. d8 ♗ g1 ♗ 4. ♗b8+ ♔a6=) 1. ... g3 (1. ... f3 2. ♔c7 f2 3. d8 ♗ f1 ♗ 4. ♗b8+ ♔a6 5. ♗b6#) 2. ♔c8 g2 3. d8 ♗ g1 ♗ 4. ♗a5# (Schaffler 1979)
1. h7! (1. ♔g7? g3!) 1. ... g3 (1. ... c3 2. ♔g7! c2 3. h8 ♗ c1 ♗ 4. ♗h6+) 2. ♔g8! g2 3. h8 ♗ g1 ♗ 4. ♗g7+ (Richter 1957)
1. ♔e7! (1. ♔d7? ♔b7 2. ♔e6 ♔xb6 3. ♔f6 ♔c5 4. ♔xg6 ♔b4 5. ♔f5 ♔xb3 6. ♔e4 ♔xa4 7. ♔d3 ♔b3! 8. ♔d2 ♔b2) 1. ... g5 2. ♔d6! ♔b7 3. ♔e5 ♔xb6 4. ♔f5 ♔c5 5. ♔xg5 ♔b4 6. ♔f4! ♔xb3 7. ♔e3 ♔xa4 8. ♔d2 ♔b3 9. ♔c1 (Zinar, 2014)
1. ♔e4! (1. h6 d3 2. h7 d2 3. ♔e2 ♔c2 4. h8 ♗ d1 ♗+=) 1. ... ♔c4 2. h6 d3 3. ♔e3 ♔c3 4. h7 d2 5. h8 ♗+ (Grigoriev)
1. h4 (1. ♔d5? ♔f3=) 1. ... b5 2. ♔d5 ♔d3 3. h5 b4 4. h6 b3 5. h7 b2 6. h8 ♗ b1 ♗ 7. ♗h7+ (Brenev 1931)
1. ♔g7 (1. ♔g8? ♔f6 2. ♔h7 ♔g5; 1. ♔h7? ♔f4 (1. ... ♔f6? 2. ♔h6) 2. ♔g6 ♔xg4) 1. ... ♔f4 2. ♔f7 e5 3. ♔f6 e4 (3. ... ♔xg4 4. ♔xe5=) 4. g5 (Marysko 1968)
1. ♔g4! (1. ♔f2 ♔h1 2. a6 h2 3. a7 pat.) 1. ... ♔g2 2. a6 h2 3. a7 h1 ♗ 4. a8 ♗+ (Salvio)

35. Pionneneindspel – Wedren: B

1. ♔e4! g5 (1. ... ♔g5 2. ♔e5! ♔h6 3. c4 ♔g7 4. c5 ♔f8 5. ♔d6! ♔e8 6. ♔c7! g5 7. c6 g4 8. ♔b8 g3 9. c7 g2 10. c8 ♗+) 2. c4 g4 3. c5 g3 4. ♔f3! ♔h3 5. c6 g2 6. c7 g1 ♗ 7. c8 ♗+ ♔h4 8. ♗h8+ ♔g5 9. ♗g7+ (Zhuk, 2002)
1. ... ♔g7 (1. ... ♔g6? 2. d5 h5 3. d6 h4 4. ♔e6 h3 5. d7 h2 6. d8 ♗ h1 ♗ 7. ♗g8+ ♔h5 8. ♗h7+ en wint; 1. ... ♔g5? 2. ♔e6 h5 3. d5 h4 4. d6 h3 5. d7 h2 6. d8 ♗+ en wint) 2. d5 h5 3. d6 h4 4. ♔e7 h3 5. d7 h2 6. d8 ♗ h1 ♗
1. ♔d4 ♔f5 2. ♔d5 ♔f6 3. ♔d6 ♔f7 4. c5 (4. ♔d7? a5 5. c5 a4 6. c6 a3 7. c7 a2 8. c8 ♗ a1 ♗= 4. ... ♔e8 5. ♔c7 a5 6. c6 a4 7. ♔b7 a3 8. c7 a2 (Moravec 1953)
1. ♔g1! (1. ♔g2? h5 2. a5 h4 3. a6 h3+ 4. ♔xh3 d3=) 1. ... h5 2. a5 h4 3. a6 h3 4. a7 h2+ 5. ♔xh2 d3 6. a8 ♗ (Zinar 1987)
1. ... ♔g3 2. a5 ♔f4 3. a6 ♔e3 (Adamson 1921)
1. ♔e4 b3 2. ♔d3 ♔a4 3. g6 ♔a3 4. g7 b2 5. ♔c2 ♔a2 6. g8 ♗+ (Constantin 1938)
1. ♔c7 ♔d4 2. ♔d6 a5 (2. ... ♔e4 3. h4 ♔f5 (3. ... a5 4. h5 a4 5. e6) 4. h5 a5 5. h6 ♔g6 6. ♔xd7 a4 7. e6 a3 8. e7 a2 9. e8 ♗+) 3. h4 (3. e6? dxe6 4. h4 ♔e4) 3. ... a4 4. e6! (4. h5? a3 5. e6 a2) 4. ... dxe6 5. h5 a3 6. h6 a2 7. h7 a1 ♗ 8. h8 ♗+ (Pallasz 1991)
1. a4! (1. ♔d5? ♔f4 2. ♔e6 ♔e4 3. a4 ♔d4; 1. ♔d4? ♔f4 2. a4 e5+ 3. ♔c3 e4 4. a5 e3 5. a6 ♔g3!) 1. ... e5 2. a5 e4 3. ♔d4! ♔f4 4. a6 e3 5. ♔d3! ♔f3 6. a7 e2 7. a8 ♗+ (Benko 1973)
1. ♔e4 (1. ♔e5 ♔g4 2. a4 f5 3. a5 f4) 1. ... ♔g4 2. a4 f5+ 3. ♔d3! ♔g3 4. a5 f4 5. a6 f3 6. a7 f2 7. ♔e2 ♔g2 8. a8 ♗+ (Vinje 1938)
1. ... ♔b2 2. a5 ♔c3 3. ♔g3 ♔d4 4. a6 ♔e3 5. a7 f2 6. a8 ♗ f1 ♗ (Reti 1922)
1. ... ♔g4 2. a4 ♔f3 3. a5 ♔g2 4. a6 f3 5. a7 f2+ 6. ♔d2 f1 ♗ 7. a8 ♗+
1. b5 ♔e5 (1. ... h4 2. b6 h3 3. b7 h2 4. b8 ♗+) 2. b6! (2. ♔c5 ♔e6 3. ♔c6 h4 4. b6 h3 5. b7 h2 6. b8 ♗ h1 ♗+) 2. ... ♔d6 3. ♔b5 h4 (3. ... ♔d7 4. ♔a6 ♔c8 5. ♔a7) 4. ♔a6 h3 5. b7 ♔c7 6. ♔a7 (Moravec 1952)

36. Pionneneindspel – Doorbraak: A

1. g5 hxg5 2. f6! (2. h5? ♔d6 3. f6 ♔e6 4. fxg7 ♔f7 0-1) 2. ... gxf6 3. h5 g4 4. ♔d3 (Novak-Kalis CSR 1992)
1. c5 bxc5 (1. ... ♔d5 2. c6) 2. a5 ♔d5 3. a6
1. ... e3 2. fxe3 f3 3. gxf3 h4
1. g4 (1. f5? gxf5 2. ♔f4 ♔c4 3. ♔xf5 b5 4. g4 b4 (4. ... hxg4 5. ♔xg4=) 1. ... hxg4+ 2. ♔g3 (2. ♔xg4? ♔c4 3. f5 gxf5+ 4. ♔xf5=)
1. ♔d2! a3 2. ♔c1! ♔f3 3. d5 cxd5 4. c6 d4 5. c7 (Herbstmann 1929)
1. e5 c4+ 2. ♔c2 c5 3. f5
1. ... c4 (1. ... f5 2. gxf5 g4 3. ♔d2) 2. ♔b1 f5 3. gxf5 g4 4. f6
1. a5 (1. b5 axb5 2. a5 (2. axb5 d4 3. ♔c4 d3) 2. ... b4 3. c6 ♔d6 4. cxb7 ♔c7 5. a6 ♔b8 6. ♔d4 ♔c7) 1. ... ♔e6 2. b5 axb5 3. c6 ♔d6 4. cxb7 ♔c7 5. a6 b4 6. ♔d4 ♔b8 7. ♔c5
1. a4! (1. d5? cxd5 2. a4 d4 3. ♔g4 d3 4. ♔f3 bxa4 5. b5 a3 6. b6 d2 7. ♔e2 d1 ♗+ 8. ♔xd1 a2; 1. ♔g4? d5) 1. ... bxa4 2. d5 cxd5 3. b5 (Lewitt 1922)
1. c6! ♔b6 2. d6! exd6 3. f5 ♔c7 4. f6 ♔d8 5. c7+ ♔xc7 6. f7 (Fontana 1943)
1. c4 ♔d2 (1. ... ♔d3 2. e5! dxe5 3. c5 e4 4. ♔c1!) 2. ♔b2! (2. e5? dxe5 3. c5 e4 4. c6 e3 5. c7 e2 6. c8 ♗ e1 ♗+; 2. ♔a2? ♔d3! 3. c5 (3. e5 dxe5 4. c5 e4) 3. ... dxc5 4. e5 c4 5. e6 c3 6. e7 (6. ♔b1 ♔d2!) 6. ... c2 7. e8 ♗ c1 ♗) 2. ... ♔d3 3. e5! (3. c5? dxc5 4. e5 ♔d2) 3. ... dxe5 4. c5 e4 5. ♔c1! e3 6. ♔d1 ♔e4 7. c6 ♔f3 8. ♔e1!
1. ... f4 2. gxf4+ ♔d6 (2. ... ♔d5? 3. a5 ♔c5) 3. a5 g3 4. a6 ♔c7

37. Strategie – Paard tegen loper: A

1. ♘a4!

Wit moet de zwarte dubbelpion blokkeren. Op die manier blijft ook de loper slecht.

1. ... ♗e7 2. ♗d4 ♗f8 3. ♘c5 a5 4. a3 ♔f7 5. ♗a1 ♗b5 6. b4 ♗ab8 7. c3 met groot voordeel. (Em. Lasker-Cohn, St.Petersburg 1909)

2) 1. ♖xd4

Bij een slechte loper is het een goede strategie om overige stukken te ruilen.

1. ... ♖xd4

Wit wint na 1. ... cxd4 2. ♙e5 ♗g7 3. ♙xf6+ ♗xf6 4. b4 ♙a6 5. ♗f3 d3 6. cxd3 ♙xd3 7. ♗d4 ♙b5 8. ♗xb5 cxb5 9. g4 het pionneindspeel.

2. ♙e5+ ♗h7 3. ♙xd4 cxd4 4. b4 ♙a6 5. ♗xf5 d3 6. cxd3 ♙xd3 7. ♗d4 (*Sax-Szell, Hongarije 1984*)

3) 1. ... c4

Maakt de witte loper slecht. In een gesloten stelling komt het paard beter tot zijn recht.

2. ♗h4 g5 3. hxg6ep fxg6 4. f4 h5 5. ♖f3 ♗d7 en zwart won. (*Evans-Lein, South Bend 1981*)

4) 1. ♗xe6

Stukken ruilen!

1. ... ♙xe3 2. ♗xd8 ♙xd2 3. ♗xd2 ♖axd8 4. exf6 ♖xf6 5. ♗b3 en wit bereikt de ideale stelling, het paard kan de pionnen blokkeren. (*Karaklajic-Hall, Bognor Regis 1968*)

5) 1. ♙xf5

Ruilen om paard tegen loper over te houden.

1. ... ♖xf5 2. ♗xc6 ♙xc6 (*Wolff,P-Wen, Canada 1991*)

6) 1. ... ♙xc3

Een verrassende ruil. Vijf zetten later is de kracht ervan wel duidelijk. Na 1. ... ♗e5 2. ♗b5 staat wit beter en ook op

1. ... ♗b6 volgt 2. ♗b5.

2. bxc3 ♖f6 3. ♙d2 ♗e5 4. ♖fb1 ♖fb8 5. ♖xb3 ♖xb3 met groot voordeel. (*Quinteros-Panno, Buenos Aires 1968*)

7) 1. ... ♙g4

Eerst de loper ruilen.

2. ♖f4 ♙xf3 3. ♖xf3 ♖e7

Daarna de pion op de kleur van de loper lokken.

4. e5 ♗d5 met beter spel.

8) 1. ... ♖xd8

Na het ruilen van de dames is de slechte koningsstand van zwart niet meer van belang.

2. ♖xd8 ♗d6 3. ♖xg8+ ♗xg8

9) 1. ... ♙xc3

Zwart ruilt alle stukken af die veld e4 controleren. Direct slaan op c3 geeft wit een zwakke c-pion. Ook 1. ... ♙f5 2. ♙d2

♙f5 is mogelijk want wit kan zijn paard toch niet wegspeelen. Na 2. bxc3 ♙f5 3. ♙xf5 ♖xf5 4. g4 ♖e6 5. ♙a3 ♗e4+ won zwart zonder veel moeite. (*Makogonov-Botvinnik, Sverdlovsk 1943*)

10) 1. ... ♗cxe4

Stukken ruilen en een sterk veld op e5 creëren.

2. fxe4 ♗g4 3. ♙xg7+ (3. ♙g1!?) 3. ... ♗xg7 4. ♖d4+ f6 met voordeel. (*Gaprindashvili-Martinovic, Smederevska Palanka 1990*)

11) 1. ♙xe6

Ook 1. ♙b3 is een mogelijkheid. Na 1. ... ♙e7 2. ♙e3 a5 heeft zwart voldoende tegenspel.

1. ... fxe6 2. ♖xf8+ ♙xf8 3. ♙e3 ♙b7 (of 3. ... c5 4. ♗xc5 ♙xc5 5. ♙xc5 ♙b7 6. g3) 4. ♙c5 ♖d8+ 5. ♗c2 ♙xc5 (5. ... ♖d5 6. ♖d1!) en wit heeft bereikt wat hij wil: goed paard tegen slechte loper. (*Kupper-Krivec SUI ch*)

12) Wit ruilt alle stukken zodat hij een goed paard tegen de slechte loper overhoudt.

1. ♗g6

Ook 1. ♗c6 is goed; zwart heeft de extra mogelijkheid 1. ... ♙d6 2. ♙xf6 gxf6)

1. ... fxg6

Een pion kost 1. ... hxg5 2. ♗xe7+ ♗h7 3. ♖e5.

2. ♖xe6 ♗f7 3. ♖ae1 ♖fe8 4. ♙xf6 ♙xf6 5. ♖xe8 ♖xe8 6. ♖xe8 ♗xe8 7. ♗d1 met een gewonnen eindspel; een loper heeft een hekel aan dubbelpionnen. (*Simagin-Keres, Moskou 1963*)

38. Eindspel ♙-♘ – Techniek: A

1) 1. ♙e5+ ♗d7 2. f7 ♗e7 3. ♗e3 (*Troitzky 1924*)

2) tekening

3) tekening

4) 1. b5 axb5 2. ♙xb7

5) 1. ♙c4+ ♗c6 (1. ... ♗xc4 2. fxe6) 2. fxe6 ♗d8 3. ♙b5+ ♗xb5 4. e7

6) 1. ♙f3 (1. ♙g6? ♗b7 2. ♙xh5 ♗d6 3. c5 ♗f5+ =) 1. ... ♗a4 2. ♙xh5 (*Vaganian -Mikhalchishin, Lvov 1984*)

7) 1. ♙g4 ♗f5 2. ♗f8 ♗g7 3. ♗e7 (*Kijonka 1946*)

8) 1. ♙g5! a3 2. d7 (2. ♗c2? a2 3. ♗b2 ♗e1 4. d7 ♗c2 5. ♗xa2 ♗b4+ 6. ♗b3 ♗c6) 2. ... a2 3. ♙f6! (*De Feijter, 1932*)

9) 1. c7 ♗e8 2. ♙xg5 fxg5 3. f6

10) 1. ♗e4 ♗h8 2. ♗f4 ♗h7 3. ♗g4 ♗h8 4. g6

11) 1. h7 (1. ♗c4 ? b6 (1. ... ♗g6? 2. ♙e3 ♗e5+ 3. ♗xb3 ♗g4 4. ♙d2 ♗xh6 5. ♙xh6 (5. ♗b4 ♗f7 6. ♗b5 ♗f5 7. ♗b6 ♗e4 8. ♗xb7 ♗d4 9. b4 ♗c4 10. ♗c6 ♗e5+) 5. ... ♗xh6 6. ♗b4 ♗g5 7. ♗c5 ♗f5 8. ♗d5 ♗f6 9. ♗d6 ♗f7) 2. ♗xb3 ♗g6 3. ♗c4 ♗xh6)

12) 1. g7! ♗e6+ 2. ♗e5 ♗xg7 3. ♗f6 ♗e8+ (3. ... ♗h5+ 4. ♗g6) 4. ♗f7 a5! 5. ♗xe8 a4 6. ♙d6 (*Selesniev 1921*)

39. Eindspel ♖-♙ – Vrijpion: A

1. e7 ♗f7 (1. ... ♙xh4 2. ♖f6+) 2. ♖g7 ♗xe7 3. ♖f5+ (*Chvojkova 1946*)
1. ♖g5 ♙d5 2. ♖e6 c5 3. ♖c7+ ♗d7 4. ♖xd5 ♗c6 (4. ... ♗c8 5. ♖b6+ ♗b8 6. ♖d7+ ♗a7 7. ♖xc5) 5. ♗g3 c4 6. ♗f3 (*Matisson 1914*)
1. ♗f1 f4 (1. ... a5 2. g7 ♗f7 3. ♗g2 ♙f4 4. ♖f6 ♗xg7 5. ♖h5+ ♗f7 6. ♖xf4) 2. ♖e5 ♗f6 3. ♖g4+ ♗xg6 4. ♖xh2 (*Bron 1978*)
1. ♗f3 ♙g5 2. ♖e6+ ♗b5 3. ♖xg5 fxg5 4. ♗g3 (*Troitzky 1914*)
1. a6 ♙c5 2. ♖b4! ♙xb4+ 3. c3+ ♙xc3+ 4. ♗c2 (*Möberg 1928*)
1. ♗h1! en de looper valt. (*Réti 1922*)
1. ♗d2! (1. ♗d1? ♙b3+ 2. ♗d2 ♙a4) 1. ... e3+ 2. ♗c1 ♙f7 3. b7 ♗c7 4. ♖c6 (*Troitzky 1914*)
1. ♖e7 ♙h5 2. ♖c6! ♙f3 3. ♖d4+ (*Kopac 1943*)
1. ♖e4 ♙a6 2. ♗d2! (*Konstantinov 1959*)
1. ♖g4 c5 2. ♖f6 ♙b5 3. ♗b6 ♗c4 (3. ... c4 4. ♗xb5 c3 5. ♖d5 c2 6. ♖b4+) 4. a3 (*F. Fischer 1950*)
1. ♗c5 ♙b5 2. ♖d5 ♙e8 (2. ... ♙d7 3. ♖b6+) 3. ♖f6 ♙b5 4. ♗b6 (*Kopac 1966*)
1. g6 ♙c6 (1. ... ♙c2 2. g7 ♙h7 3. ♖f6; 1. ... ♙e8 2. g7 ♙f7 3. ♖h6; 1. ... ♗b4 2. ♗b2 (2. g7? ♙b3+ 3. ♗b2 e5; 2. ♖e5? ♙c2 3. g7 ♙h7 4. ♖g4 ♙g8 5. ♖h6 ♙h7 6. ♖g4 ♙g8 7. ♖f6 ♙f7) 2. ... e5 3. ♖xe5 ♙b3 4. ♖d3+ ♗a4 5. ♖c5+ ♗b4 6. ♖xb3) 2. ♖f6 ♙b5 3. ♖d7+ ♗d6 4. ♖e5 ♗e7 5. g7 (*Kovrizhenko, Chernous, 1987*)

40. Eindspel ♖-♙ – Techniek: A

1. ♖f4+ ♗e4 2. ♖d3 ♗xd3 3. h7 (*Pavitt 1862*)
1. ♖d5 ♙g2 2. e4
1. ♖e4 (*Kasparjan*)
1. ♖xf4 ♙xf4 2. g4
1. ♖e3 ♙e5 2. ♖f5 gxf5 3. h7 (*Fedotov 1956*)
1. ♖f6 ♙g6! 2. ♖d7 ♙e8 (2. ... ♙xd3 3. c3+ ♗c4 (3. ... ♗e4 4. ♖c5+) 4. ♖e5+) 3. c3# (*Pogosjants 1964*)
1. c5 ♙b1 2. ♖e6! fxe6 3. c6 (*Berger 1890*)
1. ♗d7 ♙a5! 2. ♖b3 ♙c3 3. ♗e6 (*Kosek 1911*)
1. f6 (1. ♗e4? ♙h8) 1. ... exf6 2. ♖e5! (2. ♗e4? f5+ 3. ♗xf5 ♙h8) 2. ... ♙xe5 (2. ... fxe5 3. ♗e4; 2. ... f5 3. ♖c4+) 3. ♗e4 ♙c3 4. ♗f5 (*Rinck 1912*)
1. ... a5
1. ♖e7! ♙c2 (1. ... ♙d1 2. ♖c6! ♙f3 3. ♖e5+) 2. ♖d5! ♙e4 3. ♖f6+ (*Kubbel 1910*)
1. a6 ♙a4 (1. ... ♙d1 2. ♖c2! ♗xc2 (2. ... ♙xc2 3. a7; 2. ... ♗c3 3. ♖d4; 2. ... ♙f3 3. ♖e1+) 3. ♗f4) 2. ♖c2! ♗xc2 (2. ... ♙c6 3. ♖b4+; 2. ... ♗c3 3. ♖d4; 2. ... ♙xc2 3. a7) 3. ♗d6 (*Clausen Hildebrand 1964*)

41. Eindspel ♙-♜ – Techniek: B

1. f6! gxf6 (1. ... g6 2. c7 ♗e8 3. ♙c6+ ♗f8 4. ♙b7) 2. ♙f5 ♖d6 3. c7 (*Hayes 1914*)
1. ♗c3 ♖d4 2. ♗c4! a6 3. ♙g6! (*Pogosjants 1976*)
1. f6 gxf6 (1. ... ♗e6 2. ♙h5 g6 3. ♙e2) 2. g6 ♗e6 3. ♙h5 (*Pfau 1935*)
1. ♙b3+ ♗a5 2. ♙d1
1. d5 exd5 2. ♗d3 ♗b1 3. ♙xc3 bxc3 4. ♗xc3 ♗c1 5. ♗d4 ♗xc2 6. ♗xd5
1. f7 ♗g7 2. ♙e7 ♗xf7 3. ♙b4 (*Dawson 1925*)
1. e7 (1. c7? ♗xc7 2. ♙b6+ ♗d6 3. ♙xd8 ♗xe6) 1. ... ♗xe7 2. ♙f6+ ♗xf6 3. c7 ♖b7 (3. ... ♖f7 4. ♗c5) 4. ♗c6! (*Prokes 1941*)
1. ♙h7 h3 2. ♙e4+ ♗g1 3. f5 h2 4. ♙h1! ♗xh1 5. ♗f1 (*Troitzky 1917*)
1. ♗d2 ♖c6 2. ♗c3 ♗f6 3. ♙f3
1. ♗a2! (1. ♙e4? c4 2. h7 ♖d3; 1. ♗a1? c4 2. ♙b1 c2 3. ♙xc2+ ♖xc2+ 4. ♗b2 ♗d2 5. h7 c3+) 1. ... c4 (1. ... ♖f3 2. ♙c2+ ♗xc2 3. h7 ♖d2 4. h8♙ c2 5. ♙h6+ ♗d1 6. ♗b2) 2. ♙b1! c2 3. ♙xc2+ ♖xc2 5. h7 (*Tavariani 1953*)
1. h6 f3+ 2. ♗f1 f2 3. ♙c2 (3. h7 ♖b3) 3. ... ♖e6 4. h7 (*Pogosjants 1977*)
1. ♗c4 ♖b6+ 2. ♗b5 ♖a8 3. c8♙+ ♗xc8 4. ♗c6 g4 5. ♙g3 (*Bagdarsarjan 1937*)

42. Eindspel ♖-♙ – Verdedigen: A

1. ♖f5 c2 (1. ... ♗d3 2. ♖e7 (2. ♖h4? ♗e4!) 2. ... c2 3. ♖c6 ♙g3 4. ♖b4+) 2. b8♙ ♙xb8 3. ♖d4 c1♙ 4. ♖b3+
1. dxc5 b5 (1. ... bxc5 2. ♖g3 ♙xg3 pat.) 2. ♖f2 ♙xf2 3. c6 ♗b6 4. c7 ♗xc7 pat. (*Havel 1948*)
1. ♖h3 ♙f5+ 2. ♗h4 ♙xh3 3. g4 ♗h2 4. ♗g5 (*Van Altena 1940*)
1. ♖f3 h3 2. ♖g5 h2 3. ♖f3 ♗g2 4. ♖xh2 ♗xh2 (*Dolci 1914*)
1. ♖f5 c2 (1. ... ♗d3 2. ♖e7 c2 3. ♖c6 ♙g3 4. ♖b4+) 2. b8♙ ♙xb8 3. ♖d4 c1♙ 4. ♖b3+ (*Prokes 1941*)
1. ♖f3 h3 2. ♖g5 h2 3. ♖f3 ♗g2 4. ♖xh2 ♗xh2 (*Dolci 1914*)
1. ♖c4! bxc4 2. ♗h7 ♙c2 3. ♗h8 ♙xg6 pat. (*Mazel 1928*)
1. ♖b6+ ♗c6 2. ♖xa4! bxa4 3. g6 ♗b5 4. g7! ♙e5+ 5. ♗a3 ♙xg7 pat. (*Selesniev 1940*)
1. ♗e3 ♗xh2 2. ♗f2 ♗xh1 3. ♗g3 ♗g1 pat. (*Kubbel 1926*)
1. ♗d4 d2 2. ♖xc3 ♗b3 3. ♖d1 ♙xd1 4. ♗d3 (*Butler 1956*)
1. ♖e6 g2 2. ♖g5! ♙xg5 3. g7 g1♙ 4. g8♙ (*Chodera 1940*)
1. ♖g3 ♙g6 (1. ... h4 2. ♖f5 g5 3. ♗f6; 1. ... g6 2. ♗f6 h4 3. ♖h5 gxh5 4. ♗g5) 2. ♖xh5 ♙xh5 3. ♗e7 (3. g4? ♙g6

4. ♘e7 ♘b1; 3. ♘f5? ♘f2 4. ♘4 ♘f7) 3. ... ♘f2 4. ♘4 ♘e8 (4. ... ♘6 5. ♘f6 ♘g3 6. ♘g5) 5. ♘5 ♘h5 6. ♘6 ♘xg6 7. ♘f8
(Rivkin 1978)

43. Koningsaanval: A

1. ♘f6 ♘xf6 (1. ... ♘g8 2. ♘xf7) 2. ♘xf6
1. ♘g4+ ♘g4 2. ♘g5+ ♘h8 3. ♘h6 ♘f5 4. ♘xf8#
1. ♘d4 exd4 2. ♘xd4
1. ♘f6 ♘xf6 2. e5 ♘xd3 3. exf6
- tekening
1. ♘xf5 exf5 2. ♘xe8+ ♘xe8 3. ♘f6+ ♘g8 4. ♘xf5 (4. ♘h5 ♘f8)
1. ♘e6 ♘xe6 2. dxe6 d5 3. ♘xh6+ ♘e8 4. exf7+ ♘xf7 5. ♘g7+ ♘e6 6. ♘xg6
1. ♘f1 ♘e3 2. ♘g2 ♘d6 3. ♘b5
1. ♘fg5 ♘g5 2. ♘f6 ♘xf6 3. ♘e4
1. ♘e4 ♘xe4 2. ♘f6 ♘xg5 3. ♘xg5 ♘e6 4. ♘f5
1. ... ♘g5 (1. ... ♘xh4+ 2. ♘xh4 ♘xh4+ 3. ♘h3) 2. ♘xg5 f3
1. ♘c5 ♘xc5 2. ♘xh7+ ♘xh7 3. ♘g7#

44. Koningsaanval: B

1. ♘xh7 ♘xh7 2. ♘h3+ ♘g8 3. ♘g5
1. ... ♘xg2 2. ♘xg2 ♘xg2+ 3. ♘xg2 ♘e2+
1. ♘xb7+ ♘xb7 2. ♘xa7+ ♘xa7 3. ♘b6+ ♘a8 4. ♘c7#
1. ♘xh7+ ♘xh7 2. ♘6+ ♘h8 3. ♘g5 ♘g5 4. hxg5#
1. ... ♘e3+ 2. fxe3 ♘xh2+ 3. ♘xh2 ♘xg3+ 4. ♘h1 ♘h2#
1. ♘g5 ♘6 2. ♘h5
1. ♘h6 ♘xf5 2. ♘g4+ ♘g4 3. ♘xh7+ ♘h8 4. ♘g6+ ♘g8 5. ♘h7+ ♘f8 6. ♘xf7#
1. ♘h5 ♘xh5 2. ♘g3+ ♘g7 3. ♘xg7+ ♘f8 4. ♘xh7
1. ... ♘xg2+ 2. ♘xg2 ♘e2+ 3. ♘h1 ♘d2
1. ... ♘f4+ 2. ♘xf4 ♘h6 3. h4 ♘g6+ 4. ♘h3 ♘e7
1. ♘xh7+ ♘xh7 2. exf6
1. ♘f6+ ♘h8 2. ♘g5

45. Koningsaanval: C

1. ♘xc6 ♘xc6 2. ♘d5
1. ♘d6 cxd6 2. ♘xe6
1. ♘f6 ♘xf6 2. ♘h5+ ♘g7 3. ♘g4+ ♘h8 4. ♘d3
1. ♘h8+ ♘xh8 2. ♘xf7
1. ♘g5 ♘xd5 2. ♘h8+
1. ♘xe6 ♘xe6 2. ♘f5+ ♘g8 3. ♘xh6+ ♘g7 4. ♘f5+ ♘g8 5. ♘xe7+
1. ♘d5 (1. b4 ♘c4) 1. ... exd5 2. ♘xh5 dxe4 3. ♘h6
1. ... ♘f4 2. ♘d3 ♘h2+ 3. ♘f1 ♘h3
1. ... ♘e3 2. bxc3 bxc3
1. ♘d4 ♘b6 2. ♘h6 ♘xd4+ 3. ♘h1
1. ♘e2 ♘f1 2. ♘f3
1. e5 dxc3 2. ♘f6

46. Koningsaanval: D

1. ♘e5 ♘xd3+ 2. ♘xd3 ♘f6 3. ♘g5
1. ♘f6+ ♘h8 2. ♘e8
1. ♘g5 ♘xe2 2. ♘h8+ ♘xh8 3. ♘h6+ ♘g8
1. ♘h5 ♘xh5 2. ♘d3+ ♘g8 3. ♘xh6
1. ♘h7+ ♘f8 2. ♘e6
1. ... ♘xh4 2. ♘xh4 ♘xg2+ 3. ♘h1 ♘xf3
1. ♘e8+ ♘h7 2. ♘h5
1. ♘xd7 ♘xd7 2. ♘xf6 ♘6 3. ♘g5
1. ♘f6+ ♘h8 2. ♘h5 ♘6 3. ♘g6
1. ♘xh7 ♘xh7 2. ♘xg6+ ♘g6 3. ♘h6+
1. ♘xh5 ♘xh5 2. ♘f6
1. ♘h7+ ♘h8 2. ♘xg7+ ♘xg7 3. ♘g6+ ♘h8 4. ♘g8

47. Koningsaanval – Ongelijke lopers: A

1. ... ♘g4+! 2. ♘e1 ♘h1+. Minder is 1. ... ♘d3+ 2. ♘e1 ♘h1+ 3. ♘d2 ♘e4 4. ♘e1
1. ♘g6+ hxg6 2. hxg6 ♘g7 (2. ... ♘b7 3. ♘xb7) 3. ♘xb8+
1. ♘e7 ♘d4 (1. ... ♘f8 2. ♘f6) 2. ♘f6 ♘f8 3. ♘e5
1. ♘h6 ♘xh6 2. ♘xf5+ ♘g8 3. ♘g3+

- 5) 1. ... ♖g6 2. ♗b1 ♘a3+ (2. ... ♖xc2+ 3. ♗a1) 3. ♗a1 ♘xc2+ 4. ♗b1 ♘a3+ 5. ♗a1 ♖b1+ 6. ♖xb1 ♘c2#
- 6) 1. ♘c6 ♖g5 (1. ... bxc6 2. ♖xg7+ ♗xg7 3. ♗e5+ ♗h6 4. ♗g7#) 2. h4
- 7) 1. ... ♗c2 2. ♖f1 ♗d3
- 8) 1. ♖xc5 ♖xc5 2. ♖d7
- 9) 1. ... ♖f4 2. ♖d1 ♖xf3 3. ♖xf3 ♗xe4
- 10) 1. ♗h6 ♖xa1+ (1. ... gxf6 2. ♖xf5; 1. ... ♖g8 2. ♖f7) 2. ♗h2
- 11) 1. ♗e7 (1. ♗d8 ♖a8) 1. ... ♖xe7 (1. ... ♖xe5 2. ♖xf7 ♖f5 3. ♖1xf5 exf5 4. ♖g7+ ♗h8 5. ♗f6) 2. ♖h8+ (2. ♖f8+ ♖xf8 3. ♖h8+ (3. ♖xf8+? ♗xf8 4. ♖h8+ ♗f7 5. ♖g7+ ♗e8) 3. ... ♗xh8 4. ♖xf8#) 2. ... ♗xh8 3. ♖f8+ ♖xf8 4. ♖xf8#
- 12) 1. ♖xg6+ hxg6 2. ♖xg6+ ♗f8 3. ♗a3+ ♗e8 4. ♖g8+ ♗d7 5. ♖xf7+ ♗d8 6. ♖e7#

48. Koningsaanval – Ongelijke lopers: B

- 1) 1. ♗g7+ ♖xg7 2. ♖d8+ ♖g8 3. ♖xg8+ (3. ♖h6 ♖h1+) 3. ... ♗xg8 4. ♖h6
- 2) 1. ♘f5 exf5 (1. ... g6 2. ♘h6+) 2. ♖xg7+
- 3) 1. ♖xf7+ ♗xf7 (1. ... ♗xf7 2. e6+) 2. ♖g6+ ♗f8 3. ♖f1+
- 4) 1. ... ♘h2 2. ♖e1 (2. b8♖ ♗f1) 2. ... ♖h5
- 5) 1. ... ♖e1+ 2. ♗a2 (2. ♗d1 ♖xd1+ 3. ♖xd1 ♖xb2#) 2. ... ♖xa3+ 3. ♗xa3 ♖a1#
- 6) 1. ... ♖e3+ 2. ♗h1 (2. ♖f2 ♗d4 3. ♖f1 ♖f8) 2. ... ♖xh6+ 3. ♗g1 ♗h2+ 4. ♗f2 ♖d2+
- 7) 1. ♘g5 hxg5 2. ♗e4 (2. ♖h5+ ♗h6 3. ♖xh6+ ♖h7) 2. ... ♗g8 3. ♖h7+ ♗f7 4. ♖f1+ ♗e8 5. ♗g6+
- 8) 1. ♖f6 ♖e5 2. ♖xh6 gxf6 3. ♖g6+
- 9) 1. ♖xf7 ♖xf7 2. ♖xf6 ♖xf6 3. ♖c8+
- 10) 1. ♖g8+ ♗h7 2. ♖e3 (2. ♖xg6 ♖d6!) 2. ... ♖e6 3. ♖h8+ ♗xh8 4. ♖xh6+ ♗g8 5. ♖xg6+
- 11) 1. ♖e8+ ♗h7 2. h4 ♗d5 (2. ... g5 3. ♖e4+ ♖g6 4. ♖h8+) 3. ♖xh6+
- 12) 1. ♗d6 h5 2. ♖e7 ♖b7 3. ♖f8+ ♗h7 4. ♗e7

49. Eindspel – Mat: A

- 1) 1. ♖g4+ ♗h5 2. g3 ♘f3 3. ♖h4+ ♘h4 4. g4#
- 2) 1. ♖h6 ♖xh6 (1. ... ♖f7 2. ♖h1+ d5 3. ♖xd5+! ♖xd5 4. ♘d5) 2. ♘d5 en mat op b6 or c7 (*Van der Marel*).
- 3) 1. ♖h8+ ♖xh8 2. ♘f8+ ♗g8 3. ♘g6 ♖h7 (3. ... ♗b2 4. gxf8♖#) 4. ♘e7#
- 4) 1. ♗c4 c6 (1. ... a4 2. ♖b7+ ♗a5 3. ♖b5#) 2. ♖b1+ ♖b4 3. ♖h7
- 5) 1. ♖a7 ♗d7 (1. ... ♗f7 2. ♖xf7 ♘c1 3. ♘d4#) 2. ♖c7+ ♖xc7 3. ♘d8#
- 6) 1. ... ♗f6+ 2. exf6 ♗g6 3. g4 ♖e1+ (*Buxa-Kovacs*)
- 7) 1. ♘f2 (1. ♖a1? ♗xg5 2. ♘g5 ♗f6) 1. ... ♗xg5 2. ♖f8 b2 3. ♘d3#
- 8) 1. ♗f2 ♘e4 (1. ... ♘f3 2. gxf3 gxf3 3. ♗e1 f2 4. b5#; 1. ... a3 2. ♗e1 a2 3. ♗xd2 a1♖ 4. b5#) 2. b5+ ♗a5 3. ♗e1+ ♘d2 4. ♗xd2#
- 9) 1. ♘c5+ ♗c8 2. ♘b6+ ♗d8 3. ♗f8! ♖a1 (3. ... ♘d5 4. ♘e6#) 4. ♘b7#
- 10) 1. ♖f1+ ♗g8 2. h6 gxf6 (2. ... g6 3. ♗e7) 3. ♗e7 b2 4. ♖g1#
- 11) 1. ♖c4+ ♖xc4 2. ♗g2+ f3 3. ♗xf3#
- 12) 1. c3+ ♖xc3 2. ♖b6+ ♖c5 (2. ... ♖xb6 3. ♗f2#) 3. ♖b2+ ♖c3 4. ♖xc3#

50. Eindspel – Materiaalplus: A

- 1) 1. ♗e5 ♗d3 2. ♗d7 ♗e4 3. ♗e6 a1♖ 4. ♗xa1 ♗f4 5. ♗e5+ (*Prokes 1947*)
- 2) 1. ♘b6 ♗d3 2. ♘a4 ♗c4 3. ♗g2 ♗b5 4. ♗f3 ♗xa4 5. ♗e4 ♗b5 6. ♗d5
- 3) 1. ♗f2 ♖h3 (1. ... ♗f5 2. ♗e6+; 1. ... ♖d3 2. ♖a6+ ♗f5 3. ♗c2) 2. ♖a6+ ♗f5 3. ♗e6+
- 4) 1. ♘f5! ♗d3 2. ♘d6 (2. ♘h6) 2. ... ♗d4 3. ♘f7 (*Rewitz 1992*)
- 5) 1. ♗d5 ♗d2 2. ♗xc4! ♗c2 3. b3! (3. b4? ♗c3 4. ♗c5 bxc4 5. b5 ♗d3 6. b6 c3 7. b7 c2 8. b8♖ c1♖+) (*Kaila 1968*)
- 6) 1. ♘g1 g5 2. ♗f5 g4 3. ♗f4 gxf3 4. ♘f3# (*Makletsov 1981*)
- 7) 1. d4 a4 2. ♗g7 (2. ♗b1? a3 3. d5 ♗c1 4. ♗a2 ♗b2 5. ♗c4 ♗c3 6. ♗a2 ♗b2) 2. ... a3 3. ♗g8 ♗c2 4. ♗f6 ♗c3 5. ♗e5 (*Samilio 1976*)
- 8) 1. ♘d4! (1. ♘c3? d2 2. ♗b3 ♗c7 3. ♗b4 ♗b7 4. ♗b5 ♗c7) 1. ... ♗b7 2. ♗c3! (2. ♗b3? d2 3. ♗c2 ♗a6 4. ♘b3 ♗b5 5. ♗xd2 ♗b4 6. ♗c2 ♗c4) 2. ... ♗a6 (2. ... d2 3. ♗xd2 ♗a6 4. ♘b3 ♗b5 5. ♗c3) 3. ♗b4 d2 4. ♘b3! d1♖ 5. ♘c5# (*Godes 1955*)
- 9) 1. ♗d1 ♗f4 2. ♗h5 b5 3. ♗h4 b4 4. ♗h3 b3 5. ♗g2 (*Moravec 1960*)
- 10) 1. b4 (1. ♘a6? ♗c3 2. b4 ♗c4 3. ♗e4 d5+!; 1. ♘d7? ♗c3 2. ♘c5 ♗b4; 1. ♗e4? ♗c3) 1. ... ♗c3 2. b5! ♗b4 3. b6 ♗b5 4. ♘d7 ♗c6 5. ♗e4 ♗xd7 6. ♗d5 ♗c8 7. ♗c6 (*Kopac 1943*)
- 11) 1. ♗f6+ (1. ♗d7? ♗h7 2. ♗g5 a5 3. ♗e6 a4 4. ♗f5 a3 5. ♗g4 a2 6. ♗f6 ♗xh6) 1. ... ♗h7 (1. ... ♗g8 2. ♗d7 a5 3. ♗e6 ♗h7 4. ♗g7 a4 5. ♗f5 a3 6. ♗g5) 2. ♗g7 a5 3. ♗d7 a4 4. ♗e7 ♗g6 5. ♗f8 a3 6. ♗g8 a2 7. h7 (*Heuäcker 1939*)
- 12) 1. ♘g6 g3 2. ♘h4 e4 3. ♘g2 e3 4. ♘f4 g2 5. ♘d5 g1♖ 6. ♘c7# (*Voja 1950*)

51. Eindspel – Afwikkelen: A

- 1) 1. ♖h1! ♗xh1 (1. ... ♗xh3 2. ♗f2) 2. ♗f2
- 2) 1. ♖b6+ ♗c2 2. ♖b4 ♖e4+ 3. ♖xe4 (3. ♗f3 ♗d3) 3. ... fxe4 4. a4 f5 5. ♗e3 (5. a5 f4 6. a6 f3+ 7. ♗e3 f2 8. ♗xf2 ♗d2 9. a7 e3+ 10. ♗f3 e2)
- 3) 1. ♖d8+ ♗h7 2. ♖d3+ ♗g8 3. ♖b3+ ♗h7 (3. ... ♗f8 4. ♖f3+) 4. ♖h3
- 4) 1. ♖e5+ ♗f2 2. ♖g3+ ♗f1 3. ♖d3+ (*D'Hondt 1931*)

- 5) 1. ♖f1! (1. ♖d5+? f5 2. ♖d4 f4+ 3. ♖xf4 ♗f5+ 4. ♗f3 ♗h6) 1. ... ♗f5+ (1. ... f5 2. ♖f4) 2. ♖xf5+ ♗xf5 3. ♗h4 ♗e4 4. h6
- 6) 1. a3! (1. ♗g6 ♗xg6 2. ♗xg8 ♗f6; 1. a4 ♗e6 2. ♗xg8 ♗d6) 1. ... ♗f8 (1. ... ♗e7 2. ♗xg8) 2. ♗g6+ ♗f7 3. a4 ♗xg6 (3. ... ♗e6 4. ♗xg8) 4. ♗xg8 (*Beasley 2002*)
- 7) 1. ♗c6! ♗xc6 2. ♗e4! ♗xe4 3. ♗xe4 ♗c7 4. ♗e5!
- 8) 1. ♖f6 (1. ♖f2+ ♗h3 2. ♖f6 (2. ♖f3+ ♗h4)) 1. ... c4 2. ♖h6+ ♗g2 3. ♖xc6 dxc6 4. g6
- 9) 1. ♖h8 (1. ♗g3 ♗e6 2. ♖g5 ♗f6 3. ♖g6 ♗e5) 1. ... ♗g7 2. ♗g5! (2. ♖xg8+ ♗xg8 3. ♗g4 ♗f8 4. ♗f4) 2. ... ♗xh8 (2. ... ♗f6 3. ♖d8) 3. ♗g6
- 10) 1. ♖a4+ ♗xa4 (1. ... ♗b6 2. ♖a6+ ♗b7 3. ♗c4) 2. b6 ♗b5 3. ♗e4 d5+ 4. ♗e5
- 11) tekening
- 12) 1. ♖b2+ ♗d1 2. ♖b1+ ♗e2 3. ♖b7

52. Eindspel – Vrijpion bedwingen: A

- 1) 1. ♗c3 c1♖ 2. ♗b5+ ♗a8 3. ♗c7+ ♗a7 4. ♖a6#
- 2) 1. ♗a2 ♖c1 2. ♖g1
- 3) 1. ... ♗xg3 (1. ... ♗a7 2. ♗f4 ♗g7 3. g4 hxg4 4. ♗xg4 ♗h6 5. ♗h3 ♗b8 6. g4 ♗a7) 2. a7 ♗f2 3. ♗f4 ♗xa7
- 4) 1. ♗d2+ ♗d3 2. ♗e4 ♗xe4 3. b8♖ h1♖ 4. ♖b7+ (*Ericsson 1965*)
- 5) 1. ♗d1 ♗d2 (1. ... ♗xd1 2. h7 g2 3. h8♖ g1♖ 4. ♖a1+) 2. ♗e3 ♗xe3 3. h7 g2 4. h8♖ g1♖ 5. ♖d4+ (*Hasek 1929*)
- 6) 1. ♗d1 (1. ♗xc2? pat) 1. ... c1♖+ 2. ♗c3+ ♗a3 3. ♖a5+ ♗b2 4. ♖a2#
- 7) 1. ♗d3 b1♖ (1. ... b1♗ 2. ♗c5 ♗c3 3. ♗f2+ ♗g1 4. ♗e4+ ♗h1 5. ♗g3#) 2. ♗f2+ ♗g1 3. ♗e4+ ♗h1 4. ♗g3# (*Pogosjants 1964*)
- 8) 1. ♗b6 ♗xb6 2. ♗c4 f2 3. ♗d5+ ♗c6 4. ♗e3 (*Prokes 1941*)
- 9) 1. ♗c3 h2 2. ♗xe4! ♗xe4 3. a7 h1♖ 4. a8♖+ (*Jespersen 1909*)
- 10) 1. ♖e1 a1♖ 2. ♖g1+ ♖xg1 3. ♖g8+
- 11) 1. ♗g6+ ♗h7 (1. ... ♗g8 2. ♗e7+ ♗f8 3. g6 h1♖ 4. g7+ ♗e8 5. g8♖+ ♗d7 6. ♖c8+ ♗d6 7. ♗f5+ ♗d5 8. ♖xb7+) 2. ♗e7 h1♖ 3. g6+ ♗h6 4. ♗f5+ ♗h5 5. ♗g3+ (*Kuzmuchev 1984*)
- 12) 1. ♗c4 (1. e7 f1♖ 2. e8♖ ♖c1+ 3. ♗d7 ♖d2+ 4. ♗c7 ♖xb4) 1. ... bxc4 2. e7 f1♖ 3. e8♗! (*Völlmer 1933*)

53. Eindspel – Zetdwang: A

- 1) 1. ♗a3 g4 2. ♗f4#
- 2) 1. f3 ♗g8 2. f4 ♗h8 3. ♗f7
- 3) 1. ♗b6! ♗a5 2. b3! (2. b4+? ♗a6 3. b5+ ♗a5) 2. ... ♖a6 (2. ... ♗a6 3. b4) 3. b4# (*Pogosjants 1980*)
- 4) 1. c7 ♖d6+ 2. ♗a7! ♖d8 3. ♗b7 (*Halberstadt 1936*)
- 5) 1. ♖h1 d2 2. ♗g1 ♗f3 3. ♗e2#
- 6) 1. g7 ♗xh7 2. h3 ♗g6 3. h4 ♗h6 4. h5
- 7) 1. c5 b5 2. a3
- 8) 1. ♗h6 g5 2. ♗h5 g4 3. ♗h4 g3 4. ♗xg3
- 9) 1. a7 ♗b5 (1. ... ♗b6+ 2. ♗c7! ♗b5 3. ♗b7) 2. ♗b8! (2. ♗b7? ♗b6 3. ♗c7 ♗a6 4. ♗b8 ♗d7+ 5. ♗c7 ♗xa7 6. ♗xd7 ♗b6) 2. ... ♗b6 3. ♗b7! (*Fritz 1964*)
- 10) 1. ♖g7 (1. ♖h7? ♖b4 ; 2. ♖xc7? ♖e5+ ♗xe5; 1. ♖xc7 ♖e5+ 2. ♗xe5) 1. ... ♖b4 2. ♖h7 c6 (2. ... ♖d6 3. ♖h8+ ♗d7 4. ♖d8+ ♗c6 5. ♖xd6+ ♗xd6 6. ♗f4 c5 7. ♗e2) 3. ♖h8+ ♗d7 4. ♖d8#
- 11) 1. ♖g6+ ♗xh3 2. ♗f3! e5 (2. ... ♗f7 3. ♖xe6+ ♗h2 4. ♖e2+) 3. ♖f5+ ♗h2 4. ♖c2+ (*Lommer 1967*)
- 12) 1. ♖h6 ♖h5 2. g3! (2. g4? ♖h2 3. ♗e1 ♗g2; 2. ♗f2? ♗h2 3. g4 ♖h3) 2. ... ♗h2 (2. ... ♖h2 3. g4) 3. g4 ♖h3+ 4. ♗f2! (*Jasik 2015*)

54. Strategie – Goede + slechte lopers: A

- 1) 1. ♗h6!

Afruil van de lopers van de zwarte velden komt wit ten goede. De zwarte looper is actief.

1. ... ♖xh6 2. ♖xe5 ♖g7 3. ♖d6 f4 4. ♗d5+ ♗h8 5. ♖ae1 ♗f5 6. ♖e7 ♖d4 7. ♖e5+

Een zwak moment. Met een onveilige koningsstand moet je dames op het bord houden. Heel sterk is 7. g4! ♗c2 (7. ... ♗xg4 8. ♖c7 en wint.) 8. ♖fe1. Wit won het eindspel wel. (*Reshevsky-Shainswit, New York 1938*)

- 2) 1. ... ♗a7

Het paard staat niet goed op c6 en op a7 bereidt het een nuttige loperruil voor. Wit speelt het vervolg niet op zijn best, het is wel leerzaam.

2. ♗e5 (2. ♖d3 ♖e8) 2. ... ♗b5 3. ♗b2 ♗xc4 4. ♖xc4 ♖d5 5. ♖xd5 exd5 6. ♖c1 ♗b5 7. 00 (7. ♖c5!?) 7. ... ♗e4 8. ♖c2 ♗ed6 9. ♗c1 en zwart staat uitstekend (*Blumin-Fine New York 1939*)

- 3) 1. ♗e2

De looper op c8 bestrijkt de verzwakte velden. Dus ruilen is het juiste plan.

1. ... ♖h6 2. ♗g4 ♗d7 3. ♗f3 ♗b6 4. ♗xc8 ♖exc8 5. ♖b3 ♗f6 6. ♗h4 ♖f8 7. ♗f5 en wit had niet veel moeite meer. (*Stahlberg-Wade, Birmingham 1951*)

- 4) 1. ... b5!

De witte pionnen worden op zwart vastgelegd. De gespeelde zet is beter dan 1. ... g5 2. ♖f2 g4 3. a4.

2. ♖f3

Wit wil niet lijdzaam afwachten en geeft een pion.

2. ... bxc4 3. ♖xc6 ♗xf4 4. ♗xc4 e5 5. ♗e2 exd4 6. ♖d3 dxc3 7. ♖xd7 ♖xd7 8. ♖xd7 ♗d4+ 9. ♗h1 ♗c1+ en wit geeft het op. (*Kmoch-Aljechin, Kecskemet 1927*)

5) 1. ... ♗g4!

Niet de loper op d6 is het slechtste stuk op het bord, maar de loper op g3. Na de ruil op f3 krijgt deze loper levenslang.

2. h3 ♗xf3 3. ♗xf3 ♗xf3 4. gxf3 f6 5. ♗g2 a5 6. a4 ♗f7 7. ♖h1 ♗e6 8. h4 ♖fb8. Op de damevleugel speelt zwart met een loper meer. (*Winter-Capablanca, Hastings 1919*)

6) 1. ... ♗f8!

Zwart activeert zijn slechte loper. De zet is mogelijk omdat na 2. ♖xf6 ♗e7 de toren ingesloten is.

2. ♖d2 ♗g7 3. ♗d3 ♗b4 4. ♗c2 ♗c5 5. a3 ♗xc3 6. ♗xf6+ ♗xf6 7. ♗xc3 ♖d8 met een ideale stelling voor zwart. (*Tarrasch-Euwe, Bad Pistyan 1922*)

7) 1. g4!

Wit heeft het voordeel van de goede loper. Hij moet een tweede front maken. Slecht is 1. b4 a5 (of 1. ... ♖a8) en zwart krijgt tegenspel.

1. ... ♗c8 2. h4 g6 3. ♖h1 ♗g7 4. h5 ♖h8 5. ♖fh2 ♗d7 6. g5 en wit besliste de strijd op de koningsvleugel.

(*Tarrasch-Teichman, San Sebastian 1912*)

8) 1. ... ♗a4

Zwart dwingt torenruil af. De vrije c-pion besliste. Weinig levert 1. ... ♖xc2+ 2. ♗xc2 ♗c4 3. ♗b2 ♗g7 4. ♗d2 op.

2. ♖xc4 dxc4 3. ♗b1 c3 4. ♗c1 ♗d1 (*Korotylev-Nevevov, Petersburg 1993*)

9) 1. c3!

Zwart dreigde met ♗b5 de lopers te ruilen.

1. ... ♗b5 2. ♗b1 ♗c6 3. ♗c2 ♖aa8 4. a4 ♗a6 5. b4 b5 6. ♖eb1 ♖ac8 7. ♗d3 ♗a7 8. ♖a3 ♖c7 9. a5 en de loper op a6 is nu een pion (die wel schuin achteruit mag slaan). (*Sokolov-Vaganian, Minsk 1986*)

10) 1. ♗a4! (*Kasparov-Giorgadze, Minsk 1979*)

11) 1. ... ♗xc3

♗c6 is beter dan die op g2.

2. ♗xc3 ♗e5 en zwart staat iets beter. (*Najdorf-Bronstein, Budapest 1950*)

12) 1. ... ♗d7!

De loper op d2 is het probleemkind, niet de loper op e7. Nu kan wit met de passieve loper wel leven, maar dan moet de toren van f1 meedoen. Dat verhindert de damezet. De tempowinst 1. ... ♖d8 2. ♖c1 ♗d7 3. ♗e1 is daarom niet zo goed.

2. ♗c1

Op 2. ♖d1 volgt 1. ... ♖d8.

2. ... a4 3. ♗c2 ♖c8 4. ♗e2 ♗d5 5. a3 b3 6. e4 ♗c4 7. ♗e1 ♗c2 8. f4 ♗c5+ 9. ♗h1 ♗d4 10. f5 ♗xb2 11. ♗xb2 ♗xb2

Wit geeft het op. (*Tylor-Aljechin, Hastings 1936*)

55. Eindspelstrategie – Goede + slechte lopers: A

1) 1. ♗e5+ (1. f5 ♗g7 2. ♗f7 ♗d4 3. ♗xe7 ♗g8) 1. ... ♗g8 2. f5 e6 3. f6 ♗a3 4. f7+ (*Horwitz 1884*)

2) 1. ♗f1 ♗e8 2. ♗h3! (2. ♗g2 ♗g6) 2. ... ♗b7 (2. ... ♗f7 3. ♗c8+) 3. ♗g2+ ♗a6 4. ♗c6 (*Averbach 1954*)

3) 1. ♗f7 ♗b7 2. ♗e6 ♗e4 3. ♗c8 ♗b1 4. ♗b7 ♗a2 5. ♗d5 ♗b1 6. ♗g2 ♗a2 7. ♗f1 ♗b1 8. ♗d3 (*Niemark 1959*)

4) 1. ♗e2 ♗g6 2. ♗d3 ♗h7 3. ♗b1 ♗g6 4. ♗c2 ♗h7 5. ♗b3 ♗g8 6. ♗d1 ♗f7 7. ♗f3

5) 1. ♗a6 (1. a6 ♗c8 2. ♗a8 ♗d7 3. ♗b3 ♗c8) 1. ... ♗e8 2. ♗c8! ♗xc8 (2. ... ♗f7 3. ♗d7!) 3. ♗b6 ♗b8 4. a6 ♗a8 5. ♗c7 ♗a7 6. ♗d8 ♗f7 7. ♗e7 ♗g8 8. ♗d7

6) 1. ♗c2 ♗d4 2. ♗b3 ♗c5 3. ♗c3 ♗a6 4. ♗a8 ♗b5 (4. ... ♗e2 5. ♗b7; 4. ... ♗c8 5. ♗d3) 5. ♗d4

7) 1. ... b5 2. a4 b4 3. ♗f2 ♗c7 4. ♗e1 ♗b6 5. ♗f2 e5

8) 1. ... f5 2. gxf5 ♗g7 3. ♗d4 ♗f6 4. ♗c5 ♗xf5 5. ♗b6 ♗f4 6. ♗g2 d4 (*Nunn-Ribli, Lucerne 1985*)

9) 1. f6 (De eerste zetten kunnen omgedraaid: 1. g4! f6 (1. ... hxg4 2. f6) 2. gxh5 ♗f8 3. ♗d2 ♗a4 4. ♗c1) 1. ... gxf6 (1. ... ♗xf6 2. ♗xd6+!; ♗f8 ♗xd6+!) 2. g4! hxg4 3. h5 ♗f8 4. h6 ♗xh6 5. ♗xd6+!

10) 1. ♗e6 ♗e8 2. ♗a2 (2. ♗b3 ♗c3 3. ♗d5 ♗d4 4. ♗e4 ♗b5 (4. ... ♗c5 5. ♗e5) 5. ♗xg6 ♗c4 6. ♗xf7 ♗xf7 7. ♗f5) 2. ... ♗c5 3. ♗e5 ♗c6 4. ♗d5+ ♗c7 5. ♗b3 ♗d8 6. ♗d6

11) 1. b4! axb4 (1. ... b6 2. bxa5 bxa5 3. ♗b5! ♗f8 4. ♗b2) 2. ♗c2! ♗c6 3. ♗b2 b6 4. ♗b3 ♗f8 5. ♗xb4 ♗e8 6. a5! bxa5+ 7. ♗xa5 ♗d8 8. ♗b6 ♗e8 9. ♗c5 ♗c7 10. ♗d3

12) 1. ♗c4 ♗a7 2. ♗b4 ♗b7 3. ♗c3 ♗c7 4. ♗d4 ♗d7 5. ♗e5 ♗e7 6. ♗e6 ♗f8 7. ♗f6 ♗f7 8. ♗xf7 g5 9. hxg5

56. Lopereindspel (=) – Vrijpion: A

1) 1. ♗a5! ♗xa5+ 2. ♗d3 ♗c7 3. ♗e4 (*Dawson 1925*)

2) 1. ♗e3! ♗f7 2. ♗d4 ♗e8 3. a7 ♗c6 4. ♗d7! ♗xd7 5. a8♗+ (*Herbstmann, 1925*)

3) 1. ♗d3+ ♗c5 2. ♗f1 ♗d4 (2. ... ♗d5 3. ♗xh3 ♗b5 4. ♗c8) 3. ♗xg2 (3. ♗d6? ♗c3) 3. ... hxg2 4. a8♗ g1♗ 5. ♗a7+

4) 1. ♗f7 ♗a8 2. ♗d5 c6 3. c5+ (*Queckenstadt 1920*)

5) 1. g6! hxg6 2. f6 ♗f3 3. ♗c4! ♗xc4 4. f7 (*Kosek 1921*)

6) 1. a7 ♗d5 2. c4 ♗b7 3. ♗f3 ♗xf3 4. d5 (*Karstedt 1915*)

7) 1. ♗c8 ♗e1 2. ♗xg4 ♗f2 3. ♗f3! (3. ♗h3? ♗e4+!) 3. ... ♗xf3 4. g4 (*Prokes 1941*)

8) 1. g7 ♗f7+ 2. ♗c5 ♗xa2 3. b4+ axb4 4. g8♗

9) 1. ♗d6! e4+ 2. ♗xe4 ♗a7 3. ♗f3 ♗b8 4. ♗f4 (4. ♗xb8?) 5. ... ♗a7 6. ♗e3 ♗b8 7. ♗g1 (*Evreinov 2015*)

10) 1. ♗g6! (1. ♗f6? a5! 2. ♗f7 (2. ♗b4 axb4 3. e7 ♗d8!) 2. ... a4 3. ♗f6 (3. ♗a3 ♗d8) 3. ... ♗c5) 1. ... a5 (1. ... ♗f2

2. ♗f6 ♗c5 3. ♗f7 a5 4. ♗g7 a4 5. ♗f8) 2. ♗b4! ♗d8 (2. ... axb4 3. e7 ♗d7 4. ♗f7) 3. ♗xa5! ♗xa5 4. e7 ♗d7 5. ♗f7

(Croitor 2015)

- 11) 1. c6! bxc6 (1. ... ♖b6 2. cxb7 ♖c7 3. e7 ♙b5 4. ♖g4) 2. ♙g6! c5 (2. ... hxc6 3. e7) 3. e7 ♙b5 4. ♙d3! c4 5. ♙xc4
(Larsen, 1932)
- 12) 1. e6 (1. ♙d7 ♖xf4 2. ♙xf5 ♖xe5 3. h6 ♖f6) 1. ... ♙xe6 (1. ... ♖xf4 2. e7 ♖g5 3. ♙a4) 2. h6 ♙f5 3. ♙d7 ♙h7 4. f5

57. Lopereindspel (=) – Techniek: A

- 1) 1. ♖b4! ♖d5 2. e4+ ♖xe4 3. ♙xd1 ♖d3 4. ♖c5 e4 5. ♖d5 (Pogosjants 1976)
- 2) 1. ♙h5! ♖b5 (1. ... g6 2. ♙g4 ♖b5 3. ♙e6) 2. ♙e8+ ♖c5 3. g6 ♙g8 4. ♙f7 (Kubbel 1983)
- 3) 1. ♙c2+ ♖a5 2. b4+ ♖a6 3. ♙f5 ♙c6 4. ♙c8 ♙b7 5. b5+ (5. ♙d7? ♙c6) (Pogosjants 1981)
- 4) 1. ♙c5! ♙b8 2. ♙g1! ♙h2! 3. ♙xa7 ♙g1 4. ♙f2! (Szulc 1954)
- 5) 1. ♖e2 ♙c1 2. g4
- 6) 1. ♙c7+ b6 2. ♙xg3 ♙d2 (2. ... ♙e7 3. ♙e1+ ♙b4 4. ♙c3 ♙xc3+ 5. ♖xc3 b5 6. c5 b4+ 7. ♖d4 ♖b5 8. ♖d5) 3. ♖c2 ♖b4 (3. ... ♙b4 4. ♙e5 ♙e7 zie de variant bij de 2^e. zet) 4. ♙d6+ ♖a5 5. ♖xd2 (Moravec 1951)
- 7) 1. ♙g6 (1. ♖xc5? f2 2. ♙c4 ♖xh7; 1. ♙d5? f2 *Euwe-Lilienthal, Stockholm 1937 0-1*) 1. ... f2 2. ♙d3 f1♣ 3. ♙xf1 ♖xh7 4. ♖xc5
- 8) 1. f6 (1. fxe4? ♙xf5 2. ♙d1 e3 2. ... ♙g4 3. ♖f2 e6!; 1. f4+ ♖xf5 2. ♙d1 e3 3. ♙g4+ ♖e4 4. ♙xc8 e2 5. ♖f2 e6) 1. ... exf6 2. e6! ♙xe6 3. f4+ ♖f5 (3. ... ♖xh5 4. ♙e8+ ♙f7 5. ♙xf7#) 4. ♙d1 e3 (4. ... ♙c4 5. ♙g4#) 5. ♙c2# (Melnicenko, 2010)
- 9) 1. ♖f6 ♖h6 (1. ... ♙d1 2. ♖g7) 2. ♙g6 ♙d1 3. g4 ♙xg4 4. hxc4 (Bernstein 1904)
- 10) 1. ... b5 2. ♙xb5 (2. axb5 ♙d5 3. ♙xd5 exd5) 2. ... ♙xb5+ 3. axb5 ♖c7
- 11) 1. ♖b2 e6 2. ♙c2 (2. ♙f7? ♖d3) 2. ... e5 3. ♙f5 e4 4. ♙xe4 (4. ♙e6+? ♖d3 5. ♙xa2 e3) 4. ... ♙b3 5. ♙d3+! ♖xd3 6. ♖xb3 (Marin 2009)
- 12) 1. d7+ ♖xd7 2. ♙e5 ♖c8 3. ♖f4 ♙b8 (3. ... ♖d7 4. ♖g5 ♖e7 5. ♖g6 ♖d7 6. ♖f7 enz.) 4. ♙xb8 ♖xb8 5. ♖e5 ♖c7 6. ♖xe6 (Hasek 1908)

58. Lopereindspel (≠) – Vrijpion: A

- 1) tekening
- 2) 1. h6 ♙c3 (1. ... e4 2. d4 ♙c3 3. ♖e3 ♖d5 4. ♙b3+) 2. d4 exd4 (2. ... ♙xd4 3. ♙e4 ♖e6 4. h7) 3. ♙d3 ♖e6 4. h7 (Rinck 1928)
- 3) 1. e7 a2 2. ♙e3+ g5 3. ♙d4 (Apschenek 1933)
- 4) 1. ♙f4+ ♖g7 2. ♙e5+ ♖f7 3. ♙d4 cxd4 4. a7
- 5) 1. ♙f5+ ♖f6 2. ♖e8 ♙e7 3. ♙h3 (Herbstmann 1928)
- 6) 1. ♖d5 (1. ♙xe5+ ♖d7 2. ♖d5 ♖e7) 1. ... ♖d7 2. ♙a3! ♖e8 3. ♖e6 e4 4. ♖f6 e3 5. ♖g7 e2 6. ♙b4 (Kazantsev, 1950)
- 7) 1. h5 ♙a4 (1. ... ♙b5 2. ♙g1+) 2. ♙g1+ (2. b3 ♙b5) 2. ... ♖c4 3. b3+ ♖xb3 (3. ... ♙xb3 4. ♖b2) 4. h6 (Rinck 1928)
- 8) 1. ♖d8 ♙b5 2. ♙a3 ♙c6 3. ♖c7 ♙e4 4. a6 bxa6 5. ♖d7
- 9) 1. ♙c5+ ♖a6 2. ♖c7 ♙a8 3. ♖c8 ♙b7+ 4. ♖b8 (Dobrescue, Nestorescue 1976)
- 10) 1. ... g1♣ 2. ♙xg1 ♖g2 3. ♖g4 ♙a8 4. ♖h4 ♙f3
- 11) 1. ... ♙e3 (1. ... g4? 2. ♖f5 ♙e3 3. ♖xg4 ♙xf2 4. ♖h3 a2 5. ♙xa2 ♖xa2 met de verkeerde loper) 2. ♖xh6 (2. f3 a2 3. ♙xa2 ♖xa2) 2. ... g4+ 3. ♖g6 ♙xf2
- 12) 1. ♖f4 ♙f2 (1. ... h3 2. g3 ♙b8+ 3. ♖f5 ♙xg3 4. ♙e2+ ♖h4 5. g6) 2. ♖f5 h3 3. g3 ♙xg3 4. ♙e2+ ♖h4 5. g6 h2 6. ♙f3 (Vinichenko 1984)

59. Lopereindspel (≠) – Verdedigen: A

- 1) 1. ... ♖e7 2. h7 g6+ 3. ♙xg6 (3. ♖xg6 ♙h8) 3. ... ♙g7
- 2) 1. ... e5 (1. ... ♙a4 2. ♙c7+ ♖d5 3. ♖e7; 1. ... ♙xd7 2. ♙c7+ ♖c6 3. ♙e5) 2. fxe5+ ♖e6
- 3) 1. f5 ♙xf5 2. ♙g3 d5 3. ♙d6 ♖f7 4. ♖d4
- 4) 1. ♖b3 (1. ♙d1 h4) 1. ... ♖g5 2. ♙b5 ♖h4 3. ♙e8 ½-½
- 5) 1. ♖a3 (1. ♖b3 c1♣ 2. ♙xc1 ♖xh4 3. ♙b2 ♙f7+ 4. ♖c2 g5) 1. ... c1♣+ 2. ♙xc1 ♖xh4 3. ♙b2
- 6) ... ♙d6 2. ♙b3 ♙c5 3. b7 ♙d6 4. ♖d5 ♙b8 5. ♖c6 ♖e7
- 7) 1. ... ♖c8! (1. ... ♖c6? 2. e7 ♖d7 3. b7 ♙xb7 4. ♖f7; 1. ... ♖e8? 2. ♖e5 ♙b7 3. ♖d6 ♙a8 4. ♙b8 ♙b7 5. ♙c7 ♙f3 6. e7 ♙g2 7. ♙d8; 1. ... ♖d8 2. ♙b8) 2. e7 ♙c6 3. ♖f7 ♖b7 4. e8♣ ♙xe8+ 5. ♖xe8
- 8) 1. ... ♙b5! (na 1. ... ♖c8? kunnen de pionnen in gesloten formatie oprukken: 2. ♖c5 ♙f3 3. b5 ♙e2 4. ♖b6 ♙d3 5. ♖a5 ♙e2 6. b6) 2. a7 ♙c6 3. ♖c5 ♙a8
- 9) 1. ... ♖g5 en wit kan niet meer binnendringen.
- 10) 1. ♙f5 ♖a2 2. ♙e6 ♖b2 3. ♙f7 ♖a3 4. ♙g6
- 11) 1. g6 (1. h5? ♙xg5 2. ♙e2 ♖f2 3. ♙d1 ♖e3 4. ♙c2 ♖d2 5. ♙b1 ♖c3 6. ♙a2 ♖xd3; Goed is 1. ♖g1 of een normale loperzet. Na slaan op h4 is dan 2. g6 wel aangewezen.) 1. ... fxc6 2. h5 gxc5 3. ♙g2
- 12) 1. ... a5 (1. ... ♙e2? 2. ♙c3 ♙h5 3. ♙a5)

60. Lopereindspel (=) – Verdedigen: A

- 1) 1. a6 ♙b8 2. ♙c3 ♙a7 (2. ... dxc3 3. a7 ♙xa7 pat.) 3. ♙xd4+ ♙xd4 4. a7 ♙xa7 pat. (Dawson 1913)
- 2) 1. ♖e6 ♙f8 2. ♖d5 ♖d2 3. ♖c4 ♖c2 4. ♙g7! (4. ♖b5? ♖b3 5. ♙c1 ♙g7 6. ♖a5 ♙f6 7. ♖b5 ♙c3) 4. ... ♙e7 5. ♙f6!

♠d6 6. ♠e5! (*Buzandjan 1955*)

- 3) 1. ♠c3! (1. ♠f6? ♠d2 2. ♠g7 ♠c1 3. ♠e5 ♠c2) 1. ... ♠xc3? 2. bxc3 ♠c2 3. c4 ♠b3 4. c5 ♠xa3 5. c6 ♠b2 6. c7 a3 7. c8♣
- 4) 1. ♠g6! c4 2. ♠h7! ♠xh7 (2. ... ♠f7 3. ♠g8+ ♠f8 (3. ... ♠g6 4. ♠xc4 ♠xc4 pat.) 4. ♠xc4 ♠xc4 5. g6 ♠d3 6. ♠h7 ♠xg6+ 7. ♠xg6 ♠g8) 3. g6 c3 4. gxh7 (*Nerong 1932*)
- 5) 1. g5 (1. ♠f4 ♠h4 2. ♠e3 ♠g3 3. ♠g1 ♠f4 4. ♠b3 ♠b6 5. ♠a4 ♠c1)
- 6) 1. ♠xe3 ♠d2 2. ♠g5 ♠f5 3. f4 ♠xf4 4. ♠h5
- 7) 1. f3! ♠xf3 2. ♠f2 h2 3. ♠d1! ♠xd1 (3. ... h1♣ 4. ♠xf3+) 4. ♠g2 (*Prokes 1946*)
- 8) 1. c6! ♠xc6 (1. ... ♠e7 2. c7 ♠d7 3. ♠a4!) 2. ♠a4! bxa4 3. ♠d2! (3. ♠d1? ♠e4! 4. ♠c1 a3) 3. ... a3 (3. ... ♠e4 4. ♠c3!) 4. ♠c2 (*Ojanen 1957*)
- 9) 1. g6 ♠c5 (1. ... ♠d4 2. f5 exf5 3. ♠f6) 2. ♠f6! ♠f8 3. f5! exf5 4. ♠e7! ♠xe7 pat. (*Selesniev 1917*)
- 10) 1. ♠xf4 ♠xh3 2. ♠a6! bxa6 (2. ... ♠g2 3. ♠xb7 ♠xb7 4. ♠e3 ♠d5 5. ♠d2 ♠c4=) (*Breider 1950*)
- 11) 1. ♠e5 (1. ♠a2 ♠f6) 1. ... ♠f7 2. ♠xd4 ♠xc4 3. ♠c3 (*naar Holm 1932*)
- 12) 1. ♠h3 ♠c6 2. ♠g2 ♠xg2 3. d7 h1♣+ 4. ♠d2

61. Verdedig tegen koningsaanval: A

- 1) 1. ... ♣c4 2. ♣xh5? (2. ♠e7 f5 3. ♠xf8 ♣xf8) 2. ... ♣xf1+
- 2) 1. ... ♣f6 2. ♣h4 ♠e8 (2. ... ♣g4 3. ♣h3 ♣xe5 4. fxe5 ♣c7 5. ♣h7+) 3. ♣h3 ♠h5 4. ♣ff3
- 3) 1. ... ♠e4 (1. ... ♠g8 2. ♠xh6 ♠e4 3. ♠xg7; 1. ... ♣c6 2. ♠g5 ♠g8 3. ♣xh6 gxh6 4. ♠f6 ♣xf6 5. exf6 ♠h7 6. ♣e1) 2. ♠xh6 (2. ♣xh6+ gxh6 3. ♣xh6+ ♠g8 4. ♠g5 f6 5. ♠xf6 ♣xf6) 2. ... ♠g6
- 4) 1. ... ♣c2+! (vooral niet 1. ... ♠xh7? 2. ♣g5+ ♠g8 3. ♣h3) 2. ♠xc2 (2. ♠a1 ♣d1+ 3. ♠a2 ♣b4+ 4. ♠a3 ♣a1#; 2. ♠a2 ♣b4+ 3. ♠a3 ♣d3+ 4. b4 ♠xb4+ 5. ♠a2 ♣xb2#) 2. ... ♣xe3+ 3. fxe3 ♠xh7
- 5) 1. ... ♣c5+2. ♠h1 ♣f2
- 6) 1. ... ♣f6 2. ♣h4 ♠e8 (2. ... ♣g4 3. ♣h3 ♣xe5 4. fxe5 ♣c7 5. ♣h7+) 3. ♣h3 ♠h5 4. ♣ff3
- 7) 1. ... ♣h7 2. ♣h4 ♣xh4 3. gxh4 ♣g8
- 8) 1. ... ♣e4 (1. ... g5 2. ♠c4 ♣e4 3. ♠d3 ♣h4 4. ♠xh7+ ♠h8 5. ♣xh4 gxh4 6. ♠e4 ♣b8 7. ♣b3; 1. ... ♣b5 2. c4 ♣d7 3. ♣h3) 2. ♠d5 (2. ♣e3 ♣h4 3. ♣xh4 ♠xh4) 2. ... ♣e2 3. ♠xb7 ♣d8
- 9) 1. ... ♣xf2+ 2. ♠h1 ♣xe1+ 3. ♣xe1 ♣f2+
- 10) 1. ... ♠d3 2. ♣xd3 fxe5 3. ♣h6+ (3. e4 ♣h4 4. ♣g3 ♣h7 5. ♣g4 ♣a6) 3. ... ♠g8 4. ♣g6+ (4. e4 ♣f6)
- 11) 1. ... h5 (1. ... ♠xg7 2. f6) 2. ♣g5 ♠xg7 3. ♣c3 ♣e5
- 12) 1. ... ♠f6 (1. ... ♠f8? 2. ♣g5 ♣c8 3. ♣xd8+ ♣xd8 4. ♣a8; 1. ... ♠g8? 2. ♣a8 ♣c8 3. ♣xc8 ♣xc8 4. ♣e7+; 1. ... ♠h7? 2. ♣a8 ♣c8 3. ♣xc8 ♣xc8 4. ♣h3+) 2. ♣a6+ ♣c6

62. Verdedig tegen koningsaanval: B

- 1) 1. ♣e8+ (1. ♠g2 ♣f4+; 1. f4 ♠xf4+; 1. ♣f5 ♣g3+ 2. ♠g2 ♣xf5) 1. ... ♣f8 2. ♣xf8+ ♠xf8 3. ♣c8+ ♠e7 4. ♣f5+
- 2) 1. ... ♣xe4 2. ♠xe4 ♠e8
- 3) 1. ♣xf3 exf3 2. ♣g7+
- 4) 1. ♣xf7+ ♠h8 2. ♠e5
- 5) 1. ... ♣xc1+ 2. ♣xc1 ♠xb2
- 6) 1. ... ♣b1+ 2. ♣e1 ♣c4
- 7) 1. ... ♣xd5 (1. ... ♣xf4 2. ♣xe7#) 2. ♣h8+ (2. ♠xa6 ♣xg2 3. ♣h2 ♣e4+) 2. ... ♠xh8 3. ♣h6 ♣c1+ 4. ♣xc1 ♣xd3+ 5. ♣c2 ♣xc2+ 6. ♠xc2 ♣c8+ 7. ♠d1 ♠g7
- 8) 1. ♣d2 (1. d4 ♣e2) 1. ... ♣xd2 2. d4 ♣e2? (partij: 2. ... ♠h2 ist beter) 3. ♠c1
- 9) 1. ♣xd4 (1. h6 ♣xa2+ 2. ♠xa2 ♣a4+ 3. ♠b1 ♣xc2+ 4. ♠a2 ♣a3+; 1. ♣e2 ♣a4 2. ♠b1 ♣xa2+ 3. ♠c1) 1. ... ♣a5 2. ♣b1 ♣xc2 3. ♣b4 (3. ♣h3 ♣h2) 3. ... ♣xb4 4. ♣xc2 ♣b3+ 5. ♠b1 ♣d2+ 6. ♠c1 ♣c4 (*Skripchnko-Naiditch, Dortmund, 2001*)
- 10) 1. ... ♠d2! (1. ... ♣xg6? 2. ♣xf8+ ♠g8 3. ♠h5! ♣e6 (3. ... ♣g5 4. h4 ♣f4+ 5. ♠g2) 6. ♣g7# (*Chigorin-Tarrasch, St. Petersburg 1893*) 2. ♣xf6 ♠xh6 3. ♣xh6 b3 4. ♠d1 b2 5. ♠c2 ♣c8
- 11) 1. ... ♣b5 (1. ... gxh6 2. ♣h4) 2. ♣h4 (2. ♣d1 ♣xf6) 2. ... ♣xd3 3. ♣c1 ♣f5
- 12) 1. ... ♣e8 (1. ... ♣e8 2. ♣h3; 1. ... ♣e5 2. ♠f6 exf6 3. ♣h3) 2. ♠f6 (2. ♣h3) 2. ... ♣xf6 3. ♣h3 ♣h5 4. ♣xh5 gxh5 5. ♣g5+

63. Verdedigen – Stuk (♣♠♣) tegen vrijpion: A

- 1) 1. ♣d4+! ♠e6 (1. ... ♠c6 2. ♣c4+ ♠b5 3. ♠xe2 ♠xc4 4. ♠d2 ♠b3 5. ♠c1 ♠c3 pat.) 2. ♣e4+ ♠f5 3. ♠xc2! ♠xe4 4. ♠d2 ♠f3 5. ♠e1 ♠e3 pat. (*Maksimovskikh e.a 1987*) ½-½
- 2) 1. ♠f3 d2 2. ♣c4+! ♠d3 3. ♣d4+ ♠xd4 4. ♠xe2 ♠c3 5. ♠d1 ♠d3 pat. (*Prokes 1939*)
- 3) 1. ♠e1 c3 (1. ... ♠c3 2. ♣e3+ (2. ♠d1? b2) 2. ... ♠c2 3. ♣e2+ ♠c1 4. ♣e3) 2. ♠d1 b2 (2. ... c2+ 3. ♣xc2) 3. ♣d2+! ♠c4 4. ♣xb2 ½-½ (*Prokes 1947*)
- 4) 1. ♣e6! (1. ♠d4? ♠xg5 2. ♠e3 ♠h4 3. ♠f2 ♠h3 4. ♠g1 ♠g3) 1. ... g3 (1. ... ♠xe6 2. ♠d4 ♠f5 3. ♠e3 ♠g5 4. ♠f2 ♠f4 5. ♠g2) 2. ♣d4+ ♠e4 3. ♣e2 ½-½ (*Hanneman 1949*)
- 5) 1. ♠g7! (1. ♠f7? d3 2. ♣g6 d2 3. ♣f4+ ♠h6!) 1. ... d3 2. ♣g6 d2 (2. ... ♠g5 3. ♣e5 d2 4. ♣f3+) 3. ♣f4+ ♠g4 (3. ... ♠g5 4. ♣h3+; 3. ... ♠h4 4. ♣g2+) 4. ♣d5! (4. ♣g2? ♠f3) 4. ... d1♣ 5. ♣e3+ (*Von Altena 1941*)
- 6) 1. ♣d6 (1. ♠f8 g3 2. ♣d6 g2 3. ♠f7+ ♠h7 4. ♣g5+) 1. ... g3 2. ♠f8 g2 (2. ... ♠h7 3. ♣e4 g2 4. ♣g5+) 3. ♣f7+ ♠h7 4. ♣g5+ ♠g6 5. ♣f3 (*Hanneman 1927*)

- 7) 1. ♖g2! (1. ♖f1? ♗e5 2. ♗e7 ♗f4 3. ♗f6 (3. ♖g2 ♗e3 4. ♗f6 ♗e2) 3. ... ♗f3) 1. ... ♗e5 2. ♗e7 ♗f4 3. ♗f6 ♗e3 4. ♗f5 ♗e2 5. ♗f4 f1 ♖+ 6. ♖xf1+ ♗xf1 7. ♗xg3 (*Kling, Horwitz 1853*)
- 8) 1. ♗d3! (1. ♖a2? ♗e5! ; 1. ♗c3+? ♗e5 ; 1. ♗d2+? ♗f4 2. ♖a2 ♗e5) 1. ... ♗e5 (1. ... ♗f4 2. ♗d4 h2 3. ♖e4) 2. ♗e3 h2 3. ♖e4 (*Selivanov 1994*)
- 9) 1. ♖h7 ♗d5 2. ♖d3! (2. ♖f5? h2 3. ♖c8 ♗c6) 2. ... h2 3. ♖a6 ♗c6 4. ♗c8 h1 ♖+ 5. ♖b7+ (*Selivanov 1991*)
- 10) 1. ♗a6 f2 2. ♗b7 ♗d5 3. ♗b6 ♗d4 4. ♗c6 ♗e4 5. ♗c5 ♗e3 6. ♗d5 ♗f3 7. ♗d4 ♗e2 8. ♗e4 f1 ♖+ 9. ♖xf1+ ♗xf1 10. ♗f3 ½-½ (*Halski 1983*)
- 11) 1. ♖e8! (1. ♖e2? h4! 2. ♗b6 ♗c3 3. ♗c5 d4 4. ♗d5 d3 5. ♖f3 h3! 6. ♗e4 h2 7. ♗e3 d2 8. ♗e2 ♗c2 9. ♗f2 h1 ♖+ 10. ♖e4+ d2 Bf3 h4; 1. ♖d7? d4 2. ♖f5 ♗c3 3. ♗b6 d3 4. ♖e4 d2 5. ♖f3 h4) 1. ... h4 2. ♖f7 ♗c4 3. ♗b6 h3 4. ♗c6 h2 5. ♖xd5+ ½-½ (*Pikurov 1987*)
- 12) 1. ♖e2 (1. ♖g4? h2 2. ♖c8 ♗d3 3. ♖b7 ♗c2 4. ♖e4+ ♗c3) 1. ... h2 2. ♖a6 ♗d4 3. ♖b7 ♗c3 4. ♖e4 ½-½

64. Verdedig tegen dreigingen: A

- 1) 1. ♖f8+ ♗xf8 2. ♗e6+ ♗f7 3. ♗xd4
- 2) 1. ... ♖xg3+ (1. ... ♖xg7 2. ♖hxg7+ en wit staat beter; 1. ... ♖e7 2. ♖h8+ ♗xg7 3. ♖xd8) 2. ♗xg3 ♖d6+ 3. ♗g4 ♗xh7
- 3) 1. ♖a1! ♖a4+ 2. ♗e2+!
- 4) 1. ... ♖b3 (1. ... ♖d3? 2. ♗e7) 2. axb3 axb3 (2. ... cxb3? 3. ♗e7 b2 4. ♗c6#)
- 5) 1. ... ♖g7 (1. ... d5 2. ♖xd5) 2. ♖h4 ♖f8 3. ♖h5 ♖g7
- 6) 1. ... ♖d2 2. ♖xf8 (2. ♖h8 ♖g8) 2. ... ♖xg2+ 3. ♖xg2 ♖e1+ (3. ... ♖d1+)
- 7) tekening
- 8) 1. ... ♗g7 (1. ... f5 2. ♖e6 ♖g1 3. ♖e3; 1. ... ♖g1 2. ♖f6 ♖g2 3. ♖xf7) 2. ♖f6+ (2. ♖xg5 ♖xf2+ 3. ♖g3 g5+ 4. ♗g4 h5+) 2. ... ♗h6 3. ♖f4 ♗g7
- 9) 1. ... ♖xh2+ 2. ♗xh2 (2. ♖xh2 ♖xe4 ; ♗xh2 3. ♖e5; 2. ♗h1 ♖g3) 2. ... ♖e5+ 3. ♗g1 h6
- 10) 1. ... ♖e1+ (1. ... ♖xf7 2. ♖xd4+) 2. ♖xe1 (2. ♗xe1 ♖xc3+) 2. ... ♖xf7 3. ♖xd4+ ♗g8
- 11) 1. ... ♖e2 (1. ... ♖xf7 2. ♖xg5+ ♗h7 3. ♖h5+ ♗g7 4. ♖g4+; 1. ... ♖xd6 2. ♖xg5) 2. ♖xe2 (2. ♖d2 ♖f6) 2. ... ♖xd4+ 3. ♗f1 ♖xd6 4. ♖xg5+ ♗xf7 5. ♖h5+ ♗f8 6. ♖h6+ ♗e8 7. ♖g8+ ♗d7
- 12) 1. ♖e4! ♖xe4 2. ♖f7 (*Seyboth, 1903*)

65. Toreneindspel – Kwetsbaarheid: A

- 1) 1. ♖g6 ♖g7 2. ♖xh6+ ♖h7 3. g6 ♖xh6 4. g7+ ♗h7 5. g8 ♖#
- 2) 1. ♖a8! (1. ♗xh6?) 1. ... ♗g7 2. h8 ♖+! (2. ♖a7+? ♗h8) 2. ... ♖xh8 3. ♖a7+ ♗f8 (3. ... ♗g8 4. ♗g6) 4. h4! ♖g8+ (4. ... ♗g8 5. ♗g6) 5. ♗f6 (*Kottke 1983*)
- 3) 1. ♖h2+ (1. ♖xc7 a5+ 2. ♗c5 ♖c1+ 3. ♗d6 ♖xc7 4. ♗xc7 a4 5. b6 a3 6. b7 a2 7. b8 ♖+ ♗c2) 1. ... ♗c1 2. ♗b3 ♖a5 3. ♖h1+ ♗d2 4. ♗b4 ♖a2 5. ♖h2+
- 4) 1. a7 (1. ♖a4 ♖h5 2. a7 ♖h8+ 3. ♗e7 ♖a8) 1. ... ♗b7 2. a8 ♖+ ♗xa8 3. ♗c7 c4 4. ♖xc4 ♖a5 5. ♗b6 (*Blandfort 1993*)
- 5) 1. ♖a2! (1. ♖xf1+? ♗e2 2. ♖a1 f2) 1. ... ♖h1 (1. ... ♖g1 2. ♗d3 ♗e1 3. ♗e3 ♗f1 4. ♗xf3; 1. ... ♗e1 2. ♗d3 ♖g1 3. ♗e3) 2. ♗d3 ♗e1 3. ♖a1+ (3. ♗e3? ♗f1) 3. ... ♗f2 4. ♖xh1 (*Kuzmichev 1999*)
- 6) 1. ♖e8+ ♗d4 2. ♗xg5 ♖h7 3. ♗g6 ♖d7 4. c6! (*Bron 1964*)
- 7) 1. d8 ♖+ ♗xd8 2. ♗e5 f4 3. ♗e6 ♖e8+ 4. ♗d6 (*Minev 1974*)
- 8) 1. ♗a7 ♗c7 2. ♖c1+ ♗d8 3. e6 dxe6 4. ♗b7 ♗d7 5. ♖d1# (*Pogosjants 1980*)
- 9) 1. b5+ cxb5 2. b4! ♖xb4 3. ♖e7 ♗a5 4. ♖xa7# (*Tarasjuk 1990*)
- 10) 1. ♖e4 (1. a5 ♖xg2+ 2. ♗xg2) 1. ... fxe4 2. a5 e3 3. a6 ♖f2 (3. ... e2 4. g3#) 4. a7 ♖a2 (4. ... e2 5. a8 ♖ e1 ♖+ 6. ♖d8+) 5. a8 ♖ ♖xa8 6. g3# (*Bron, Ostmoe 2019*)
- 11) 1. ... a4 2. bxa4 b3 3. cxb3 (3. c4 ♗f3) 3. ... ♗f3
- 12) 1. c7! (1. ♖d7? ♖xc6 2. ♖xd5 h4!) 1. ... ♖c6 2. ♖b6! ♖xc7 3. ♖xf6 h4 4. f3+ ♗h5 5. g4# (*Steckbauer 1985*)

66. Toreneindspel – Vrijpion: A

- 1) 1. ♗c4 ♗a5 (1. ... ♗a3 2. h7 ♖h3 3. ♖b3+ ♖xb3 4. h8 ♖ ♗a2 5. ♖h2+ ♗a3 6. ♖d2) 2. ♖b5+ ♗a6 3. ♖h5 gxf5 4. h7 (*Troitzky, Cheron 1962*)
- 2) 1. ♖g6 (1. h7? ♗c2 2. ♖c6+ ♗b1 3. ♖b6+ ♗c2 ; 1. ♗g1 ♖c3 2. ♖b1 ♖c7) 1. ... ♗e2 2. ♖xg3 ♖xg3 3. h7 (*Lauer 1977*)
- 3) 1. ♖f4+ (verleidelijk maar niet goed is 1. g3 ♖a6! 2. ♖f4+ ♗e5 3. ♖g4 ♖e6 ½-½) 1. ... ♗xf4 (1. ... ♗d5 2. ♖g4 ♖e2 3. g7 ♖e8+ 4. ♗c7 ♖g8 5. ♗d7 a5 6. ♗e7 a4 7. ♗f7) 2. g3+ ♗xg3 3. g7 (*Wotawa 1936*)
- 4) 1. ♖g6+ ♗h3 2. ♖g1 hxg1 ♖+ 3. ♗xg1 ♗g3 4. ♗f1 ♗f3 5. e8 ♖ (*Watkinson 1936*)
- 5) 1. ♗g3 ♖g7+ 2. ♗f2 ♖f7+ 3. ♖f4! ♖xf4+ 4. ♗e3 ♖f1 5. ♗e2 (*Jonsson 1966*)
- 6) tekening
- 7) 1. ♖g7 ♗c2 2. ♖g2+ ♗b3 3. ♖a2
- 8) 1. ♗c6 ♗d8 2. ♖h1 ♖a1 3. ♖b1 ♖xb1 4. b7 (*naar Geiger*)
- 9) 1. b6 axb6 2. ♖a8+ ♗e7 3. c7 e2 4. ♖e8+ ♗xe8 5. c8 ♖+
- 10) 1. ♖g3 ♖f6 2. ♖g8 ♗f7 (2. ... ♖f4+ 3. ♗g3 (3. ♗xh5? ♖f1; (3. ♗h3 is winnend maar wit kan het ♖ tegen ♖ eindspel natuurlijk beter vermijden: 3. ... ♗f7 4. ♖h8 ♗g7 5. a7 ♗xh8 6. a8 ♖+ ♗g7) 3. ... ♖f1 4. ♗g2 ♖a1 5. a7) 3. a7 (3. ♖h8 ♖f4+ 4. ♗xh5 ♗g7 5. a7) 3. ... ♗xg8 4. a8 ♖+ (*naar Prokes 1948*)
- 11) 1. ♖c2 ♖d1 2. ♖c1 ♖d2 3. ♖e1 ♗d4 4. ♖e2 ♖d1 (4. ... ♖d3+ 5. ♗b4+-) 5. ♗c2 (*Perovic 1983*)
- 12) 1. ♖f7 (1. h4 ♖g4 2. ♖f7 h5; 1. ♖e7 ♖g6 2. h4 h6 3. ♖b7 ♗a3 4. ♗h2 a4 5. ♗h3 ♗a2 6. ♖f7 a3 7. ♖f2+ ♗b1 8. ♖g2

♙xg2 9. ♗xg2 a2 10. g8♙ a1♙ ½-½ geeft de database) 1. ... ♙g6 2. h4 h5 (2. ... h6 3. ♗h2 ♗b5 4. ♗h3 a4 5. ♙f5+ ♗b6 6. ♙f6+ ♙xf6 7. g8♙) 3. ♗h2 ♙g4 4. ♗h3 ♗b4 5. ♙f4+ ♙xf4 6. g8♙

67. Toreneindspel – Vrijpion: B

1. ♙e7 ♗c8 2. f7 ♗d8 3. ♙a7 ♙f8 4. ♗xh2 (*Cvejic 1949*)
1. a6 ♙a1 2. a7 ♗f7 3. ♙h8 ♙xa7 4. ♙h7+
1. ♙g5 ♗c4 (1. ... ♙h6 2. ♗g4+ ♗c4 3. ♙h5) 2. ♗g6
1. ♙a7 ♗d8 2. b7 ♗c7 3. b8♙++ ♗xb8 4. ♙xd7
1. ♙c8 ♙xc8 2. bxc8♙! ♗c2 3. ♙g4 ♗d3! 4. ♗g3! ♗e4 5. ♗h4
1. ♙e7 ♗c5 2. ♙e5+
1. ♗c6 ♙xa6+ 2. ♗b5 ♙a8 3. ♙a4+ ♙xa4 4. bxa4 d5 5. a5 d4 6. a6 d3 7. a7 d2 8. a8♙+ (*Prokes 1950*)
1. ♙f5+ ♗g7 2. ♙f2 ♗g6 3. ♙c2 ♗f7 4. ♗c7
1. ♗h5! g2 (1. ... ♙a8 2. ♗h6 hxg6 3. ♙b2; 1. ... hxg6+ 2. ♗h6 a4 3. ♙b2) 2. g7+! ♗xg7 3. ♙xg2+ ♗f7 4. ♙xg8
1. b4 ♗e6 (1. ... ♙a1+ 2. ♗xg2 ♙a3 3. ♗f2 ♙a6 4. ♗e3 ♙a4 5. ♗d3 ♙a1 6. ♗c4 ♙c1+ 7. ♗b3 ♙a1 8. ♙g7) 2. ♙h6+ ♗d7 3. ♙h8
1. h3 ♗h7 2. h4 ♗h6 3. ♙a8 ♙xb7 4. ♙h8# (*Marwitz 1939*)
1. b7 f5+ (1. ... ♙h8 2. ♙a1+ ♗b6 3. ♙a8) 2. ♗g3! (2. ♗xf5? ♙h8 3. ♙a1+ ♗b6 4. ♙a8 ♙h5+; 2. ♗g5? f6+; 2. ♗f4? ♙h8 3. ♙a1+ ♗b6 4. ♙a8 ♙h4+) 2. ... f4+ 3. ♗g2! (3. ♗g4? f5+) 3. ... f3+ 4. ♗g3 ♙h8 5. ♙a1+ ♗b6 6. ♙a8 (*Dolgov 1972*)

68. Toreneindspel – Techniek: A

1. ... ♙d3+ (1. ... ♙h4 2. ♙e4 ♙xe4 3. ♗xe4 ♗b7 4. ♗d3 ♗c7 5. ♗c3; 1. ... ♙a3 2. ♙e4) 2. ♗c4 ♙a3 (*Velimirovic-Barlov, Vrbas 1982*)
1. ... ♙e8 2. ♙a7 (2. ♙a1 ♗xc5) 2. ... ♙e6 3. ♙a5 ♙e7
1. ♙b1 (1. ♗b3? ♗f7=; 1. ♙b8? ♙a1+ 2. ♗b5 ♙b1+0-1) 1. ... ♙h2 2. ♙b8 ♙xh7 (2. ... ♙a2+ 3. ♗b3) 3. ♙a7+
1. ... ♙d2 2. ♙c8 ♗d5
1. ... ♙b6 (1. ... a2 2. ♙h8+ ♗d7 3. ♙a8 b5 4. g5)
1. h7 ♙h2 2. ♙a4
1. ... ♙f5 (1. ... ♙f2 2. ♙a3 ♗xg2 3. ♗xa7 (3. ♙xg3+ ♗xg3 4. ♗xa7 ♗f4 5. b6 ♙a2+ 6. ♗b8 ♗e5)) 2. ♙a5 ♗xg2 3. ♗xa7 ♗h3 4. ♗a6 g2 5. ♙a1 ♙f1 (*Zharavliov-Vasiukov URS tt*)
1. ♙c7 ♙f6 2. ♙d7 ♙f5 3. ♗e4 ♙f6 4. ♗e5 (*Kaminer 1926*)
1. c4 (1. c3? ♙h5+ 2. ♗g3 ♙g5+ 3. ♗h4 dxc3) 1. ... dxc3 (1. ... ♗e3 2. ♙e7+; 1. ... ♗f5 2. ♙c5+) 2. ♙c4+ ♗d5 (2. ... ♗e3 3. ♙xc3+ ♗f2 4. ♙f3+ ♗xe2 5. ♙g3) 3. ♙g4 c2 4. ♙xg5+ (*Enserink 1993*)
1. b5 (1. ♙xe5+ ♗f6 2. ♙xe6+ ♗e6 3. ♗d4 ♗d6 4. ♗c4 ♗c6=) 1. ... ♗f6 2. b6 ♙e8 3. ♗d5 ♗e7 (3. ... e4 4. b7 e3 5. ♙c8 ♙e5+ 6. ♗d4 e2 7. ♙f8+) 4. ♙c7+ ♗d8 5. ♙a7
1. h6+ ♗xh6 (1. ... ♗g8 2. g7) 2. ♙h1+ ♗g7 3. ♙h7+ ♗g8 4. g7
1. ♗h3 (1. a5 ♗xa5 2. ♙xg5+ ♗b6 3. ♙g7 ♗c6 4. ♗g3 ♙f1 5. ♗g4 ♗d6 6. ♗g5 ♗e7=) 1. ... ♗b6 (1. ... ♙h4+ 2. ♗g3 ♙f4 3. a5) 2. ♗g3 ♗a6 3. a5 (*Janosi, Benkö, 1987*)

69. Toreneindspel – ♙ vóór de ♗

1. ♗c7 ♗c5 2. ♙c8 b5 (2. ... ♙xa7+ 3. ♗b8+ ♗d5 4. ♗xa7) 3. a8♙ ♙xa8 4. ♙xa8 b4 5. ♙b8 ♗c4 6. ♗b6
- tekening
1. f6 ♙b5 2. ♙h8
1. g4+ ♗h4 2. g5 hxg5 3. ♙h8+ ♗g3 4. c8♙ ♙xc8 5. ♙xc8 g4 6. ♗c2 ♗f2 7. ♗d2 g3 8. ♙f8+
1. ♙d8 ♙a6+ 2. ♙d6 ♙xa7 3. ♙d7+ ♙xd7 4. ♗xd7
1. f5 gxf5 2. g6 fxg6 3. ♙g8 g5 4. a8♙ ♙xa8 5. ♙xa8
1. ... h5
1. ... a4+ 2. ♗c2
1. ... g5 (1. ... ♙a3+ 2. ♗g4 ♙a5 3. h3 ♙a3 4. ♗g5 ♙a4 5. h4 ♙a1 6. ♗f6 ♙a6 7. ♗e5 ♙a4 8. ♗xe6 en wit maakt met h5 een vrije f-pion.) 2. fxg5 ♙xg5+ 3. ♗f4 ♙a5
1. ... ♗f6 (1. ... ♙a5 2. g5 ♙a6 3. f5 gxf5 4. g6 fxg6 5. ♙h8) 2. g5+ ♗g7
1. ... ♙b1 (1. ... ♙b4 2. ♙e8 ♙xb7 3. ♙xe3) 2. f4 e2
1. ... ♙a3 2. ♗d6 ♙d3+ 3. ♗c6 ♙a3 4. ♗d5 ♙d3+

70. Toreneindspel – Anticiperen ♙ – ♗: A

1. ♙g6 ♗h3 2. ♗f8 ♙xe7 3. ♗xe7 h4 4. ♗f6 ♗h2 5. ♗f5 h3 6. ♗f4 ♗h1
1. ♙b1 ♙e2 2. e8♙+ ♙xe8+ 3. ♗xe8 ♗c5 4. ♗d7 b4 5. ♗c7 ♗b5 6. ♗b7 ♗c4 7. ♗a6
1. ♙h5+ ♗d4 (1. ... ♗d6 2. e8♙ ♙xe8+) (1. ... ♗c6 2. e8♙+ ♙xe8+ 3. ♗xe8 ♗b5 4. ♗d7 ♗b4 5. ♗d6 c4 6. ♙c5 c3 7. ♗d5 ♗b3 8. ♗d4) 2. ♙h4 ♙xh4 3. e8♙
1. ♗b6 a4 (1. ... ♙g4 2. ♙xa5) 2. ♙b5+ ♗a3 3. c7 ♙xc7 4. ♗xc7 ♗a2 5. ♗c6 a3 6. ♗c5 ♗a1 7. ♗c4 a2 8. ♗b3 ♗b1 9. ♙h5
1. ♙c1+ ♗d5 2. ♙b1 ♗c6 3. f8♙ ♙xf8 4. ♗xf8 b5 5. ♗e7 ♗c5 6. ♗d7 b4 7. ♗c7
1. ♙d1+ ♗c4 2. ♙d6 ♙xe7+ 3. ♗xe7 ♗b3 4. ♙b6+ (4. ♗e6 c4 5. ♙b6+) 4. ... ♗a3 5. ♙c6 ♗b4 6. ♗d6
1. ♙c1+ (1. a8♙ ♙xa8 2. ♗xa8 d5 3. ♗b7 d4) 1. ... ♗b5 2. ♙d1 ♗c5 3. a8♙ ♙xa8 4. ♗xa8 d5 5. ♗b7 d4 6. ♗c7 ♗d5

7. $\text{c}d7$

- 8) 1. $\text{b}5$ (1. $\text{b}6?$ $\text{xc}7$) (1. $\text{b}8$ $\text{xc}7$ 2. $\text{xc}7$ $\text{f}5$ 3. $\text{d}6$ $\text{e}4$) 1. ... $\text{f}3$ 2. $\text{b}3!$ (2. $\text{c}5?$ $\text{xc}5$ 3. $\text{xc}5$ $\text{f}2$ 4. $\text{c}8$ $\text{f}1$) 2. ... $\text{xb}3$ 3. $\text{c}8$ $\text{e}3$ (3. ... $\text{b}6+$ 4. $\text{e}5$) 4. $\text{g}4+$
- 9) 1. $\text{d}2+$! (1. $\text{c}8$ (partij) $\text{xc}8$ 2. $\text{xc}8$ $\text{d}5$ 3. $\text{d}7$ $\text{e}4$ 4. $\text{b}5+$ $\text{d}4$ 5. $\text{e}6$ $\text{e}3$ 6. $\text{f}5$ $\text{e}2$ 7. $\text{e}5$ $\text{d}3$ 8. $\text{f}4$ $\text{d}2$) 1. ... $\text{e}6$ 2. $\text{d}1$ (2. $\text{c}8$ $\text{xc}8$ 3. $\text{xc}8$ $\text{e}4$ 4. $\text{c}7$ $\text{e}5$ 5. $\text{c}6$ $\text{e}3$ 6. $\text{d}8$ $\text{e}4!$) 2. ... $\text{c}2$ 3. $\text{c}8$ $\text{xc}8$ 4. $\text{xc}8$ (Leko-Kramnik, Budapest 2001)
- 10) 1. $\text{b}5$ $\text{d}7$ 2. $\text{d}5+$ $\text{e}6$ 3. $\text{d}1$ $\text{c}2$ 4. $\text{c}8$ $\text{xc}8$ 5. $\text{xc}8$
- 11) 1. $\text{e}1+$ $\text{f}4$ 2. $\text{c}1$ $\text{h}6$ 3. $\text{d}7$ $\text{h}8$ 4. $\text{c}8$ $\text{xc}8$ 5. $\text{xc}8$ $\text{e}3$ 6. $\text{e}8+$ $\text{d}3$ 7. $\text{f}8$ $\text{e}4$ 8. $\text{e}6$ $\text{f}4$ 9. $\text{f}6$ $\text{f}3$ 10. $\text{g}5$
- 12) 1. $\text{e}6!$ (1. $\text{g}6+?$ $\text{f}3!$ 2. $\text{h}6$ $\text{g}4$ 3. $\text{b}8$ $\text{xb}8!$ 4. $\text{xb}8$ $\text{h}4$) 1. ... $\text{f}8!$ (1. ... $\text{h}8$ 2. $\text{h}6$) (1. ... $\text{g}8$ 2. $\text{g}6+$) 2. $\text{g}6+$! $\text{h}3$ 3. $\text{b}8$ $\text{xb}8$ 4. $\text{xb}8$ $\text{h}4$ 5. $\text{c}7$ $\text{h}2$ 6. $\text{d}6$ $\text{h}3$ 7. $\text{e}5$ $\text{h}1$ 8. $\text{f}4$ $\text{h}2$ 9. $\text{g}3!$ (Kalandadze 1999)

71. Matbeeld ($\text{c}d$): A

- 1) 1. $\text{d}7+$ $\text{xd}7$ 2. $\text{xc}8+$ $\text{xc}8$ 3. $\text{e}8\#$
- 2) 1. $\text{a}8+$ $\text{xa}8$ 2. $\text{xa}8+$ $\text{h}7$ 3. $\text{h}8+$ $\text{hx}8$ 4. $\text{g}7\#$
- 3) 1. $\text{c}7+$ $\text{xc}7$ 2. $\text{d}8+$ $\text{xd}8$ 3. $\text{g}5+$ $\text{e}8$ 4. $\text{d}8\#$
- 4) 1. $\text{h}6+$ $\text{gxh}6$ 2. $\text{xf}6+$ $\text{g}7$ 3. $\text{hxh}6+$ $\text{g}8$ 4. $\text{f}8\#$
- 5) 1. ... $\text{h}1+$ 2. $\text{hxh}1$ $\text{xf}2$ 3. $\text{d}2$ $\text{h}8\#$
- 6) 1. $\text{xg}7+$ $\text{xg}7$ (1. ... $\text{h}8$ 2. $\text{h}6$ $\text{d}7$ 3. $\text{xf}6$) 2. $\text{g}5+$ $\text{h}8$ 3. $\text{xf}6+$ $\text{xf}6$ 4. $\text{xf}6+$
- 7) 1. $\text{f}6+$ $\text{gxf}6$ 2. $\text{f}8+$ $\text{xf}8$ 3. $\text{h}6+$ $\text{g}8$ 4. $\text{e}8\#$
- 8) 1. ... $\text{hx}3+$ 2. $\text{gxh}3$ $\text{h}2+$ 3. $\text{hxh}2$ $\text{f}2+$
- 9) 1. ... $\text{d}3+$ 2. $\text{xd}3$ $\text{h}1+$ 3. $\text{hxh}1$ $\text{hxh}1+$ 4. $\text{e}2$ $\text{e}1\#$
- 10) 1. ... $\text{g}8$ 2. $\text{xf}3$ $\text{d}4+$ 3. $\text{f}1$ $\text{g}1\#$
- 11) 1. $\text{xd}7+$ $\text{xd}7$ 2. $\text{b}8+$ $\text{d}8$ 3. $\text{f}6$ $\text{f}8$ 4. $\text{xd}7$
- 12) 1. $\text{xg}5+$ $\text{hxg}5$ 2. $\text{e}4+$ $\text{h}6$ 3. $\text{h}8+$ $\text{hxh}8$ 4. $\text{h}7\#$

72. Matbeeld ($\text{d}c$): B

- 1) 1. ... $\text{f}2+$ 2. $\text{xf}2$ $\text{e}1+$ 3. $\text{f}1$ $\text{xf}1+$ 4. $\text{xf}1$ $\text{e}1\#$
- 2) 1. $\text{hxh}7+$ $\text{hxh}7$ 2. $\text{h}3+$ $\text{g}8$ 3. $\text{g}6$ $\text{xc}3$ 4. $\text{h}8\#$
- 3) 1. ... $\text{f}2+$ 2. $\text{h}1$ $\text{h}2+$ 3. $\text{hxh}2$ $\text{f}3+$ 4. $\text{h}1$ $\text{xg}1\#$
- 4) 1. ... $\text{hxh}2+$ 2. $\text{hxh}2$ $\text{g}4+$ 3. $\text{h}1$ $\text{h}3+$ 4. $\text{hxh}3$ $\text{h}2\#$
- 5) 1. $\text{b}7+$ $\text{xb}7$ 2. $\text{c}6+$ $\text{a}8$ 3. $\text{axb}7+$ $\text{xb}7$ 4. $\text{xa}7\#$
- 6) 1. $\text{xf}8+$ $\text{xf}8$ 2. $\text{e}8+$ $\text{xe}8$ 3. $\text{d}6+$ $\text{d}8$ 4. $\text{e}8\#$
- 7) 1. $\text{c}8+$ $\text{c}5$ 2. $\text{xc}5+$ $\text{xc}5$ 3. $\text{d}8\#$
- 8) 1. $\text{e}6+$ $\text{e}8$ 2. $\text{d}8+$ $\text{xd}8$ 3. $\text{f}8+$ $\text{xf}8$ 4. $\text{g}7\#$
- 9) 1. ... $\text{axg}2$ 2. $\text{xg}2$ $\text{g}3$ 3. $\text{h}4$ $\text{g}1\#$
- 10) 1. $\text{d}6+$ $\text{b}8$ 2. $\text{c}8+$ $\text{a}7$ 3. $\text{c}7+$ $\text{xc}7$ 4. $\text{b}7\#$
- 11) 1. $\text{e}8+$ $\text{xe}8$ 2. $\text{g}5$ $\text{f}6$ 3. $\text{f}8\#$
- 12) 1. ... $\text{g}2+$ 2. $\text{xg}2$ $\text{f}3+$ 3. $\text{h}1$ $\text{d}1+$ 4. $\text{g}1$ $\text{xg}1\#$

73. Matbeeld ($\text{d}c$): C

- 1) 1. $\text{g}8+$ $\text{xg}8$ 2. $\text{e}7+$ $\text{f}8$ 3. $\text{g}6+$ $\text{hxg}6$ 4. $\text{xg}6\#$
- 2) 1. ... $\text{g}5$ 2. $\text{g}1$ $\text{xg}1+$ 3. $\text{xg}1$ $\text{xf}2\#$
- 3) 1. $\text{h}6+$ $\text{xh}6$ 2. $\text{f}6+$ $\text{g}5$ 3. $\text{e}4+$ $\text{h}5$ 4. $\text{g}4\#$
- 4) 1. ... $\text{d}2+$ 2. $\text{a}1$ $\text{d}4+$ 3. $\text{xd}4$ $\text{xd}4+$ 4. $\text{b}1$ $\text{a}3\#$
- 5) 1. $\text{d}8+$! $\text{xd}8$ 2. $\text{e}8+$! $\text{xe}8$ 3. $\text{f}6\#$
- 6) 1. $\text{h}7+$ $\text{hxh}7$ 2. $\text{xg}7+$ $\text{xg}7$ 3. $\text{f}6+$ $\text{g}6$ 4. $\text{h}5\#$
- 7) 1. $\text{f}7+$ $\text{g}8$ 2. $\text{hxh}6+$ $\text{h}8$ 3. $\text{g}8+$ $\text{xg}8$ 4. $\text{f}7\#$
- 8) 1. $\text{g}4$ $\text{e}7$ 2. $\text{exf}6+$ $\text{xf}6$ 3. $\text{e}8+$ $\text{xe}8$ 4. $\text{xf}6\#$
- 9) 1. $\text{d}8+$ $\text{xd}8$ 2. $\text{e}7+$ $\text{xe}7$ 3. $\text{b}6\#$
- 10) 1. $\text{h}5$ $\text{xd}5$ 2. $\text{xd}5$ $\text{xd}5$ 3. $\text{xf}7+$ $\text{xf}7$ 4. $\text{d}7\#$
- 11) tekening
- 12) tekening

74. Matbeeld (onderste rij): D

- 1) 1. ... $\text{e}2+$ 2. $\text{xe}2$ $\text{xf}1+$ 3. $\text{xf}1$ $\text{d}1\#$
- 2) 1. $\text{h}8+$ $\text{hxh}8$ 2. $\text{f}6+$ $\text{g}8$ 3. $\text{xe}8+$ $\text{xe}8$ 4. $\text{xe}8\#$
- 3) 1. $\text{c}6$ $\text{c}8$ 2. $\text{d}8$ $\text{g}7$ 3. $\text{xc}8\#$
- 4) 1. $\text{e}7+$ $\text{h}8$ 2. $\text{c}8$ $\text{xc}8$ 3. $\text{xc}8\#$
- 5) 1. $\text{f}5+$ $\text{g}8$ 2. $\text{f}8+$ $\text{xf}8$ 3. $\text{c}8\#$
- 6) 1. $\text{xg}7+$ $\text{xg}7$ 2. $\text{f}7+$ $\text{h}8$ 3. $\text{f}8+$ $\text{xf}8$ 4. $\text{xf}8\#$
- 7) 1. $\text{e}7+$ $\text{xe}7$ 2. $\text{g}8+$ $\text{xg}8$ 3. $\text{d}8+$ $\text{e}8$ 4. $\text{xe}8\#$
- 8) 1. $\text{e}7+$ $\text{xe}7$ 2. $\text{d}8+$ $\text{e}8$ 3. $\text{xe}8+$ $\text{xe}8$ 4. $\text{g}8\#$
- 9) 1. ... $\text{f}3+$ 2. $\text{xf}3$ $\text{xf}1+$ 3. $\text{xf}1$ $\text{h}3+$ 4. $\text{g}1$ $\text{e}1\#$

- 10) 1. $\mathbb{W}xf7 + \mathbb{I}xf7$ 2. $\mathbb{I}b8 + \mathbb{I}f8$ 3. $\mathbb{U}e6 + \mathbb{C}h8$ 4. $\mathbb{I}xf8 + \mathbb{C}g8$ 5. $\mathbb{I}xg8\#$
 11) 1. ... $\mathbb{W}d1 + 2. \mathbb{C}f2 \mathbb{W}e2 + 3. \mathbb{C}g1 \mathbb{W}e1 + 4. \mathbb{C}xe1 \mathbb{C}e2 + 5. \mathbb{C}h1 \mathbb{I}f1\#$
 12) 1. ... $\mathbb{W}f3$ 2. $\mathbb{W}f1 \mathbb{I}a1$ 3. $\mathbb{I}b1 \mathbb{I}xb1$ 4. $\mathbb{C}c1 \mathbb{I}xc1$ 5. $b4 \mathbb{W}g2\#$

75. Matbeeld (mix): E

- 1) 1. $g4 + fxg4 + 2. \mathbb{C}xg4 + g5$ 3. $\mathbb{W}e8 + \mathbb{W}g6$ 4. $\mathbb{C}f6\#$
 2) 1. ... $\mathbb{W}xh2 + 2. \mathbb{C}xh2 \mathbb{I}h5 + 3. \mathbb{C}g1 \mathbb{U}h2 + 4. \mathbb{C}h1 \mathbb{C}g3\#$
 3) 1. $\mathbb{W}b6 + \mathbb{C}e8$ 2. $\mathbb{I}xf8 + \mathbb{C}xf8$ 3. $\mathbb{W}d8\#$
 4) 1. ... $\mathbb{W}g4 + 2. \mathbb{U}g2 \mathbb{C}h3 + 3. \mathbb{C}h1 \mathbb{C}xf2 + 4. \mathbb{C}g1 \mathbb{W}xg2\#$
 5) 1. $\mathbb{C}h5 \mathbb{C}h8$ 2. $\mathbb{C}f6 \mathbb{W}xc7$ 3. $\mathbb{I}g8\#$
 6) 1. ... $\mathbb{C}b3 + 2. \mathbb{C}a2 \mathbb{C}c1 + 3. \mathbb{C}a1 \mathbb{I}xa3 + 4. bxa3 \mathbb{I}a2\#$
 7) 1. $\mathbb{W}e7 \mathbb{C}f5$ 2. $\mathbb{I}xf5 \mathbb{C}xh6$ 3. $\mathbb{I}xf8 + \mathbb{I}xf8$ 4. $\mathbb{I}xf8\#$
 8) 1. $\mathbb{I}xe6 \mathbb{W}xf5$ 2. $\mathbb{I}g6\#$
 9) 1. $\mathbb{C}g6 + \mathbb{C}e8$ 2. $\mathbb{W}xf7 + \mathbb{C}xf7$ 3. $\mathbb{U}g8 \mathbb{C}d4$ 4. $\mathbb{U}xf7\#$
 10) 1. $\mathbb{I}xh6 + \mathbb{C}xh6$ 2. $\mathbb{W}g5 + fxg5$ 3. $hgx5 + \mathbb{C}h7$ 4. $\mathbb{I}h2\#$
 11) 1. $\mathbb{W}h6 + gxh6$ 2. $f7 + \mathbb{C}h7$ 3. $f8\mathbb{C}\#$
 12) 1. $\mathbb{I}c5 + \mathbb{U}c4$ 2. $\mathbb{I}xc4 + \mathbb{I}xc4$ 3. $\mathbb{I}d3 + \mathbb{I}xd3$ 4. $\mathbb{C}e2\#$

76. Matbeeld (mix): F

- 1) 1. ... $\mathbb{I}h2 + 2. \mathbb{C}xh2 \mathbb{W}h7 + 3. \mathbb{C}g2 \mathbb{W}h3\#$
 2) 1. ... $\mathbb{C}f3 + 2. gxf3 \mathbb{I}d5 + 3. \mathbb{C}c1 \mathbb{I}xe1\#$
 3) 1. $\mathbb{W}h5 + \mathbb{C}g7$ 2. $\mathbb{W}h7 + \mathbb{C}f8$ 3. $\mathbb{W}xf7\#$
 4) 1. $\mathbb{U}g6 + \mathbb{C}xg6$ 2. $\mathbb{I}g4 + \mathbb{C}f7$ 3. $\mathbb{I}xg7\#$
 5) 1. $\mathbb{W}a6 + \mathbb{C}xa6$ 2. $\mathbb{U}xb7 + \mathbb{C}a7$ 3. $\mathbb{C}c6\#$
 6) 1. $\mathbb{C}c7 + \mathbb{W}xc7$ 2. $\mathbb{W}xf7 + \mathbb{U}xf7$ 3. $\mathbb{U}xf7\#$
 7) 1. $\mathbb{U}c6 + \mathbb{U}d7$ 2. $\mathbb{I}xe6 + fxe6$ 3. $\mathbb{W}xf8\#$
 8) 1. $\mathbb{I}d8 + \mathbb{I}xd8$ 2. $\mathbb{I}xd8 + \mathbb{C}xd8$ 3. $\mathbb{W}g8 + \mathbb{I}e8$ 4. $\mathbb{W}xe8\#$
 9) 1. $\mathbb{I}xd5 + cxd5$ 2. $\mathbb{C}d3 + exd3$ 3. $f4\#$
 10) 1. ... $\mathbb{U}f2$ 2. $\mathbb{U}xf2 \mathbb{W}e4 + 3. \mathbb{W}g2 \mathbb{W}xg2\#$
 11) 1. ... $\mathbb{C}f3 + 2. gxf3 \mathbb{I}h1 + 3. \mathbb{C}xh1 \mathbb{W}xf3 +$
 12) 1. ... $\mathbb{W}xg2 + 2. \mathbb{C}xg2 \mathbb{C}h3 + 3. \mathbb{I}f2 \mathbb{I}xf2 + 4. \mathbb{C}xh3 \mathbb{I}xh2\#$

77. Dubbele aanval: C

- 1) 1. $\mathbb{W}c7 \mathbb{W}f7$ 2. $\mathbb{W}c8 + \mathbb{W}f8$ 3. $\mathbb{W}c4 + \mathbb{C}h7$ 4. $\mathbb{W}xd3$
 2) 1. $\mathbb{I}b5 + \mathbb{C}a4$ 2. $\mathbb{I}xb4 + cxb4$ 3. $\mathbb{W}xa7 +$
 3) 1. $\mathbb{C}c7 + \mathbb{C}d8$ (1. ... $\mathbb{C}f7$ 2. $\mathbb{W}c4 + \mathbb{C}e7$ 3. $\mathbb{C}d5 +$) 2. $\mathbb{U}g5! \mathbb{W}xg5$ 3. $\mathbb{C}e6 +$
 4) 1. $dxe5 \mathbb{W}xe5$ 2. $\mathbb{W}xh8 + \mathbb{C}xh8$ 3. $\mathbb{U}xf6 +$
 5) 1. $\mathbb{C}ac6 \mathbb{I}xc6$ 2. $\mathbb{I}e7 + \mathbb{C}xe7$ 3. $\mathbb{C}xc6 +$
 6) 1. $\mathbb{U}xc7 + \mathbb{C}xc7$ 2. $\mathbb{I}xe7 + \mathbb{W}xe7$ 3. $\mathbb{W}xa7 +$
 7) 1. $\mathbb{I}xf8 + \mathbb{W}xf8$ (1. ... $\mathbb{C}xf8$ 2. $\mathbb{W}b8 +$) 2. $\mathbb{W}d5 + \mathbb{C}h8$ (2. ... $\mathbb{W}f7$ 3. $\mathbb{I}e8\#$) 3. $\mathbb{W}xc4$
 8) 1. ... $g4$ 2. $hgx4 h3$ (2. ... $\mathbb{W}f2$ 3. $\mathbb{I}b3 h3$) 3. $\mathbb{C}xh3 \mathbb{W}f2$
 9) 1. $\mathbb{C}xc6 + \mathbb{U}xc6$ 2. $\mathbb{U}a3 + \mathbb{C}e6$ 3. $\mathbb{I}xf8$
 10) 1. ... $f3$ 2. $gxf3 \mathbb{I}xa7$ 3. $\mathbb{I}xa7 \mathbb{U}e3 + 4. \mathbb{C}h2 \mathbb{U}xa7$
 11) 1. $\mathbb{I}xc5$ (1. $\mathbb{U}xh7 + \mathbb{C}xh7$ 2. $\mathbb{I}xc5 \mathbb{C}xc5$ 3. $\mathbb{U}xd4 f6$ 4. $\mathbb{W}h5 + \mathbb{C}g8$ 5. $\mathbb{U}xc5 \mathbb{W}xa2$) 1. ... $\mathbb{C}xc5$ (1. ... $\mathbb{W}xc5$ 2. $\mathbb{U}xd4 \mathbb{C}f6$ 3. $\mathbb{U}xf6$) 2. $\mathbb{W}xd4 f6$ 3. $b4 \mathbb{W}d8$ 4. $bxc5 \mathbb{W}xd4$ 5. $\mathbb{U}xd4 \mathbb{I}d8$ 6. $\mathbb{I}d1$
 12) 1. ... $\mathbb{I}c2 + 2. \mathbb{C}a1 \mathbb{I}xf2$ 3. $\mathbb{W}xf2 \mathbb{U}xd4 + 4. \mathbb{W}xd4 \mathbb{C}c2 + 5. \mathbb{C}b2 \mathbb{C}xd4$

78. Dubbele aanval: D

- 1) 1. ... $\mathbb{W}xd2$ 2. $\mathbb{W}xd2 \mathbb{C}f3 + 3. \mathbb{C}h1 \mathbb{C}xd2$
 2) 1. $\mathbb{W}a3 \mathbb{W}e7$ 2. $\mathbb{U}h6 + \mathbb{C}xh6$ (2. ... $\mathbb{C}g8$ 3. $\mathbb{I}f8 +$) 3. $\mathbb{W}h3 +$
 3) 1. $\mathbb{W}g3! g5$ 2. $\mathbb{I}xf6$ (2. ... $\mathbb{I}xf6$ 3. $\mathbb{W}c7 +$)
 4) 1. ... $b5$ 2. $\mathbb{U}e2 \mathbb{I}xc1$ 3. $\mathbb{U}xc1 \mathbb{W}c6 +$
 5) 1. $\mathbb{I}h4 \mathbb{W}d7$ 2. $\mathbb{I}xh7 + \mathbb{C}xh7$ 3. $\mathbb{W}h4\#$
 6) 1. $\mathbb{I}5e2 \mathbb{W}xe2$ (1. ... $\mathbb{W}c3$ 2. $\mathbb{I}xb2 \mathbb{W}xb2$ 3. $\mathbb{W}d3 + g6$ 4. $\mathbb{W}xc4$) 2. $\mathbb{I}xe2 \mathbb{I}xe2$ (2. ... $\mathbb{I}c1 + 3. \mathbb{I}e1$) 3. $\mathbb{W}d3 + \mathbb{C}g8$ 4. $\mathbb{W}xc4$
 7) 1. ... $\mathbb{W}d3 + 2. \mathbb{C}g1 \mathbb{W}d1 + 3. \mathbb{I}xd1 \mathbb{I}xd1 + 4. \mathbb{C}h2 \mathbb{U}d6 + 5. \mathbb{W}xd6 \mathbb{I}xd6$
 8) 1. $\mathbb{W}xf6 \mathbb{W}xe4$ 2. $\mathbb{W}xf7 + \mathbb{I}xf7$ 3. $exf7 + \mathbb{C}xf7$ 4. $\mathbb{U}xe4$
 9) 1. $\mathbb{W}c8 + \mathbb{C}e7$ 2. $\mathbb{W}xh8 \mathbb{U}xh8$ 3. $\mathbb{C}c8 +$
 10) 1. ... $c5 + 2. \mathbb{C}e4 \mathbb{I}xf3$ 3. $\mathbb{W}d1$ (3. $\mathbb{C}xf3 \mathbb{U}xd5 +$; 3. $\mathbb{W}xf3 \mathbb{U}xd5 +$) 3. ... $\mathbb{I}xb5$ (3. ... $\mathbb{U}xh5?$ 4. $\mathbb{W}a1$)
 11) 1. $\mathbb{U}xf6 \mathbb{U}xf6$ 2. $\mathbb{U}g4 \mathbb{W}d6$ 3. $\mathbb{C}xf6 +$ (3. $\mathbb{U}xd7 \mathbb{C}xd5$) 3. ... $\mathbb{W}xf6$ 4. $\mathbb{U}xd7$
 12) 1. ... $\mathbb{W}c8$ 2. $\mathbb{C}c1 \mathbb{W}g4$

79. Uitschakelen verdediging: C

1. ♣c5 ♠c5 2. ♠d8+ ♣g8 3. ♠xg8#
1. ... ♠f1 2. ♣xf1 ♣g3+ 3. ♠h1 ♠f2+
1. ... ♣c5+ 2. ♠h1 (2. ♣e3 ♣xe3+ 3. ♠xe3 ♠b1+ 4. ♠f2 ♠g4+ ; ♠f1 Ng4) 2. ... ♣xe7#
1. ... ♠xd4 2. cxd4 ♠b4 3. ♣f2 ♣xf2+
- tekening7#
1. ♣c2 (1. ♣c3? ♣xh2 2. ♣xc7 ♣xg1+ 3. ♠c2 ♣f2+ 4. ♠c3 ♣xf6) 1. ... ♣xd4 (1. ... ♠xc2 2. ♠xf7#) 2. ♣g2
1. ♠d7 ♣xd7 2. h6+ ♠h8 3. ♣xf6+
1. ♠b8 ♣b7 2. ♠xa6 ♣xa6 3. ♣c7#
1. ... ♣g1+ 2. ♠f1 ♣g5+ 3. ♠b1 (3. ♠f4 ♣xf4+ 4. ♣xf4 (4. ♠b1 ♣xf1+) 4. ... ♠d1#) 3. ... ♣xh4
1. ♠d8 ♣b1+ 2. ♠h2 ♠xd8 3. ♣g4+ ♠h8 4. ♠xf7#
1. ♠g5 ♣xf6 2. ♣d4 ♣xd4 3. ♠xf7#
1. ... ♣c4+ 2. ♠xc4 ♠xh2

80. Uitschakelen verdediging: D

1. ... ♠f3+ 2. ♠xf3 ♣g5+ 3. ♣xg5 ♠xe1+ 4. ♠g2 fxg5
1. b4 ♣a6 2. a5 ♠c4 (2. ... ♠xd4 3. ♣xd4 ♠d7 4. ♠h6) 3. b5 cxb5 4. ♠xd5
1. ... ♠f3+ 2. ♠h1 ♠xd4 3. ♣xc6+ ♠xc6
1. ... h5+ 2. ♠xh5+ ♠g6 3. ♠g5+ ♠f6 4. ♠d5 ♠xf1
1. ♠e5+ fxe5 2. ♠fd1+ ♠e7 3. ♠xc8
1. ... ♣e8 2. ♠d4 ♠xf4+ 3. ♣xf4 ♣xe2
1. ♠f6+ gxf6 2. ♣xf7+ ♣g7 3. ♣h5+ ♣h6 4. ♠c7+
1. ... ♣c2 2. ♠f3 ♣b1 (2. ... ♣c1 3. ♠g2) 3. ♠g6 ♣h1+ 4. ♠e2 ♣xe4
1. ... dxc4 2. ♣xc4 ♠e6 3. ♣c5 ♣xd3
1. ♠d5 ♠a7 2. ♠e8+ ♠xe8 3. ♠xe6+
1. ♠1d4 ♣b5 2. a4 ♣b6 (2. ... ♠xa4 3. ♣xf7+) 3. ♠7d6 ♣c7 4. ♣xb3
1. ... ♠b4+ 2. cxb4 ♠d5+ 3. ♠e3 ♠xc2

81. Uitschakelen verdediging: E

1. g4 ♠g6 2. ♠xg6 ♠xg6 3. ♣xc4
1. ♠h5 ♣xd3 2. ♠xf6+ ♠g7 3. cxd3
1. ♠b6 (1. ♣g6+? ♣g7) 1. ... ♠b3 (1. ... ♣f7 2. ♠xd5 ♣xd5 3. ♣h7#) 2. ♠d7
1. ... ♠d3 2. ♠xd3 ♣xd6
1. ... ♠d1+ 2. ♠xd1 ♠xc3+ 3. ♠c2 ♣xb4
1. ... ♣h6 2. ♣xe4 dxe4 3. ♠xh6 ♠f2#
1. ♠c7 ♣xc7 (1. ... ♠xc7 2. ♣f6+ ♠xf6 3. ♠g6#; 1. ... ♠e7 2. ♣xg7+ ♠xg7 3. ♠xg7+ ♠e8 4. ♠f7#) 2. ♣xg7+ ♣xg7 3. ♠g6#
1. ... ♠g3 2. ♣xg3 ♠h4 3. ♣xh4 ♣e3+
1. ... ♠e1+ 2. ♠xe1 ♠h2+ 3. ♠xh2 ♣xf2+ 4. ♠h1 ♠h8#
1. ♠f5 ♣g5 2. ♣g3 ♣xg3 3. ♠e7+ ♠h8 4. ♠xd8
1. c5 ♠xa4 (1. ... ♠d7) 2. ♠a2
1. ... ♠e8 2. ♠xg7 (2. ♣xe8 ♣h3+ 3. ♠e2 ♠d3#; 2. ♠e7 ♠xe7) 2. ... ♣h1+ 3. ♠e2 ♠xe6+

83. Toets – Mix: A

1. ♠c4+ (1. ♠e6 ♠d5) 1. ... ♠a6 2. ♠e6 (2. b5+ cxb5 3. ♠e6+ b6 4. axb5+ ♠xb5 5. ♠d6+ ♠xd6 6. ♠xd6 ♠e4) 2. ... ♠g4 3. b5#
1. ♣d8+ ♠g7 2. ♣c7+ ♠h6 3. ♣xf4+ g5 4. ♣f8+
1. ♠xd6 ♠xd6 2. ♣c8+ ♠xc8 3. ♠e8#
1. ♠f8+ ♠g7 2. ♣g8+ ♠xg8 3. ♠f7+ ♠h6 4. ♠xh7#
1. ♠d4! ♠xd4 2. e4+ ♠xe4 (2. ... fxe3 3. ♠xd4) 3. fxe4+ ♠xg4 4. exd5
1. ... b3 2. ♣c4 ♠b4
- Picture
1. ... ♠xa7 2. ♣xa7 ♠f8 3. ♠h1 ♠c5
1. ... ♠f3+ 2. gxf3 ♠xd2 3. ♠xd2 ♣g5+
1. ♠h6+ gxh6 2. ♠d8+ ♠xd8 3. ♠xd8+ ♠e8 (3. ... ♣xd8 4. ♣g7#; 3. ... ♠f8 4. ♣h8+ ♠f7 5. ♣g7#) 4. ♣h8+ ♠f7 5. ♣g7#
1. ♠h8 ♠g5 2. ♠h7+ ♠xg6 3. ♠xb7
1. ♠xg5+ hxg5 2. ♣xg5 ♠e8 3. ♠d6

84. Toets – Mix: B

1. h5 ♠xh5 2. ♠c4 (2. ♠d6 ♣g4)
1. ♠xe5 ♣xg3 2. ♠xe8
1. ♣a1 f6 2. ♠d6
1. ♠h8! (1. ♣a7? ♣xd6) 1. ... ♠xh8 (1. ... ♠xh8 2. ♣a7) 2. ♣a7 1-0

- 5) 1. ƒxf7 ƒxf7 2. ƒxg6+ ƒf8 3. ƒd6+ ƒe7 4. ƒf6+
- 6) 1. ƒd7 ƒxd7 2. ƒxh7+ ƒxh7 3. ƒxf7+ ƒh8 4. ƒg6#
- 7) 1. ... ƒb4 (dreisingen ƒa6, d5, ƒxc4) 2. c3 ƒxc4+ 3. ƒxc4 ƒa6+
- 8) 1. ƒxf7 ƒxf7 2. ƒc8+ ƒf8 3. ƒxf8+ ƒxf8 4. ƒd8#
- 9) 1. ƒd6 d2 2. ƒf8 d1 ƒ 3. ƒf7+ ƒh7 4. ƒg5+ ƒh8 5. ƒf7+
- 10) 1. ƒa6 (1. ƒxg7 ƒf6) 1. ... ƒxa6 2. ƒg4 g6 3. ƒh6#
- 11) 1. ƒa6 ƒf6 (1. ... ƒd7 2. ƒf3+) 2. ƒxc8 ƒxg4 3. ƒxe6+
- 12) 1. ƒxg6 ƒxg6 (1. ... hxg6 2. ƒxf8+ (2. ƒe7 wint ook) 2. ... ƒxf8 3. ƒh8# (3. ƒe8+ ƒxe8 4. ƒd8#)) 2. ƒxf8+ ƒxf8
3. ƒe8+ ƒxe8 4. ƒd8#

85. Toets – Mix: C

- 1) 1. ƒxc6 (1. ƒc4+ ƒh8) 1. ... bxc6 2. ƒc4+ ƒf7 (2. ... ƒh8 3. ƒxe5+) 3. ƒh6+
- 2) 1. ... ƒh5+ 2. ƒg1 ƒe3+ 3. ƒxe3 ƒh1+ 4. ƒxh1 ƒxf1#
- 3) 1. ƒb5 (1. ƒe3 ƒa8 2. ƒb5 ƒc8 3. ƒc7+ ƒxc7 4. ƒxc7 ƒxg2) 1. ... axb5 2. axb5 ƒa6 3. ƒe3
- 4) 1. ... ƒexf3 (1. ... ƒhxf3) 2. gxf3 ƒxg1+ 3. ƒxg1 ƒxg1+ 4. ƒxg1 ƒxf3+
- 5) 1. ... h5 2. gxh5 ƒxf5 3. g4 ƒf2
- 6) 1. ƒf5 ƒh8 (1. ... ƒxd6 2. ƒxf6 ƒxf6 3. g7 ; 1. ... exf5 2. ƒxf6 ƒxf6 3. e5+) 2. ƒxf6 ƒxh7 3. ƒf7+ ƒxd6 4. gxh7
- 7) 1. d7+ ƒxd7 2. ƒed2 ƒc7 3. ƒb6
- 8) 1. ƒe6+ ƒxe6 2. ƒa6+ ƒd5 3. ƒc4+ ƒe5 4. ƒc3+
- 9) 1. ƒd6+ ƒxd6 2. ƒe7+ ƒxe7 3. ƒc7+ ƒa6 4. ƒxb6+ ƒxb6 pat
- 10) 1. ƒc3 f5 2. ƒd4 f4 3. ƒc4 f3 4. ƒb4 f2 5. ƒa3 f1 ƒ 6. ƒxb2#
- 11) 1. ... ƒf3 2. ƒd1 ƒxg3 3. ƒg1 ƒxh2+ 4. ƒxh2 ƒxf2#
- 12) 1. ... ƒe8 2. ƒb6 ƒb5

86. Toets – Mix: D

- 1) 1. g4 (1. ƒg5 ƒf6) 1. ... ƒf6 2. ƒg5
- 2) 1. ƒxf8 ƒxf8 2. ƒxf7 ƒxf7 3. ƒd6+
- 3) 1. ... ƒf4 2. ƒxf4 ƒxh3#
- 4) 2. ƒxf7+ ƒxf7 3. ƒe5 ƒg6 4. ƒxe2
- 5) 1. ... ƒxd4 2. ƒxd4 ƒf3+ 3. ƒf1 ƒb5+
- 6) 1. ƒb8 ƒd8 2. ƒe3
- 7) 1. ... ƒxa2 2. ƒxa2 ƒh5+ 3. ƒh3 ƒe5+ 4. ƒh1 ƒe1+ 5. ƒh2 ƒg1#
- 8) 1. ... ƒxd4 2. ƒxd4 ƒa5+ 3. ƒc3 ƒxc3+ 4. ƒxc3 ƒxc3+ 5. ƒd2 ƒxd2+ 6. ƒxd2
- 9) 1. ƒxg6 ƒxg6 2. ƒh4+ ƒg7 3. ƒg3+
- 10) 1. ƒh1 ƒxf7 2. ƒh7+ ƒe8 3. ƒg8+ ƒd7 4. ƒxb8
- 11) 1. ƒf8+ ƒg7 2. ƒh5+ gxh5 3. ƒd6+ ƒg6 4. ƒf8+
- 12) 1. ƒf6 ƒxf6 2. ƒxe2

87. Toets – Mix: E

- 1) tekening
- 2) 1. ƒxe5+ (1. fxe5 ƒxg5+ 2. exf6 dxe3) 1. ... dxe5 2. ƒe7 exf4 3. gxf4 ƒe6 4. ƒf7+
- 3) 1. ... ƒxg2+ 2. ƒxg2 ƒe2+ 3. ƒh2 g3+ 4. ƒh1 ƒf1#
- 4) 1. ... ƒh2+ 2. ƒf1 ƒxf2 3. ƒxf2 ƒg3+ 4. ƒf1 ƒxg5
- 5) 1. ƒxf6 gxf6 2. ƒh6
- 6) 1. ƒg6 ƒe7 (1. ... ffg6 2. ƒxg6+ ƒh7 3. ƒxf8+ ƒh8 4. ƒh7# ; 1. ... ƒe7 2. ƒxf7 g6 3. ƒxg6) 2. ƒxf7 ƒd8 3. ƒe6
- 7) 1. ƒxc4 (1. ƒxc4 ƒxc4 2. ƒxc4 ƒxc4 3. ƒxd5) 1. ... ƒxc4 2. ƒxc4 ƒxc4 3. ƒxd5
- 8) 1. ... ƒh3+ (of eerst 1. ... ƒc4) 2. ƒg1 ƒc4
- 9) 1. ƒxg6 hxg6 2. ƒh8+ ƒxh8 3. ƒf7+
- 10) 1. ƒe8+ ƒxe8 2. ƒxd5+ ƒh7 3. ƒxh5+
- 11) 1. ƒxd7 ƒxd7 2. ƒe8+ ƒh7 3. ƒcc8
- 12) 1. ƒe5 ƒxe7 2. ƒg6+ hxg6 3. ƒh3+

88. Test – Mix: F

- 1) 1. ... ƒa1+ 2. ƒc1 ƒd1+ 3. ƒxd1 ƒxd1+ 4. ƒxd1 ƒf1#
- 2) 1. ƒh6+ ƒxh6 (1. ... ƒg8 2. ƒe8+ ƒf7 3. ƒc7+ ƒxe8 4. ƒh8#) 2. ƒg5+ ƒh7 3. ƒxf5+ ƒh6 4. ƒe6+
- 3) 1. ƒd7 ƒxd7 (1. ... ƒd6 2. ƒxf6+ ƒxf6 3. ƒxf6) 2. ƒxh5 gxh5 3. ƒxh7#
- 4) 1. ƒh7+ ƒf8 2. ƒh8+ ƒe7 3. ƒf5+ exf5 4. ƒc5#
- 5) 1. ƒh6+ ƒg8 2. ƒxg7+ ƒxg7 3. gxf3
- 6) 1. ƒd5 ƒxd5 2. ƒxc7 ƒxc7 3. ƒxe7
- 7) 1. ƒd3 ƒe5+ 2. g3+ ƒh5 3. ƒd1+ ƒe2+ 4. ƒxe2# (Anand-Short, Dortmund 1997)
- 8) 1. ƒh6 gxh6 (1. ... d5 2. ƒg4 ƒg6 3. ƒxg7+ ƒg8 4. ƒxf8) 2. ƒxh6
- 9) 1. ... ƒxg4 2. bxa7 ƒe6 3. a8 ƒe4+ 4. ƒg3 ƒxa8
- 10) 1. ... ƒg3+ 2. hxg3 ƒh5+

- 11) 1. ♖xd4 exd4 2. ♗xd4 ♜xd4 3. ♘xf5+
 12) 1. ♜a4 ♘c7 2. ♜a1+

89. Test – Mix: G

- 1) 1. ... ♗g2+ 2. ♖xg2 ♜f1+ 3. ♖g1 ♘g3+ 4. hxg3 ♜h3#
 2) 1. ♖e2 ♖f8 2. ♖e5+
 3) 1. ♜d7 ♗xd7 2. e8♜+ ♗xe8 pat
 4) 1. d5 ♗f5 (1. ... ♘xd5 2. ♖ad1) 2. d6 ♜xd6 3. ♖ad1 ♗d3 4. ♗e2 (*Kharlov-Guliev, Cheliabinsk 1991*)
 5) 1. ♘d5 ♜d8 (1. ... ♜b8 2. ♘e7+ ; 1. ... exd5 2. ♜xd5+ ♘h8 3. ♜xd4) 2. e5
 6) 1. ♖c7 ♗xc7 2. dxc7 ♖xc7 3. ♘d5+
 7) 1. ♖d6+ ♜xd6 2. ♗g5+ ♘e5 3. ♗f4+ ♘f6 4. e5+ ♜xe5 5. ♗g5#
 8) 1. ... ♖g6 2. h7 ♘g5+ 3. ♘g2+ ♖h6 3. ♖e7 g4
 9) 1. ♘c7+ ♘e7 2. ♖xd8 ♖xd8 3. ♖xd8 ♘xd8 4. ♘e6+
 10) 1. ... ♜xd2 2. ♖xd2 ♗b4 3. ♖dd1 ♖c2
 11) 1. ... ♗b2+ 2. ♘c2 ♜c4+ 3. ♘xb2 ♜b4+ 4. ♘c2 ♜d2#
 12) 1. ♗c6 ♘b6 2. ♗b4

90. Test – Mix: H

- 1) 1. ♖e8+ ♘a7 (1. ... ♘c7 2. ♖e7+ ♘d8 3. ♖xb7 ♘f6 (3. ... ♘c8 4. ♖gg7) 2. a5 ♖xb2+ 3. ♘c1 ♖bf2 4. ♘c6+ bxc6 5. ♖g7+
 2) 1. ♘d5 ♗xd5 2. ♗c3 ♜c5 3. ♜xe5 ♗f6 4. ♖xd5
 3) 1. ... ♗xd4 2. exd4 ♘f3+ 3. gxf3 ♗xf3
 4) tekening
 5) 1. ... ♜xc2+ 2. ♘xc2 b3+ 3. axb3 ♖xc1+ 4. ♘xc1 a2
 6) 1. ... ♖d7 2. ♜xd7 ♘xf3+ 3. ♘xf3 ♜xd7
 7) 1. ♗xf6+ ♖xf6 2. ♜g5+ ♖g6 3. ♖e7+! ♘f8 4. ♖xd7 (*Vachier Lagrave-Ngyuen, Warschau 2010*)
 8) 1. ♖f3 ♖d8 2. ♜e7 (2. ♜e5)
 9) 1. ♜xg7+ ♘e8 2. ♜xe7+ ♘e7 3. ♖g7+ ♘e8 4. ♘f6#
 10) 1. ♘f6+ ♘h8 2. ♘e8
 11) 1. ... ♖f2 2. ♜h1 ♖xf1+ 3. ♘xf1 ♜d1+ 4. ♘g2 ♜f3+ 5. ♘h3 g2+ 6. ♘h2 gxl ♜#
 12) 1. ... ♖xd7 2. ♖xd7 ♖b8 3. h3 ♖b1+ 4. ♘h2 ♘g3

91. Test – Mix: I

- 1) 1. ♘g6+ (1. ♜d8+ ♘g7 2. f6+ ♗xf6) 1. ... hxg6 2. ♜d8+ ♘g7 3. ♖xg6+ ♘h7 4. ♜g8#
 2) 1. ♗h6 f5 2. ♗g7
 3) 1. ♖f4+ ♗f6 2. ♖xf6+ ♜xf6 3. ♗h6+ ♘e8 4. ♖e1+ ♘d8 5. ♜xc5 d6 6. ♜xa5+
 4) 1. ♜xc8+ ♗xc8 2. exd3 ♜xf3+ 3. ♗g2 ♜xg2+ 4. ♘g2 (*Uhlmann-Paetz, Halle 1984*)
 5) 1. ... ♘f3+ 2. ♜xf3 ♜e1+ 3. ♜f1 ♗b6+ 4. ♘h1 ♜xf1#
 6) 1. g4 ♘f6 2. ♘h3
 7) 1. ♖xf6 gxf6 2. ♜g3+
 8) 1. ... ♜g1+ 2. ♘g1 ♗c5+ 3. ♘h1 ♘f2+ 4. ♘g1 ♘e4+ 5. ♘h1 ♘f2+ 6. ♘g1 ♘d1+
 9) 1. ... g5 2. ♗g3 g4
 10) 1. ♜c2+ dxc2 2. d4+ ♘xd4 (2. ... ♘c4 3. dxe5 ♘b3 4. ♗g3 ♗g7 5. ♗f4 ♘c3 6. ♗d2+ ♘d3 7. ♗f4 ♗f8 8. ♘b2 ♗b4 9. ♗c1 ♗c3+ 10. ♘b3 ♗xe5 11. ♗h6 ♗c3 12. ♗c1 ½-½) 3. ♗c3+ ♘d3 4. ♗xe5 ♗xe5
 11) 1. ♜c8+ ♘g7 2. ♜xe6 ♖d5 3. ♜e3 (3. h4 ♖d4)
 12) 1. ... ♖e2 2. ♖xe2 dxe2 3. ♜c2 ♜e6 4. f5 e1♘+ 5. ♘f1 ♜c6 (5. ... ♘xc2 6. fxe6 ♘g8)

92. Test – Mix: J

- 1) 1. ... ♜xf2+! 2. ♘xf2 (2. ♜xf2 ♖xc1+ 3. ♜e1 ♖xe1+ 4. ♘f2 ♖f1+) 2. ... ♖xb2+ 3. ♘f3 ♖xc1 (*Seirawan-Lobron, Amsterdam 1983*)
 2) 1. ♜f6 gxf6 2. exf6 ♘g8 3. ♖ah1
 3) 1. ... ♖h2+ 2. ♘h2 ♖xh4+ 3. gxh4 ♜xh4+ 4. ♖h3 ♜f2+ 5. ♖g2 ♜xg2#
 4) 1. ... ♜xe3 2. fxe3 ♗g3
 5) 1. ♖xc5 bxc5 2. ♖d7+ ♘e8 3. ♜d6 ♜f8 4. ♜c6 (4. ♜c7 c4 5. ♖xh7)
 6) 1. ♘f5 gxf5 2. ♜xf5 ♘g7 3. ♜h7+ ♘f6 4. ♜xh6+ ♘e7 5. ♜g5+ f6 6. ♜g7+ ♘e8 7. e7
 7) 1. ... ♜xb2+ 2. ♘xb2 ♖b5+ 3. ♖b3 ♖xb3+ 4. ♘a2 ♖a3+
 8) 1. e5 fxe5 2. ♗g5+ ♘f6 3. ♘e4 ♖hf8 4. f4 exf4 5. ♖e1
 9) 1. ♖xf6 ♗xf6 2. ♜f3
 10) 1. ♜g7+ ♗xg7 2. fxg7+ ♘g8 3. ♗xh7+ ♘xh7 4. gxf8♜
 11) 1. ♜a8 ♖xa8 2. ♘xe7+ ♘f7 3. ♘xc8
 12) 1. ♖xf7 ♜xe5 2. h7+ ♘xf7 3. dxe5 ♖xd1+ 4. ♘f2

93. Test – Mix: K

- 1) 1. ... ♜h3+ 2. ♘h3 (2. ♘h1 g2#) 2. ... ♘g5+ 3. ♘g2 ♘h4+ 4. ♘h1 g2# (*Ftacnik-Cvitan, GER BL 1997*)

- 2) 1. $\text{d}3 \text{xb}3$ 2. $\text{c}5 \text{b}5$ 3. $\text{ab}1 \text{a}5$ 4. $\text{xa}5 \text{xa}5$ 5. $\text{xb}6$
- 3) 1. $\text{xe}6 \text{xe}6$ 2. $\text{g}4 \text{d}7$ 3. $\text{h}6+$
- 4) 1. $\text{xg}6 \text{hxg}6$ 2. $\text{h}8+ \text{f}7$ 3. $\text{xe}5$
- 5) 1. ... $\text{xe}4$ 2. $\text{xe}4 \text{hx}3+$
- 6) 1. ... $\text{g}5+2. \text{xg}5$ (2. $\text{hxg}5 \text{g}6$ 3. $\text{g}4 \text{h}4$) 2. ... $\text{e}5+3. \text{f}4$ $\text{f}5+4. \text{e}3 \text{d}4+$
- 7) 1. $\text{h}8+ \text{f}8$ 2. $\text{g}7$ (2. $\text{e}7 \text{f}7$ 3. $\text{xf}8 \text{xf}8$) 2. ... $\text{e}7$ 3. $\text{h}6 \text{a}8$ (3. ... $\text{f}3$ 4. $\text{h}7+ \text{e}8$ 5. $\text{xf}8 \text{f}2$ 6. $\text{h}8$)
4. $\text{h}7+ \text{e}8$ 5. $\text{xf}8 \text{a}5+$ 6. $\text{c}5$
- 8) 1. ... $\text{h}1+2. \text{xh}1 \text{h}7+$
- 9) 1. ... $\text{d}3$ 2. $\text{b}2 \text{f}3+$
- 10) 1. $\text{d}4 \text{f}4$ 2. $\text{e}3+ \text{xe}3 \text{pat}$
- 11) 1. $\text{xf}7 \text{xf}7$ 2. $\text{g}6+ \text{g}8$ 3. $\text{xe}5$
- 12) 1. $\text{xf}7 \text{xf}7$ 2. $\text{b}3 \text{f}8$ 3. $\text{xf}7+$

94. Test – Mix: L

- 1) 1. $\text{d}5 \text{xd}5$ (1. ... $\text{f}4$ 2. $\text{gxf}4 \text{xd}5$ 3. $\text{e}6+$) 2. $\text{xe}6+ \text{d}7$ 3. $\text{xd}7+ \text{xd}7$ 4. $\text{xd}4 \text{xd}4$
- 2) 1. $\text{h}6+ \text{hx}6$ (1. ... $\text{f}8$ 2. $\text{d}8+ \text{e}7$ 3. $\text{hx}8 \text{c}6$ 4. $\text{xc}4 \text{hx}1+5. \text{c}1$) 2. $\text{hx}6 \text{bxc}3$ (2. ... $\text{xe}5$ 3. $\text{h}7+ \text{xf}6$
4. $\text{xc}4$) 3. $\text{h}7+ \text{f}8$ 4. $\text{d}8+ \text{e}7$ 5. $\text{e}8\#$
- 3) 1. $\text{f}5 \text{xf}5$ 2. $\text{e}7 \text{g}6$ 3. $\text{e}6+$
- 4) 1. $\text{g}8$ (1. $\text{g}7 \text{f}2$ 2. $\text{f}6 \text{fl}$ 3. $\text{g}4+ \text{e}4$ 4. $\text{e}7+ \text{d}5$ 5. $\text{e}3+ \text{d}6$) 1. ... $\text{f}2$ 2. $\text{f}6 \text{fl}$ 3. $\text{g}4+ \text{e}4$ 4. $\text{e}8+$
 $\text{d}5$ 5. $\text{e}3+$
- 5) 1. ... $\text{h}3$ 2. $\text{hx}3 \text{xf}3+3. \text{g}1 \text{h}6$
- 6) 1. ... $\text{hx}2+2. \text{hx}2 \text{f}3+$
- 7) 1. $\text{xg}6 \text{hxg}6$ 2. $\text{xf}8+ \text{xf}8$ 3. $\text{e}6+$
- 8) 1. ... $\text{h}5+2. \text{xh}5 \text{h}3+3. \text{h}4 \text{f}5+4. \text{h}6 \text{g}6\#$
- 9) 1. $\text{e}7+ \text{h}6$ 2. $\text{hx}7+ \text{hx}7$ 3. $\text{f}8+$
- 10) 1. ... $\text{g}7+2. \text{xf}5 \text{f}7+3. \text{g}4 \text{g}6+4. \text{f}3 \text{g}3+5. \text{e}2 \text{f}3+6. \text{f}1 \text{g}2+7. \text{e}1 \text{e}2\#$
- 11) 1. ... $\text{xe}5$ 2. $\text{xe}5 \text{xc}4+3. \text{f}2 \text{e}1+$
- 12) 1. $\text{c}1+ \text{xc}1$ 2. $\text{g}7+ \text{b}2$ 3. $\text{xb}2 \text{axb}2$ 4. $\text{c}2 \text{h}1$ 5. $\text{xb}2\#$

95. Test – Mix: M

- 1) 1. $\text{h}7 \text{d}1$ 2. $\text{xg}4$ (*Anand-Khalifman, Linares 2000*)
- 2) 1. $\text{b}6 \text{xb}6$ 2. $\text{e}7+ \text{d}7$ 3. $\text{xb}5 \text{d}4$ 4. $\text{c}1$
- 3) 1. $\text{a}6 \text{xa}6$ 2. $\text{c}7+$
- 4) 1. ... $\text{d}1$ 2. $\text{xd}1$ (2. $\text{b}3 \text{xc}3$) 2. ... $\text{xc}3$ 3. $\text{f}1 \text{xc}2$ (*Schmidt-Abramovic, Nis 1983*)
- 5) 1. $\text{g}6 \text{h}2$ 2. $\text{h}4!$ (2. $\text{g}7? \text{h}1$ 3. $\text{c}2 \text{h}7+4. \text{d}2 \text{g}8$) 2. ... $\text{hx}4$ 3. $\text{g}7 \text{h}1$ 4. $\text{c}2!$ (*Zachodjakin, 1982*)
- 6) 1. $\text{e}1+ \text{c}5$ 2. $\text{f}2+ \text{d}6$ 3. $\text{g}3+ \text{e}7$ 4. $\text{h}4+$
- 7) 1. $\text{xe}5 \text{dx}5$ 2. $\text{c}4+ \text{h}8$ 3. $\text{g}6+ \text{hxg}6$ 4. $\text{h}1+$
- 8) 1. ... $\text{e}2+2. \text{g}2 \text{h}3+3. \text{hx}3 \text{g}3+4. \text{h}1 \text{hx}3\#$
- 9) 1. ... $\text{xb}4$ 2. $\text{axb}4 \text{xc}3$
- 10) Picture
- 11) 1. ... $\text{c}2$ 2. $\text{xc}2 \text{xe}3$ 3. $\text{xc}6 \text{xd}1$
- 12) 1. $\text{c}7 \text{xc}7$ 2. $\text{e}1+ \text{g}5$ 3. $\text{h}4+ \text{h}5$ 4. $\text{e}6$ (*Krasenkow-Svidler, Polanica Zdrój 2000*)

96. Test – Mix: N

- 1) 1. ... $\text{d}1+2. \text{g}2 \text{g}1+3. \text{xg}1 \text{f}3+$
- 2) 1. $\text{xb}7+ \text{xb}7$ (1. ... $\text{c}8$ 2. $\text{e}4+$; 1. ... $\text{a}8$ 2. $\text{xa}7+ \text{xa}7$ 3. $\text{a}5+ \text{b}8$ 4. $\text{a}6+$) 2. $\text{d}5 \text{xd}5$ (2. ... $\text{d}7$
3. $\text{xd}7+ \text{a}8$ 4. $\text{a}4$) 3. $\text{a}6+ \text{a}8$ 4. $\text{c}7+ \text{b}8$ 5. $\text{xd}5$
- 3) 1. $\text{g}6+ \text{g}8$ 2. $\text{g}7+ \text{xg}7$ 3. $\text{h}6\#$
- 4) 1. $\text{e}5 \text{dx}5$ 2. $\text{xd}8+ \text{xd}8$ 3. $\text{e}4$
- 5) 1. $\text{g}8+ \text{h}7$ (1. ... $\text{h}5$ 2. $\text{f}6+ \text{h}4$ 3. $\text{g}4+ \text{h}3$ 4. $\text{g}5 \text{a}1$ 5. $\text{h}5\#$) 2. $\text{f}6+ \text{h}6$ 3. $\text{h}4 \text{a}1$ 4. $\text{h}5$
- 6) 1. $\text{b}4+ \text{xb}4$ (1. ... $\text{xb}4$ 2. $\text{c}2+$) 2. $\text{d}5+ \text{xd}5$ 3. $\text{e}6\#$
- 7) 1. ... $\text{d}6$ 2. $\text{xf}8 \text{e}4$
- 8) 1. $\text{f}7+$ (1. $\text{f}3? \text{xc}5+2. \text{bxc}5 \text{xd}7=$) 1. ... $\text{f}8$ 2. $\text{e}6+$ (2. $\text{hx}5? \text{e}2+3. \text{f}1 \text{hxg}3+4. \text{fxg}3 \text{hx}5$) 2. ... $\text{xe}6$
3. $\text{hx}5$
- 9) 1. ... $\text{h}6$ (1. ... $\text{b}6?2. \text{fd}1 \text{h}6$ 3. $\text{d}5$) 2. $\text{d}3 \text{b}6$ 3. $\text{ad}1 \text{xd}4 \%Q$ 4. $\text{xd}4 \text{e}3+$
- 10) 1. $\text{a}8 \text{xa}8$ 2. $\text{xe}7$
- 11) 1. $\text{f}1 \text{xf}1$ 2. $\text{xf}1 \text{dd}7$ (2. ... $\text{c}7$ 3. $\text{b}6 \text{d}7$ 4. $\text{xf}7+ \text{xf}7$ 5. $\text{xf}7 \text{d}1+6. \text{f}1$) 3. $\text{xf}7 \text{xf}7$ 4. $\text{e}8+ \text{h}7$
5. $\text{xf}7$
- 12) 1. $\text{f}3 \text{xf}3$ 2. $\text{gxf}3 \text{xf}1+3. \text{g}2$

97. Test – Mix: O

- 1) 1. $\text{xa}8 \text{xa}8$ 2. $\text{d}8 \text{g}6$ 3. $\text{xf}8+ \text{g}7$ 4. $\text{xc}7 \text{xc}7$ 5. $\text{xa}8$
- 2) 1. ... $\text{xa}3$ 2. $\text{xa}3 \text{d}3$ 3. $\text{c}3$ (3. $\text{a}6 \text{xd}4+$; 3. $\text{a}4 \text{xd}4+$) 3. ... $\text{b}4 \%Q$ 4. $\text{c}2 \text{xd}4+$
- 3) 1. ... $\text{xc}4$ (1. ... $\text{xc}4?2. \text{hx}4 \text{xd}3+3. \text{e}1 \text{g}3+4. \text{d}2 \text{hx}4$ 5. $\text{xd}3$) 2. $\text{xc}4 \text{xc}4+3. \text{g}1 \text{f}4$

- 4) 1. ... ƒe2 2. Ɔc1 Ɔb2 3. Ɔf1 Ɔxe3
- 5) 1. Ɔb6 Ɔb8 2. Ɔa4+ Ɔc8 3. Ɔg4#
- 6) 1. Ɔe7+ Ɔxe7 2. Ɔc5+ Ɔxc5 3. Ɔe4+ Ɔxe4 4. d5#
- 7) 1. h5 Ɔg7 2. Ɔg5 Ɔh6 3. Ɔg8+
- 8) 1... g5+ 2. Ɔe5 (2. Ɔxg5 Ɔf3 3. Ɔh4 Ɔxh2+) (2. Ɔe3 Ɔe1+ 3. Ɔf3 Ɔf2+ 4. Ɔg4 Ɔd1+ 5. Ɔxg5 f6+ 6. Ɔh4 Ɔxh2#)
2... Ɔxd5+ 3. exd5 Ɔe1+ 4. Ɔd6 Ɔxe8
- 9) 1. ... Ɔxg2 2. Ɔxg2 Ɔe1+ 3. Ɔxe1 Ɔxe1+ 4. Ɔxe1 Ɔxh3
- 10) 1. Ɔb5+ Ɔc6 2. Ɔa7+ Ɔd6 3. Ɔc8+ Ɔc6 4. Ɔe7+ Ɔd6 5. Ɔxg6
- 11) 1. Ɔg5+ Ɔg8 2. Ɔe6+ (2. Ɔe6 Ɔxc4 3. dxc4 Ɔe4) 2. ... Ɔxe6 3. Ɔxe6
- 12) 1. Ɔb1 Ɔxa7 (1. ... Ɔxb1 2. a8 Ɔ+ Ɔd7 3. Ɔd8+ Ɔc6 4. Ɔc8+) 2. Ɔe1+ Ɔd7 3. Ɔe7+

98. Test – Mix: P

- 1) 1. d8 Ɔ! (1. d8 Ɔ Ɔxc7 2. Ɔxg8 Ɔxg8# ; 1. c8 Ɔ Ɔc7) 1. ... Ɔa7! 2. c8 Ɔ+! Ɔb5! 3. Ɔa6+! Ɔxa6 pat (*Afek, 1987*)
- 2) 1. Ɔe4 Ɔf7 (1. ... Ɔf5 2. Ɔf3) 2. Ɔe6 Ɔf2+ (2. ... Ɔxe6 3. dxe6 Ɔe7 4. Ɔxh3) 3. Ɔxf2
- 3) 1. ... Ɔe5+ 2. Ɔxe5 Ɔxd1 3. Ɔxc7 e5
- 4) 1. f3 Ɔxg5 2. h4 Ɔh5 3. Ɔg7+
- 5) 1. Ɔa8+ Ɔf7 2. Ɔxe5 (2. Ɔxe5 Ɔxf4) 2. ... Ɔdh4 3. Ɔf3+ Ɔxf3 4. gxf3
- 6) 1. ... h4 2. g3 h3
- 7) 1. ... Ɔd5 (1. ... Ɔf2 2. Ɔxa6 Ɔd5 3. Ɔf1=) 2. Ɔxd5 Ɔf2
- 8) 1. ... Ɔd3+ 2. Ɔxd3 Ɔh6+ 3. Ɔg2 f3+
- 9) Picture
- 10) 1. Ɔxb5 cxb5 2. Ɔb4 Ɔa6 3. Ɔc5
- 11) 1. Ɔf5 Ɔxf7 2. Ɔxf7+ Ɔh8 3. Ɔf8
- 12) Picture

99. Test – Mix: Q

- 1) 1. ... Ɔxg2+ 2. Ɔxg2 Ɔf3+ 3. Ɔf1 Ɔxh2+ 4. Ɔe1 Ɔf3+ 5. Ɔf1 Ɔh1#
- 2) 1. Ɔh2! Ɔxh2 (1. ... Ɔxd1 2. Ɔxa2#) 2. Ɔd8+ Ɔa4 3. Ɔa8+ Ɔb3 4. Ɔb8+! Ɔc3 5. Ɔg3+ 1. Ɔh2! Ɔxh2 (1. ... Ɔxd1 2. Ɔxa2#) 2. Ɔd8+ Ɔa4 3. Ɔa8+ Ɔb3 4. Ɔb8+! Ɔc3 5. Ɔg3+ (*Gromov, Pervakov 2015*)
- 3) 1. h8 Ɔ+! (1. h8 Ɔ? Ɔd5+) 1. ... Ɔg5 2. Ɔc1! (2. Ɔe3? Ɔe8+) 2. ... Ɔe8+ (2. ... Ɔh3 3. Ɔf3+; 2. ... Ɔh2 3. Ɔf2+) 3. Ɔf8+ (*Arestov 2015*)
- 4) 1. f5 gxf5 2. Ɔe6
- 5) 1. c5 Ɔxb2 2. Ɔa2 (2. Ɔf3)
- 6) 1. Ɔd7 Ɔxd7 (1. ... Ɔfe8 2. Ɔxg7 Ɔxg7 3. Ɔf6+ Ɔh8 4. Ɔh3) 2. Ɔxg7+ Ɔh8 3. Ɔxf6 Ɔe8 4. Ɔg8+ (*Lovric-Sinanovic, Pula 1998*)
- 7) 1. Ɔe5 Ɔxc2 2. Ɔxg4+ Ɔh5 3. Ɔxf6+ Ɔh6
- 8) 1. ... Ɔxd4 2. Ɔxd4 Ɔg3+ 3. Ɔg1 Ɔe2+ 4. Ɔh1 Ɔxd4
- 9) 1. ... Ɔxe7 2. Ɔxe7 Ɔxb2+ 3. Ɔxb2 Ɔc2+ 4. Ɔa1 Ɔc3#
- 10) 1. e8 Ɔ (1. e8 Ɔ? d2+ 2. Ɔd1 Ɔg4) 1. ... d2+ (1. ... dxc2 2. Ɔe3+ Ɔxe3 pat) 2. Ɔd1 Ɔf4 (2. ... Ɔg4 3. Ɔe2 Ɔf4 pat) 3. Ɔe2 (3. Ɔf8+? Ɔf5 4. Ɔe2 Ɔg5 5. Ɔg8+ Ɔh4 6. Ɔh8+ Ɔg3) (*Van Test 1977*)
- 11) 1. Ɔa4! Ɔxc5 (1. ... Ɔh3? 2. Ɔxe6! ; Ɔg5? Ɔxe6+) 2. Ɔg2! Ɔd5+ (2. ... Ɔg5 3. Ɔxe6+ ; e5 Ɔf3#; 2. ... Ɔxd4) 3. Ɔf3#
- 12) 1. Ɔe6 Ɔxe6 2. Ɔf7

100. Test – Mix: R

- 1) 1. ... Ɔf4 2. Ɔf7 Ɔxc5 (2. ... Ɔe2+ 3. Ɔb1 Ɔxc5 4. Ɔe6+)
- 2) 1. Ɔd2 Ɔg5 2. Ɔc5+ Ɔg8 3. Ɔxe4
- 3) 1. Ɔe7 Ɔg8 2. Ɔxd7
- 4) 1. ... Ɔxh2+ 2. Ɔxh2 Ɔh6+ 3. Ɔh3 g4 4. Ɔg1 Ɔxh3
- 5) 1. Ɔe6 Ɔa5 2. Ɔd4 Ɔc1! (2. ... Ɔd1 3. Ɔc6+ Ɔa6 4. Ɔb4+ (4. Ɔc7 Ɔd7+) 4. ... Ɔa5 5. Ɔc7 Ɔc1+ 6. Ɔc6+ Ɔa6 7. Ɔb6#) 3. Ɔa7! Ɔc5 4. Ɔb5+ Ɔxb5 5. Ɔc6# (*Gorgiev 1963*)
- 6) 1. f6 g6 (1. ... bxa2 2. f7; 1. ... b2 2. fxg7+ Ɔxg7 3. Ɔf5) 2. h5 (2. axb3 a3) 2. ... b2 3. hxg6 b1 Ɔ 4. g7+ Ɔh7 5. Ɔe6
- 7) 1. ... Ɔfb8 2. Ɔdb1 (2. b3 Ɔb5) 2. ... b3
- 8) 1. Ɔd8 Ɔf7 (1. ... g5 2. Ɔxe7 Ɔg6 3. Ɔxe8+) 2. Ɔxd7 Ɔxa8 3. Ɔe6+ Ɔe8 4. Ɔg8+
- 9) 1. Ɔxe7 Ɔxe7 2. Ɔxf6+ Ɔxf6 3. Ɔd4+ Ɔg5 4. Ɔe3+ Ɔf6 5. Ɔd4+ ½-½
- 10) 1. Ɔc4 Ɔxc4 (1. ... Ɔh7 2. Ɔxe6) 2. Ɔxg4+ Ɔh7 (2. ... Ɔf7 3. Ɔh5+) 3. Ɔf5+ Ɔg8 4. Ɔg6+ (*Blackburne-Philip ENG 1875*)
- 11) 1. ... Ɔe1+ 2. Ɔxe1 Ɔf1+ 3. Ɔh2 Ɔe5+ 4. g3 Ɔxh3+ 5. Ɔg1 Ɔd4+
- 12) 1. Ɔf3 Ɔg2+ 2. Ɔh1 (2. Ɔf1 Ɔc4+)

101. Test – Mix: S

- 1) 1. b7 Ɔxb7 (1. ... Ɔf3 2. c4+ Ɔxc4 3. Ɔd2+) 2. c4+ Ɔxc4 3. Ɔa5+
- 2) 1. Ɔe5+ fxe5 2. bxa7+ Ɔa8 3. Ɔxh6
- 3) 1. Ɔc5 e1 Ɔ (1. ... Ɔg7 2. Ɔxe2 ; 2. ... Ɔxb1+ 3. Ɔxb1 Ɔf1+ 4. Ɔc1) 2. Ɔf8#
- 4) 1. ... c5 2. Ɔc4 Ɔa4 3. Ɔc3 (3. Ɔc2 c4+) 3. ... c4+ 4. Ɔd4 Ɔa5

- 5) 1. 𐄂e7 𐄂xe7 (1. ... 𐄂e8 2. 𐄂xe8) 2. 𐄂a6 𐄂xa6 3. 𐄂a8#
- 6) 1. d8 𐄂! 𐄂f2 2. 𐄂c7+ 𐄂xd4 3. 𐄂b6+ (*Bazlov 2000*)
- 7) 1. 𐄂xd4 exd4 2. 𐄂f5+ g6 3. 𐄂e6
- 8) 1. 𐄂xe4 𐄂xf1 2. 𐄂f5 𐄂e1 3. 𐄂e6+
- 9) 1. 𐄂g6 𐄂e8 2. 𐄂xe8 𐄂xe8 3. g4
- 10) 1. ... 𐄂e2 2. 𐄂dxe2 (2. 𐄂f6+ 𐄂xf6 3. exf6 𐄂xd2) 2. ... 𐄂xe2+ 3. 𐄂h1 𐄂f1+
- 11) 1. 𐄂xg7+ 𐄂xg7 2. 𐄂d4+ 𐄂g8 3. 𐄂e6+ 𐄂h7 4. 𐄂f7+
- 12) 1. ... 𐄂f3 2. 𐄂xf3 (2. 𐄂f1 𐄂xg3+ 3. 𐄂g1 𐄂xf1+ 4. 𐄂xf1 𐄂f8+) 2. ... gxf3 3. 𐄂hg1 𐄂g8

102. Test – Mix: T

- 1) 1. 𐄂7d6 𐄂f5 2. g4 𐄂f4 3. 𐄂d3+
- 2) 1. 𐄂f3+ 𐄂g6 2. 𐄂e5
- 3) 1. 𐄂dxd7 𐄂xd7 2. 𐄂b8 𐄂xf4 (2. ... g5 3. 𐄂f6+ 𐄂g6 4. 𐄂h5+ 𐄂g7 5. 𐄂g8#) 3. 𐄂f6+ gxf6 4. 𐄂g8#
- 4) 1. 𐄂xe6 fxe6 2. 𐄂xh7 𐄂xh7 3. 𐄂h1
- 5) tekening
- 6) 1. 𐄂e5+ 𐄂f6 2. b4 𐄂d8 3. g4 (3. h5)
- 7) 1. ... 𐄂g3 2. 𐄂f1 (2. 𐄂e2 𐄂h5 3. h3 𐄂f4 4. 𐄂g1 𐄂xh3 5. 𐄂d4 𐄂h1+ 6. 𐄂xh1 𐄂h2#) 2. ... 𐄂h5 3. h3 𐄂f4 4. 𐄂g1 𐄂xh3+ 5. gxf3 𐄂xh3+
- 8) 1. ... 𐄂g4+ 2. 𐄂xg4 𐄂xh2+ 3. 𐄂xh2 𐄂xg4+
- 9) 1. ... 𐄂h1+ 2. 𐄂g3 𐄂xh3+ 3. 𐄂g4 𐄂h4+ 4. 𐄂g3 𐄂h3+
- 10) 1. 𐄂f4 𐄂h4 2. 𐄂d4+ 𐄂g7 (2. ... 𐄂f6 3. 𐄂xf6+ 𐄂xf6 4. 𐄂xh5) 3. 𐄂fg6+
- 11) 1. 𐄂a3 bxa3 2. 𐄂f3 𐄂f8 3. 𐄂xa3+
- 12) 1. 𐄂b6 𐄂xf3 (1. ... 𐄂f7 2. 𐄂xh7+ 𐄂xh7 3. 𐄂d8+) 2. 𐄂xh7+ 𐄂xh7 3. 𐄂g6+ 𐄂h8 4. 𐄂g7#

103. Test – Mix: U

- 1) 1. b4 cxb4 2. axb4 𐄂xb4 3. 𐄂xa6 (*Zhu Phen-Khurtidze, Moskau 2001*)
- 2) 1. 𐄂xf6 gxf6 2. 𐄂g4+ 𐄂f8 3. 𐄂c3
- 3) 1. ... 𐄂f3 2. gxf3 g6 3. 𐄂xc5 gxf5
- 4) 1. 𐄂e7+ 𐄂h8 2. 𐄂f5 g6 3. 𐄂c3+ f6 (3. ... 𐄂e5 4. 𐄂xd6) 4. 𐄂xf6+
- 5) 1. ... e4 (1. ... g4+ 2. 𐄂xg4 e4 3. 𐄂xf2 exd3) 2. 𐄂c4 (2. 𐄂xf2 exd3 3. 𐄂g2 d2) 2. ... g4+ 3. 𐄂xg4 𐄂xh2
- 6) 1. d7 (1. 𐄂g4 h5 2. g3 hxg4 3. gxh4 gxh3) 1. ... 𐄂xd7 2. 𐄂xd7 𐄂xd7 3. g3 𐄂xh3 4. 𐄂g4+
- 7) 1. ... 𐄂xf3+ 2. 𐄂xf3 𐄂xc3 3. bxc3 𐄂e5+
- 8) 1. 𐄂xh5+ 𐄂xh5 2. g4+ 𐄂xg4 3. 𐄂e2+ 𐄂f5 4. 𐄂d3+
- 9) 1. ... 𐄂d2 2. 𐄂e1 𐄂e2 3. 𐄂g3 (3. 𐄂d1 𐄂e4+) 3. ... 𐄂e4+
- 10) 1. 𐄂xg7+ 𐄂xg7 2. 𐄂f7+ 𐄂xf7 3. 𐄂e6+ 𐄂g8 4. 𐄂g6#
- 11) 1. e8 𐄂+ 𐄂f5 2. 𐄂g7+ 𐄂f4 3. 𐄂xh5+ 𐄂f5 4. g4#
- 12) 1. 𐄂xe6 (1. 𐄂c4? 𐄂xg5 2. 𐄂xb4 𐄂xf3 3. 𐄂b2 𐄂b6 4. c4 g5) 1. ... fxe6 2. 𐄂h8! 𐄂b6 3. 𐄂h7+ 𐄂e8 4. 𐄂h8+ 𐄂e7 5. 𐄂h7+ (*Olafsson-Hort, Reykjavik 1972*)

104. Test – Mix: V

- 1) 1. ... 𐄂f4+ (1. ... 𐄂g3+? 2. 𐄂h6 (2. 𐄂h4!) 2. ... 𐄂f5+ (2. ... 𐄂g6+! 3. 𐄂xh7 𐄂e4) 3. 𐄂xh7 𐄂g7+) 2. 𐄂h6 (2. 𐄂h4 h5) 2. ... 𐄂g6+ 3. 𐄂xh7 𐄂g7+ 4. 𐄂h6 𐄂g8 5. d4 𐄂g6#
- 2) 1. 𐄂f1 𐄂f6 (1. ... f4 2. 𐄂g5 𐄂f6 3. 𐄂g4) 2. 𐄂d2+ 𐄂h5 3. 𐄂g5+
- 3) 1. 𐄂a7+ (1. 𐄂b7+ 𐄂g7 2. 𐄂xg7+ 𐄂xg7 3. 𐄂a7+ 𐄂f6) 1. ... 𐄂g7 2. 𐄂h8+ 𐄂xh8 3. 𐄂a8+ 𐄂h7 4. 𐄂h8+ 𐄂xh8 pat
- 4) 1. ... g5 (1. ... 𐄂xh2+ 2. 𐄂xh2 g5 3. 𐄂xg5+ fxf5 4. 𐄂xd4 𐄂xd4 5. 𐄂xf7+ 𐄂g6 6. e5) 2. 𐄂f3 𐄂xh2+ 3. 𐄂xh2 𐄂h8+ 4. 𐄂g2 𐄂h3#
- 5) 1. 𐄂f7 𐄂e6 (1. ... 𐄂h6 2. 𐄂d8) 2. 𐄂d8 𐄂c1+ 3. 𐄂h2 𐄂c7+ 4. 𐄂xc7 𐄂xc7 5. 𐄂xf8# (*Willaert-O'Kelly, Brussel 1952*)
- 6) 1. ... 𐄂f1+ 2. 𐄂g3 h4+ 3. 𐄂h3 𐄂f3+ 4. gxf3 𐄂f1#
- 7) 1. ... 𐄂e1 2. 𐄂xe1 𐄂b2
- 8) 1. 𐄂xh6+ 𐄂xh6 2. 𐄂xe5+ 𐄂g7 3. 𐄂h2+
- 9) 1. 𐄂h4+ 𐄂xh4 2. 𐄂f5+ 𐄂xf5 3. g3+ 𐄂xh3 4. 𐄂f4#
- 10) 1. ... 𐄂e2 2. 𐄂c1 𐄂b2 3. 𐄂c4 𐄂xe3
- 11) 1. b4 axb3 2. 𐄂d3 𐄂xc3 (2. ... 𐄂c7 3. 𐄂xa5) 3. 𐄂ac1
- 12) 1. ... e4 2. 𐄂xe4 𐄂xe4 3. 𐄂xe4 d5

105. Test – Mix: W

- 1) 1. 𐄂e7+ 𐄂xe7 2. 𐄂xd7 𐄂xe2 3. 𐄂d8+ 𐄂f8 4. 𐄂h6
- 2) 1. ... 𐄂f5 2. 𐄂xh7 𐄂xe4+ 3. 𐄂f3 𐄂xh7
- 3) 1. 𐄂c4 𐄂g6 (1. ... a6 2. 𐄂b6+ cxb6 3. 𐄂xe6; 1. ... 𐄂e8 2. b5) 2. b5 𐄂db8 3. bxc6 (*Zvjaginsev-Piket, Tilburg 1998*)
- 4) 1. 𐄂e4 f5 (1. ... f6 2. 𐄂g7+ 𐄂f8 3. 𐄂d6) 2. 𐄂a8+ 𐄂f7 3. 𐄂g5+
- 5) 1. 𐄂d8 𐄂xd8 (1. ... 𐄂b5 2. 𐄂a8 𐄂xd8 3. 𐄂xd8+ 𐄂h7 4. 𐄂h8#; 1. ... 𐄂f8 2. 𐄂a8) 2. 𐄂xd8+ 𐄂h7 3. 𐄂xh5+ 𐄂h6 4. 𐄂h8+ 𐄂xh8 5. 𐄂xh6+ 𐄂g8 6. 𐄂xg7# (*Bohatirchuk-Alatortsev, Moscow 1931*)
- 6) 1. 𐄂c8+ (1. 𐄂xe7 𐄂h3+ 2. 𐄂h1 𐄂xf2+ 3. 𐄂g1 𐄂h3+) 1. ... 𐄂xc8 2. 𐄂g4+ 𐄂d8 3. 𐄂a5+ (3. 𐄂xd2)
- 7) 1. g4 𐄂xe5 2. 𐄂d3 𐄂d6 3. 𐄂f4

- 8) 1. ... ♖bd6 2. ♗c2 ♘b5+ 3. ♙f2 ♚c6
- 9) 1. ♖f6+ ♗h7 2. ♖h6+ ♗g8 3. ♖g6+ ♗f8 4. ♖f6+ ♗e7 5. ♗f5+ ♗xf6 6. ♗xg3
- 10) 1. ♖c1+ ♖xc1 2. ♘d2+ ♖xd2 3. ♖f4+ ♗xf4 4. g5#
- 11) 1. ... ♗g4 2. h3 ♖xe3 3. fxe3 ♖g3
- 12) 1. ♖a4 d6 2. b4

106. Test – Mix: X

- 1) 1. ♖xh7+ ♗xh7 2. ♖h3+ ♗g6 3. ♖h6+ ♗f5 4. ♖h7+ ♖g6 5. ♖h3# (*Torre-Yates, Baden-Baden 1925*)
- 2) 1. ... ♖g5 2. ♖e4 ♖xh3+ 3. ♗g1 f5
- 3) tekening
- 4) 1. ♖xf5 exf5 2. d7+ ♗xd7 3. ♘xf5+ ♗d6 4. ♘f4+
- 5) 1. ... ♖b5 2. ♗xb5 (2. ♘xb5 ♗b3#; 2. b4 ♗b3+ 3. ♘xb3 ♖xc3+; 2. ♖d2 ♗xc3) 2. ... ♗b3#
- 6) 1. ♗g5+ ♗g4 2. ♘xg3 f2 (2. ... ♗xg3 3. ♗e4+) 3. ♗f3 f1♖ (3. ... ♗xf3 4. ♘xf2; 3. ... ♗xg3 4. ♗d2) 4. ♗h2+
- 7) 1. ♖b8+ ♗h7 2. ♖d8 ♗h6 (2. ... ♗xb2 3. ♗f8+ ♗g8 4. ♖xd4) 3. ♗e5 ♖xd8 4. ♗xf7+ ♗g6 5. ♗xd8
- 8) 1. e5 ♘xd1 2. ♖xe8+ ♖xe8 3. exf6
- 9) 1. ... ♗h3+ 2. gxh3 ♘xf2+ 3. ♗g2 ♖c6+
- 10) 1. ♗d1! ♗f4 (1. ... ♗d4 2. ♖xd4+ cxd4 3. ♗c4+) 2. e5+! ♗xe5 3. ♖e4+ ♗f5 4. g4+ ♗g5 5. h4+! ♗xh4
6. ♖xf4 (*Bareev-Onishuk, Moscow 2002*)
- 11) 1. ... ♖xd3+ (1. ... ♗g6 2. ♘e2) 2. ♗xd3 ♗g6 3. ♗c4 ♗g5
- 12) 1. ... ♗h7 2. ♘f4 g5 3. ♘g3 g4

107. Test – Mix: Y

- 1) 1. e4+ (1. ♖xc8?) 1. ... ♗d4 2. c3+ ♖xc3 3. ♖d8+ ♗c5 4. ♖c8+ ♗d4 5. ♖xc3 ♗xc3 6. ♗g5
- 2) 1. ... g5+ 2. ♗f5 (2. ♗e3 ♗xe5 3. g3 g4 4. gxh4 gxh3) 2. ... ♗xe5 3. ♗xe5 ♗e7 (*Boskovic-Benkovic, Kraguje 2000*)
- 3) 1. ♖xe6+ fxe6 (1. ... ♗f8 2. ♖e5 ♖c8 (2. ... ♖f2 3. ♘e7+ ♗g8 4. ♘h4) 3. ♖e7) 2. ♖g6+ ♗f8 3. ♘e7+ ♗g8 4. ♘f6
(*Volokitin-Kaparadze, Batumi 2003*)
- 4) 1. ♘f1 (1. ♘g4? ♘b5) 1. ... ♖a6 2. ♖xe2 ♖xe2 3. ♖d1 d3 4. ♘xe2
- 5) 1. ... g4 2. fxg4 ♗f6 3. ♖d6 ♗xg4+ 4. ♗h3 ♗f2+ 5. ♗h2 ♖h1#
- 6) 1. ♖xe7 ♖xe7 2. ♖d1 ♖b4 3. ♘d6 ♖e1+ 4. ♗h2 (4. ♖xe1 ♖xd6 5. ♗e4 ♖e7 6. ♗xf6+ ♖xf6 7. ♖xf6 gxh6 8. ♖e7)
4. ... ♖xd1 5. ♘xb4
- 7) 1. ♖h5+ ♗d4 2. ♗f4 c3 3. b3 e1♖ 4. ♖d6#
- 8) 1. g4+ hxg4 2. ♖d5+ exd5 3. ♖c8+ ♖xc8 pat
- 9) 1. ♖xe4 ♖xe4 2. ♖1c6 (*Van Wijgerden-Donner, Leeuwarden NED ch 1976*)
- 10) 1. ... ♘h4+ 2. ♗g4 ♖g2+ 3. ♖g3 (3. ♗xh4 ♖h5#) 3. ... ♖xg3+ 4. ♗xh4 ♖g2 (4. ... ♖f3)
- 11) 1. ♖h8+ ♗e7 2. ♗f5+! (2. ♖xd8+ ♗xd8 3. ♗xf7+ ♗e7 4. hxg6 ♗f6) 2. ... gxh6 3. ♖xd8+ ♗xd8 4. h6
(*From-Hoi, Veilby 1976*)
- 12) 1. ♗a4 b5 2. a3 ♖xa4 3. b3

108. Test – Mix: Z

- 1) 1. ♖f7 ♖d8 2. ♘xg6 hxg6 3. ♖d1
- 2) 1. ♖g3 ♖c5 2. ♗xh7 ♖xg3 3. ♗g5+
- 3) 1. ... ♘xg2+ 2. ♖xg2 ♖f4 (2. ... ♖e1+ 3. ♖g1 ♖f2 4. ♘c5) 3. ♖xd8 ♖f1+ 4. ♖g1 ♖f3+
- 4) 1. ♗a5 g3 2. ♖c3+ ♗f2 3. ♖f3+ ♗g1 4. ♗e2+
- 5) 1. ... ♗c4+ (1... ♖xd4? 2. ♗xd4 ♗b3+ 3. ♗c3 (3. ♗xd5? a1=♖ 4. ♖xa1 ♗xa1 5. h4 ♗g6) 3... a1=♖+ 4. ♖xa1 ♗xa1
5. ♗b2 ♗g6 6. h4 (*Partos-Planinc, Porec 1974*) 2. ♗xd5 ♗b6+ 3. ♗e5 (3. ♗c6 ♗a4) 3. ... ♗d7+ 2. ♗xd5 ♗b6+ 3. ♗e5
(3. ♗c6 ♗a4) 3. ... ♗d7+ 1/2-1/2
- 6) 1. ♖fd1 (1. ♖ad1 e4; 1. c3? e4 2. ♖d1 ♖xc4) 1. ... e4 2. ♖f1 ♖h5 3. ♖xd4
- 7) 1. ... ♖c3 (1. ... ♖c6 2. ♘xc6) 2. ♖xd2 (2. bxc3 ♘xe3+ 3. ♗g2 ♖xb6) 2. ... ♖xb3 3. ♖xb3 ♗e6
- 8) 1. ♖h7 ♖g5 2. ♖xg7+ ♖xg7 3. ♖e8+ ♗h7 4. ♖h1+ ♖h5 5. ♖xh5+
- 9) 1. ♗xe6 fxe6 2. ♖xf8+ ♖xf8 3. ♖xf8+ ♗xf8 4. c7
- 10) 1. ... d1♖ 2. ♖xd1 ♖xh3+ 3. gxh3 ♖h2+ 4. ♗xh2 pat
- 11) 1. ♖d5 ♗g8 2. ♖a8+ ♗h7 3. ♖e4+ ♗g8 4. ♖e8+ ♗h7 5. ♖xf7+ ♗h8 6. ♖g7#
- 12) 1. ... ♘h3+ 2. ♗f3 g4+ 3. ♗e2 ♖c2+ 4. ♗e3 ♖c1+ 5. ♗e2 ♘f1#

109. Eindspel – Mix: A

- 1) 1. ♖c3+ (1. d8♖? ♖b5+ 2. ♖xb5) 1. ... ♖xc3 2. d8♗+ ♗c7 (2. ... ♗d6 3. ♗e4+ ♗d7 4. ♗xc3; 2. ... ♗c5 3. ♗e4+ ♗d4
4. ♗xc3; 2. ... ♗b6 3. ♗d5+ ♗c5 4. ♗xc3) 3. ♗d5+ ♗xd8 4. ♗xc3 (*Carf, 2019*)
- 2) 1. a7 ♖xe6+ ([1. ... ♖a4 2. e7! ♗xe7 3. ♖g8! ♖xa7 4. ♖g7+ ♗f6 5. ♖xa7) 2. ♖g6! (2. ♗h5 ♖e8) 2. ... ♖xg6+ 3. ♗xh7
(*Rusz, 2018*)
- 3) 1. ♖a6+ ♗f8 2. ♖f6+ [2. ♖xa7?] 2. ... ♗e7 3. ♖f7+ ♗d8 4. ♖xa7 (*Hornecker, 2013*)
- 4) 1. ♖g8+! ♖xg8 2. ♗xe7 ♗h3 (2. ... ♖e8 3. ♖xf2 ♖xe7 4. ♖f8#) 3. ♗g6+! hxg6 4. ♖h4# (*Kalyagin, 1989*)

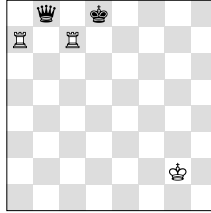
5) 1. ♖f6+ ♗xf6 (1. ... ♔d6 2. ♗e8+ ♕e7 3. ♗xg7) 2. e4+ ♔d6 3. e5+ ♗xe5+ 4. dxe5+ ♔xe5 5. c4+ (*Placanico, 2016*)

6) Verkeerde diagram in het werkboek.

Wit kan niet winnen.

Dit diagram was de bedoeling.

1. ♖d7+ (1. ♖cb7? ♗c8) 1. ... ♔e8 (1. ... ♔c8 2. ♖f7 ♗b2+ 3. ♖f2 ♗b4 4. ♖f8+ ♗xf8 5. ♖a8+ ♔b7 6. ♖xf8) 2. ♖e7+ ♔f8 3. ♖f7+ ♔g8 4. ♖g7+ ♔h8 5. ♖h7+ ♔g8 6. ♖ag7+ ♔f8 7. ♖h8+ ♔xg7 8. ♖xb8

7) 1. ♔d3! ♗xg4 2. ♗d8+ ♔f5 3. ♗d4+ ♔xf4 4. ♗c7# (*Polasek, Prandstetter, 2019*)

8) 1. ♔e6! ♖h5 2. ♖a2! ♖h2 3. ♖a1 ♖xe2+ 4. ♗e3# (*Polasek, Prandstetter, 2019*)

9) 1. ♗h5+! (1. ♗h1? ♗xh1 2. ♔f6+ ♔h6 3. g8♗+ ♔h5; 1. ♔e6+? ♔g8!) 1. ... ♗xh5+ 2. ♔f6+ ♔h6 (2. ... ♔g8 3. ♗c4+ ♔h7 4. g8♗+) 3. g8♗# (*Ostmoe, Minski, 2016*)

10) 1. ♗h1! (1. ♗h5+? ♗xh5+ 2. ♔f6+ ♗g6) 1. ... ♗xh1 (1. ... ♗g6 2. ♗xh4+ ♗xh4+ 3. ♔f6+ ♔h6 4. g8♗ (4. g8♗+ is geen mat, wel winst. 4. ... ♔h5 5. ♗e2+ ♗f3 6. ♗xf3+)) 2. ♔f6+ ♗g6 (2. ... ♔h6 3. g8♗#; 2. ... ♔g8 3. ♗c4+ ♔h7 4. g8♗+) 3. ♗xg6+ ♔h6 4. g8♗# (*Ostmoe, Minski, 2016*)

11) 1. f3+! ♔g5 (1. ... ♗xf3 2. ♖h4#; 1. ... ♗xf3 2. ♗g6#) 2. ♗g7+ ♗g6 3. f4+ ♔f5 (3. ... ♔h5 4. g4+ ♗xg4 5. ♗h7#) 4. e4+ ♗xe4 5. ♗d7# (*Serwinski, 1989*)

12) 1. ♗e6+! ♗xe6 2. b7 ♗b3 (2. ... ♗b6+ 3. d4; 2. ... ♗e8 3. b8♗+ ♗xb8 4. d4) 3. b8♗+! ♗xb8 4. d4! (*Pasman, 2019*)

110. Eindspel – Mix: B

1) 1. ♖h7+ (1. ♖xb7 pat; 1. ♗h6? ♖b8+! (1. ... ♖xg7? 2. ♗f7+ ♖xf7+ 3. gxf7)) 1. ... ♖xh7 2. ♗h6 ♖a7 (2. ... ♖xh6 3. g7+ ♔h7 4. g8♗#) 3. ♗f7+ ♖xf7+ 4. gxf7 (4. ♔xf7? pat) (*Mirzayev, 1999*)

2) 1. c6! ♔e7 (1. ... b6 2. a6; 1. ... bxc6 2. a6 cxb5 3. a7 b4+ 4. ♔b3) 2. ♔c2! ♔d6 3. cxb7 ♗xb7 4. a6 (*Hornecker, 2013*)

3) 1. ♗f4+! ♔f8 2. ♗g6+ ♔e8 3. ♔f6 ♔d8 4. ♔f7 ♖e8 5. ♖d1+ (*Topko, 2003*)

4) 1. ♖g3+ ♔h4 2. ♖g4+ ♔xg4 3. ♗e3+ ♔h4 4. ♗f5+ ♔g4 5. f3# (*Garcia 2011*)

5) 1. b4+! axb3 (1. ... cxb4 2. ♖h5+ ♔b6 3. ♗d5+ ♔c6 4. ♗xc7; 1. ... ♔xb4 2. ♗d5+ ♔b3 3. ♗xc7; 1. ... ♔b6 2. ♗d5+ ♔b7 3. ♗xc7) 2. ♖a1+ ♔b6 3. ♗d5+ ♔b7 4. ♗xc7 (*Tahmazov, 2009*)

6) 1. ♗f5+ gxf5 2. ♔xf5+ ♗xd4 3. ♗f3+ ♗xf3 4. ♗e1+ ♗f2 5. ♗xf2# (*Fabian 2016*)

7) 1. ♗e2+! (1. g4+? ♖xg4 (1. ... hxg3? 2. ♗e2+)) 1. ... ♖xe2 2. g4+! hxg3 3. ♖h1+ ♖h2 4. ♖xh2+ g8 5. ♖h3# (*Tahmazov, 2009*)

8) tekening

9) 1. ♗e8+ ♔f6 2. b4 b5 3. ♗f7! (3. a3? b6 4. ♗f7 ♖xf4+ 5. ♔xf4 ♔xf7) 3. ... ♖xf4+ 4. ♔xf4 ♔xf7 5. ♔e5 (*Alexander, 2008*)

10) 1. ♗xf3+ ♗xf3 (1. ... ♔f2 2. ♗e5) 2. ♖d1+ ♔e2 3. ♖8d2+ ♔e3 4. ♔h4! (*Tarasiuk, 2012*)

11) 1. ♗d5+ ♗xd5 (1. ... ♔g1 2. ♖g2+ ♔f1 3. ♖f8+ ♔e1 4. ♖g1+ ♔d2 (4. ... ♔e2 5. ♗f3+ ♔e3 6. ♖e1+) 5. ♖f2+) 2. ♔g3+ ♔g1 3. ♖h1+! ♗xh1 (3. ... ♔xh1 4. ♖f1#) 4. ♖a2 (*Ulrichsen, 1992*)

12) 1. ♔f5! c1♗ 2. ♖h6+! ♗xh6 (2. ... ♔g3 3. ♖g6+ ♔h4 4. ♗f2+) 3. ♗f2+ ♔h5 4. g4# (*Mitrofanov, Khortov, 1989*)

111. Eindspel – Mix: C

1) 1. ♗f3! (1. ♗e4? ♗a5) 1. ... ♗xf2 2. ♔a1! ♗e3 (2. ... ♗e3 3. ♗e1) 3. ♗d4 (*Troitzky, 1989*)

2) 1. ♖b1+ ♔c5 (1. ... ♔a7 2. ♗c6+; 1. ... ♔c7 2. d6+ ♔c8 3. d7+ ♔c7 4. d8♗+ ♔xd8 5. ♗c6+) 2. ♖b4 ♗d8 (2. ... ♔xb4 3. ♗c6+; 2. ... ♗xb4 3. ♗xa6+) 3. ♗xa6# (*Kok, 1991*)

3) 1. ♗c2 (1. ♗xd2?) 1. ... d1♗ 2. ♗b4+ ♔a5 3. ♗d3+ ♔a4 4. ♗b2+ ♔b3 5. ♗xd1 (*Benko, 2014*)

4) 1. ♖g6 (1. ♖b8+? ♗f8; 1. ♖b1? ♗d4) 1. ... ♗e5+ 2. ♔d7 ♗g3 3. ♔e6 (3. ♖xg3? g1♗ 4. ♖xg1) 3. ... g1♗ 4. ♔f7 (*Benko, 2014*)

5) 1. ♗f8+ ♔h7 2. ♗f5! (2. ♗xg7+? ♗xg7 3. ♗xg7 ♔xg7) 2. ... gxf5 3. ♗f8+ ♔g8 4. ♗xd7 (*Avni, 1994*)

6) 1. g3+! (1. ♔f3? ♔g1 2. g3 ♖a4 3. ♖b1 ♖a3+ 4. ♗d3+ ♔h2 5. ♖d1 ♗c7) 1. ... ♔xg3 2. ♖g2+ ♔h3 3. ♔f3! ♖h5 (3. ... ♖h8 4. ♖g8+) 4. ♖g5+! ♔h4 5. ♖g4# (*Aliev, Almamnadov 2007*)

7) 1. ♗xd3+! (1. ♖xd3? ♖xa7 2. ♖a3+ ♔h6 3. ♖xa7) 1. ... ♔g7 2. ♗a6! ♖xa6 3. ♖d7+ ♔f6 (3. ... ♔g8 4. ♖d8+) 4. ♖d6+! ♖xd6 5. a8♗ (*Maksimovskikh, Shupletsov 1987*)

8) 1. ♗b3 ♗xb3 (1. ... ♗h8 2. ♗f7+ ♔f8 3. d7 ♔e7+ 4. ♗e8 ♗xe8+ 5. dxe8♗+ ♔xe8 6. g8h7) 2. d7+ ♔e7 3. d8♗+ ♔e6 4. ♗g8+ (*Palguyev, 2004*)

9) 1. f4 ♖h5+ 2. ♔g4 ♖xh7 3. f5+ ♔h6 4. ♖g8 g5 (4. ... ♖h8 5. ♖xh8#) 5. ♖g6# (*Pogosjants, 1988*)

10) 1. ♗a8+ ♔xa8 2. ♖d8+ ♔a7 3. c8♗+ ♔b8 4. ♗b6+ ♔c7 (4. ... ♔a7 5. ♖a8#) 5. ♖c8# (*Apschenek 1913*)

11) 1. h8♗+! ♔xh8 2. ♔g6 ♗c6 3. ♖a2! ♗h1! 4. ♔f7 c5 5. ♖b2! (*Umnov, 1999*)

12) 1. ♗e6! ♗xd7 2. g4+ ♔h6 3. ♗f5+! gxf5 4. g5+ ♔h5 5. ♗f4# (*Golubev, 1993*)

112. Eindspel – Mix: D

1) 1. ♖h8+ (1. ♔b5? ♗b8 2. ♖h8+! ♔c7 3. ♖g8 ♗a7 4. ♖a8 ♗b8!; 1. ♖a1? ♗b8 2. ♖a8 ♔c8! 3. ♔b5 ♔c7!; 1. ♖h7? b5!) 1. ... ♔c7 2. ♖a8 ♗b8 3. ♔b5 (*Kuzmichev, 2012*)

2) 1. ♗h2+ ♔h4 2. ♗f3+ ♔g4 3. ♗e5+ ♔h4 4. ♗xg6+ ♔g4 5. ♖g3# (*Garcia, 2011*)

3) 1. ♖c7+ ♔a8 2. ♖c5 ♖h5 (2. ... ♗d4 3. ♖c8+! ♔a7 4. ♖xd4; 2. ... ♔a7 3. ♖f4) 3. ♖a5! ♔a7 (3. ... ♖h7 4. ♖xf5)

4. ♖bb5! (*Stavrietsky, 2009*)

- 4) 1. b8♭+! ♀d5 2. ♀xd7 ♀f6+! 3. ♀xf6+ ♀e6 4. f8♯! (4. f8♯?) (Tarasiuk, 2006)
- 5) 1. f7+ ♀g7 2. ♀e7 (2. ♀xg7+? ♀h7 3. ♀e7 ♀e3+) 2. ... ♀f3 3. ♀f6 ♀e3+ 4. ♀d7 (4. ♀d8? ♀h7) 4. ... ♀d3+ 5. ♀c8 (5. ♀c6? ♀d8 6. ♀xd8 ♀e6 7. ♀d7 ♀f8+ 8. ♀e8 ♀g6 9. ♀f6+ ♀h7; 5. ♀c7? ♀h7) (Pimenov, 2004)
- 6) 1. ♀b3 (1. ♀xd2? pat) 1. ... d1♯ 2. ♀c5+ ♀a5 3. ♀d2+ ♯xd2 4. ♀b3+ ♀b4 5. ♀xd2 (Benko, 2014)
- 7) 1. gxh6 (1. ♀xg8? hxg5) 1. ... ♀f7 (1. ... ♀f7 2. ♀g7 ♀e8 3. ♀b6 ♀e7 4. ♀xd6) 2. ♀g5 (2. ♀b7+? ♀f8) 2. ... ♀f8 (2. ... ♀f4 3. ♀f5+ ♀g6 4. ♀xf4) 3. ♀g7+! (3. ♀xg8? ♀xh6) 3. ... ♀xg7+ (3. ... ♀f6 4. ♀xg8) 4. hxg7 (Rusz, 2007)
- 8) 1. ♀b1+ c3+ (1. ... ♀a4 2. ♀c3! (2. ♀xa3? c3+ 3. ♀xc3 (3. ♀xc3 ♀xa3))) 2. ♀xc3+ (2. ♀xc3? ♀xc3 3. ♀xc3+ ♀a4 verkeerde loper; 2. ♀a1? ♀a8) 2. ... ♀a4 3. ♀a1! (3. ♀xa3?; 3. ♀d2? ♀xc3! 4. ♀xc3 ♀a3 5. ♀c2 ♀xa2) (Van der Heijden 2015)
- 9) 1. ♀f6 (1. ♀h6? ♀xf4) 1. ... ♀xc2 2. ♀f8+ ♀e7 3. ♀d5+ ♀e6 4. ♀e3 ♀e2 5. ♀e8# (Bent 1993)
- 10) 1. ♀f1+? ♀xa7; 1. ♀xd5? ♯xd5+) 1. ... ♀xa8 2. ♀f1+! (2. ♀b7+? ♀xb7 3. ♀xa2) 2. ... ♀b7 3. ♀a6+! (3. ♀xa2?) 3. ... ♯xa6 (3. ... ♀xa6 4. ♀xa2+) 4. ♀b2+ ♀a7 5. ♀b8# (Gurgenidze, Minski 2016)
- 11) 1. ♀g2 ♀xd7 (1. ... ♀g4 2. ♀c6 ♀xd7 3. ♀e5+ ♀xf4 4. ♀xd7; 1. ... ♀g8+ 2. ♀h2 ♀d8 3. f5) 2. ♀f3+ ♀g4 3. ♀e5+ ♀xf4 4. ♀xd7 (Miculinic, 1998)
- 12) 1. ♀d8+ ♀a7 (1. ... ♀c8 2. ♀d5) 2. ♀d5 ♯c7 (2. ... ♯b6 3. ♀a8#) 3. ♀b5+ ♀xb5 4. ♀a8+ ♀b6 5. a5# (Golubev, 1999)